

~~7214 B.~~

1389

Good Luck

R.M.K. I. 741.

(Teljes.)

Az
ISTENNEK
Kereszt-viseelő hiveit az
békeféggel való türesre indito
kevés számu

VIGASZ TALO
SZOK

ES

Azok mellé adatot LEL-
KI HARTZ, melyben az
telkes ember kételkedő elmélke-
défi ellen az lelki ember sz. irás-
bol vőtt feleletekkel győző
delmeskedik.

A kereszt-viseelő, és bűnök mi-
att rőtőgő hiveknek vigasztal-
tatásokra szemeleiben bo-
csáttatnak.

SZALARDI MIKLÓS
által

FEJERVART 1643. efsztendőben.

Rom. 8. 35. 38. 39.

Kicsoda szakaszt el minket az
Christus szerelmétől? nyomorgatás-
é, szorongató keserűség-é, üldözés-é,
mezítelenség-é, veszedelem-é, fegy-
ver-é?

En bizonynal elhittem, hogy sem
halál, sem élet, sem Angyalok, sem
fejedelemségek, sem hatalomságok,
sem jelen valók, sem következén-
dők, sem magasság, sem mélység, és
semmi egyéb teremtettt állat el nem
szakasztat minket az Istennek szerel-
metől, mely vagyon az mi Urunk
Jesus Christusban.

AZ
TEKINTETES ÉS NAGY-
SÁGOS

SOMLYAI BATORISOPHIA ASZSZONNAK

ISTEN kegyelméből Erdely
Országának Fejedelem Aszszon-
nyának, Magyar Orszagh részei-
nek Aszszonyának, és az Szeke-
lyek Ispánnyanak, az Attya Ur Istentől
békeséges, jó szerencsés birodalmat,
hosszu ideig való jó egészséges életet az
Jesus Christus által, az szent Lélek
vigasztalásával szüből ki-
válnok.

Nekem Kegyelmes Aszszon-
nyom, Istenedek amaz válasz-
tot edénye, az szent Pál azt írja
Rom. 15. hogy az mellyek regen-
megirattattak, az mi tanuságunk-
a 2 ra írat-

ra irattattak meg, hogy az békésé-
gés által, és az irásoknak vigasz-
talása által reménységünk legyen.

Melly igekből az sz. Pál emle-
keztetvén bűnünket nyavalyás
és bűnös voltunkra, int az sz. i-
rasnak gyakrā és szeretettel va-
ló olvasására, hogy abból bizo-
nyosok lehessünk a' mi üdvössé-
günk felől: és mivelhogy min-
den szempillantásban reánk kel-
várnunk az bűnért, és hitünk-
nek meg próbálásáért, és sok-
szor egyebeknek mégh példá-
jokra is, az Istennek sok féle re-
ánk szállandó, és serkentő osto-
rát, tanulnók azt békével tūrni,
és az ellen magunkat az szent i-
rasnak vigasztalással bátorita-
ni, jó reménységben lévén a' fe-
lől,

lől, hogy az Isten akarmi féle
nyavalyát is jó végre bocsát re-
ánk. És az mint masut is mond
szent Pál 1. Cor. 10. Hű az Isten,
és erőnk fölött való kékértetet
nem bocsát reánk: és ha nyava-
lyát bocsát is, a' mellet erő-
t is ad annak békével való el viselé-
sére, bizonyágot tévén sz. Lel-
ke által szívünkben, hog' a' nya-
valya út az meg szabadulásra óó.
Solt.

Eszünkbe vegyük azért nya-
vályanknak okát is, melly az
bűn, és egyszermind hasznát-
is, mely az, hog' az által sok bűnt
el távoztatunk, az mint sz. Pál
szoll 1. Cor. 11. Mikor büntettetünk
az Urul, tanittatunk, hogy ez vi-
lágga el ne kárhozzunk. És szent

David az 119. Solt. Jo énnékem,
hogy megh aláztál engemet, hogy
meg tanulnám az te parancsolati-
dat. Ismet: Meg ismértem Uram
hogy igazak az te ítéletid, és hogy
bűségedből dorgálsz engemet. Mi-
vel pedig sok számtalan lelki és
testi jonkra szokta Isten reánk
botsátani az nyavalyát, tehát
méltán örvendeznünk kell raj-
ta, segítségül kérvén az ő báto-
rito és vigasztalo szent Lelkét,
Christus nevében, kinek belső
vigasztalásával nē csak mi ma-
gunkat, hanem egyebeket is
vigasztalhatunk.

Ez kis könyvetske-is, mely
az szent írásnak drága vigasztalá-
sával rakva, sok szomorú lel-
keknek vigasztaltatásokra, és
nyava-

nyavalyájokból való megh or-
vosításokra irattatott. Ennek e-
lőtte egynehány esztendőkkel
az Nemzetes CSÉJTI ISTVAN-
NE BARRABASI ERSEBET Ász-
szony kért vala arra igen szor-
galmatoson, hogy ez nála írás-
ban lévő könyvetskét, fáradsá-
gomat nem szánván, költsé-
gével ki nyomtattatnám: melyre
magamat reá igérvén, kezem-
hez adá. Ki annak utánna csak
hamar meg betegedvén, Isten-
nek el rendelt decretuma sze-
rént, e' világbol ki akarván mul-
ni, halála előtt egy holnappal
Fejervartrol Hederfaji házához
menvén, jelente hogy immar-
halálát közel érzéné, s-kérc a-
zon fölőtte igen, hogy ha Isten

ki szollittya-is ez világból, le-
gyek azon, hogy halála után is
emlekezetire, és sokaknak lelki
vigasztaltatásokra nyomtattat-
sam ki. Kinek mind akkori I-
stenes kívánságáról s kéréséről
megh emlekezvén, s mind ki-
valtképpen gyermekfélegemtől
fogva anyám helyett való Afz-
szonyomnak ream való hűséges
gondviseléséről háláadatlan né
akarván lenni, üdvözült Afzszo-
nyomnak jo emlekezetire, és
az keresztfelől hűveknek báto-
rittatásokra és vigasztaltatások-
ra az Nagyságod szárnya alatt
való vékony szolgálatomban ki
nyomtattatam, és az Nagysá-
god Fejedelmi méltóságos ne-
ve alatt szem eleibe botlítottam,
hogy

hogy Nagyságod ez mostani uj
Fejedelemségében, és ez uj eszt-
endőben venné uj esztendei a-
jándék helyett.

Kérem-is az UR ISTENT ke-
gyelmes Afzszonyom, hogy
Nagyságodnak a' mi kegyelmes
Ifju Urunkal együtt ez jelen va-
ló uj esztendőnek minden re-
szeit üdvösséges jokkal meg áld-
ván, szent nevének ditséretire,
szegény megh romlott hazánk-
nak épületire s oltalmazására,
birodalmának terjesztésére, sok
uj esztendőket adván érni Nag-
ságodnak, éltesse sokaigh ked-
ves és örvendetes jo egészségbe
Nagyságodat, és végre az őiök
életnek országlására-is az Jesus'
Christus által juttassa Nagysá-
godat

godat. KÖLT GYULA FEJÉR-VARAT az Nagyságtok Szekes helyén, czer hat szaz negyven har-
madik esztendőben, Böjtelő
honak ötödik napján.

Nagyságod

téltsatlan és legh kisseb-
bik Udvari szolgája

ZALARDI MIKLOS.

AZ VIGASZTA-
LA SOKNAK
HASZNOS VOL-
TAROL.

Az vigaszthalások mely igen
szükségesek legyenek az Hi-
veknek.

***** Genjól reá figyelmez im ez Da-
* I * vid szavára Solt. 129. Ha a
* * te törvényed nem volt volna az
***** en vigaszthalásom, el-vesztetem vol-
na az én haborúságombá. Resze volt Da-
vidnak mind a' kétfertetekben, és azok
miat való szomorúságokban, és mind az
Isten igéje vigaszthalásába. Sokszor és egy
nehany ezerszer ugy tetstett: hogy azon-
tul el kel veszni, midőn csak egy ke-
vesse-is, az Isten megvonta magát tüleés
el eresztette az önnön rómlott erejére,
az ördög kezére és ellenseginek kíváná-
gára, és ezek közt hol bűnre hajlott, hol
testi haláltul, hol az örök kárhozattul
retteget

rettegett, holaz büntetésekbe kinlodot. Ezeket ennyire nem mindenre bocsatta az Isten, kimilyen sokakat az ő nagy erőtelenségekben. De *Job, David, Daniél, Susanna, Pal* és több hivek, oly nagy felelmekben voltak sokszor, hogy mint az űlt körtvélyaz hev kemenczéből szaratak és elperettek, és akkor míg ákésértetnek és felelemnek ideje rajtok volt, akar bűn miat akar büntetés miat, úgy tetstzer nekik hogy szintén el hagyattak Istenül, és immar Istē őket el vetette előle, mint Adam-is az bokor mellett illy gondolatba volt: Ennek penig keserves volta mely rettenetes legyen, senki csak meg sem gondolhattya, hanem *Judas, Saul, Nero*, kik meg ölték magokat keserűségek miat (mert nem tanulták vala az Isten igéjének vigasztalását) módhatnának vala mit rola: de én meg nem irhatom; hanem csak intek mindent, hogy mint *David* minden arany és ezüst felett magasztallya az Isten igéjét, mert őtet az tartotta

meg

meg sok ezeroszer, hogy ugy ne járna mint *Judas, Saul és Nero*. Te-is minden kincsöd felett szerezted azt, és idején ejjel nappal tanuld meg az előtt, minekelőtte meg sokasodnának rajtad az nyavalyák; mert minden kéfértetnek, minden háborúnak, bunak es bánatnak ez az ő termésheti: ha szinte oly bölcs volnális mint *Salamon*, oly Istenes volnál-is mint *Móyses*: oly szent volnál-is mint szűz *Maria*, az mi Urunk *Jesus Christusnak* Anyja: de megis az banatnak idején az bánat ki üti az ti fejedből aztis az mié régen sokat tanultál az Isten ígérteiről: az mint *Maria* mondgya: *Fiam miért mívelted ezt velünk? imé az te atyád és én bankodva keresünk vala téged*. Ime ez az Aszszony nem tudta az harmadnapí bánat közt az nagy bánat miat megh gondolni hogy el né veszhét az Ur *Jesus*, noha el tévesztetet. Így ki mondhattya meg, *Susanna* mit gondolt, midőn sok imádságára Isten sok haladékot tőn; Es immár szintén halálra

víszik az ártatlant aszszont. De itne ki nagy dolog ez is, hogy az Apostolok egy hajóban voltak Christussal, meg-is azt kiáltják hogy el vesznek. Sok bűnösöknek mint *Mathanak, Zachensnak, Magdalenának, Péternek, Pálnak*, ki sok rettegések volt az bűn miatt.

Sok rendbéliék szegénysegek miatt nagy panaszolkoznak mint az Apostolok, midőn csak egy kenyerek volna, de az Úr pirongattya őket, és eszükbe juttattya az öt és hét kenyérrel mennyi ézeren elégettenek meg. Es midőn költség nélkül küldötte volna is predikallani, soha semiben meg nem fogyatkoztak.

Igy vagyon az mi szívünk állapotja is mindé háboruban, hogy fulatton fulad az miatt, sőt vegre ugya meg fojt is: De az ki gyakran hallja az Isten igéjét, az régi hallot igéreti Istennek, szinten ugy megébrezti gyakran, mint az kit egy hordoba rekesztenének, és igen kitsin lyukra tartaná az száját, hogy lehelleteket venne és az

és az nem hadná megh fulni. Midőn pedig az hordobol ki szaladhat, ugyan meg ujjul, hogy új es bö eget kaphatott. Igy az Isten igéje az igen meg epedett szivet is lassan lassan fel ebreszti és végre megént megh eleveníti midőn szinte azt vélné, hogy elveszne. Mely veszedelem és háboru köszt, az szent David szavaként. Csak egyedül az Isten igéjének vigasztalása minékünk nagy könnyebbségünkre vagyó. Mi vel hogy azt jól tudgyuk, hogy az Isten jó végre boesatra volna reánk. Erről olvasd ez szent irásokat. 2. Kir. 7. Job. 5. 17. Pcl. 3. Jerem. 46. 1. Mach. 6. 1. Chorint. 1. 1. Pet. 4. Sid. 12. Sz. J. j. 3. hogy az által juthassunk az ő Isteni hatalmosságának, és örökké való dicsőffeges voltának ismereti re. Ezt bizonyittak ez irások Mos. 2. k. 1. 2. C. 33. Math. 7. Luc. 24. Jan. 12. Apof. 14. Rom. 8. 2. Chorint 4. 5. Phil. 2. 2. Thess. 1. Sid. 2. 12. Hogy pedig minden háborut békével és vig kedvel el kellesték tőrünk, olvasd megh arról valo bizonyfágit az

az szent irasnak. *Math. 5. 10. Jan. 15. 16. Apost. 5. 16. 2. Chorint. 8. Col. 1. Sid. 10. Jakab. 1. 1. Pet. 4. Mert az kereszt és haboruság oly eszközelstennék, mely által az ő benne bizokat szokta meg rostálni, Eccl. 27. Peld. 17. 2. Thessal. 1. 1. Pet. 1. Kiben való könnyebbségre olvasd meg az Isten igéjét 1. Kir. 2. Job. 5. Peld. 18. Esa. 26. Jer. sir. 3. Matth. 5. Johan. 15. 16. 1. Cor. 10. 2. Chorint. 1. k. ből meg ert-hed az Ur Isten mely nagy csuda keppen nagy sokszor szabadítottam meg az ő benne bizokat, sok féle háboruságokból és veszedelmekből, mint *Josephet* az ő Attyafainak kezéből *M. 1. k. 37. Az utá Pharaoh* tömlőczéből *Mos. 1. k. 41. Amaz haró ifjat az égő kemenczéből. Dan. 3. Danielt az oroszlanok közül. Susannat az hamis birák kezéből. szent Palt Damascsból. Apost. 9. Szent Petert Herodes tömlőczéből. Apost. 12. és sok több hiveket-is: valakik az ő haboruságoknak idejen**

idejen, csak ő szent felségétül vigasztalást és meg szabadulást nagy örömmel és erős bizodalommal vártak, és kértek. Az miat *Davidis* örvendezvén az Isten igéjének draga vigasztalásában mond. *Solt: 119. Örülök az te bizonságtetelédnek utainak mint nagy gazdagságnak gyönyörködöm az te szerzésedben, az te beszédedről el nē felelkezem.* Ez kis vigasztalokönyvecskeis az Isten igéjéből szedegetett: Tehat az többi közt ezt is minden Isten szerető gyakorta úgy olvassa, hogy el se felejtse, kiváltképpen akkor mikor rajta az kéfertetnek ideje. Mely vigasztalásokat őregbitsen az Ur Istennek lelke bennünk, sok több edes vigasztaló tanúságokkal egyetemben mind addig, mig az pusztarol, az kesertetnek völgyéről által megyünk az megígért nyugodalomnak földére.

Amen.

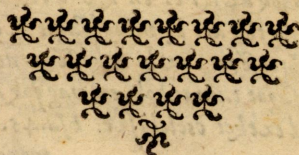
SUMMAJA AZ ELŐ könyvecske vigasztalá- sának.

*Könnyeb értelemért im ez rövid
summákat tarts mindenkor eszedbē.*

1. Az mint az Urnak tetfzet
ugylött.
2. Ha a' jot el vöttük az Ur-
tul, a' gonoszt miért nē veñők
3. Méltán szenyvedem.
4. Többet érdemlenék.
5. Megh bocsáttya Isten bü-
nőmet.
6. Hasznomra miveli az Ur.
7. Nem egyedül szenyvedek.
8. Christusis sokat szenyvedet
crettem.
9. Christusis együtt szenyved
en velem.

10. Nem hágy erőm fölött meg
késértetni
11. Segítségül hívom az Urat
12. Fogadta Isten hogy megh
halgat.
13. Könyörül az Ur en rajtam
14. Hatalma az Urnak en rajtá
15. Bölcs az Ur az ő dolgaibá
16. Megh nyugszom az őrók
életben

Ez tizenhat Vigasztalásnak értelmét
jer magyarázzuk meg rendel, kit te-is
hová gyákrabban olvasz, annyival töb-
beds könnyebbségér vészed, az URat
segítségül híván
á mellet.

ELSŐ VIGASZTA-

LO SZO.

Az mint az Urnak tetszet
ugy lőrt.

EZ keves igécskéből drága nemes vi-
gasztalást vehetnek azok, kik mindébe
csak az Ur Istentől függenek: Illek azért,
és szükség minden embernek mindenfele
nyavalyájában vagy szerencsétlenségé-
ben, mellyek által az ő lelke meg szomo-
rodik, betegszik, avagy el lankad, először
ezt meg gondolni: Hogy Isten akarattya-
ból történő ő rajta a nyavalya, mert az ő
akarattya nélkül sem jó sem gonosz nem
történhetik rajtunk; az mint erről ő maga
az Ur Isten *Esaías* *Prophétánál* így szól:
En vagyok az Ur és en kívül lőttem nin-
sen senki több az ki világ sűrgőt szerzek
és az sűretséget: az ki bekecséget adok és
haboruságot talmaztok, en vagyok az Ur
ki mind ezeket cselekefsz. *Esa. 45. Ismet*
mond Esa.

Esa. 48. Hald meg Jakob. Este Izrael en
valasztottam, En vagyok az Első és az
Utolsó-is. Az en kezem fundalta az
földnek kerekességét, és az en job kezem
terjesztette ki az mennyet, valaminek
lenni parancsolok mingyart jelen vagyok.

Christus Urunkis ezt így bizonyította
Math. 10. Nemde (ugy mond) két ve-
rebet adnék egy pénz en? mind az által
azokkiz zül csak egy sem esik le az földre
az ti atyátok akarattya nélkül: De még
az tennen hajátok szála is az tennen feje
teken számlálva vagyok: annak okaért
ne fellyetek mert jobbak vattok sokkal is
az verebeknél. Halgas jól rea itt mit be-
szelyen az Ur Christus; azt mondgya hogy
Isten még az ala való el vetet verebekreis
gondot visel, és oly szorgalmatosan néz
reajok, hogy ő nála nélkül csak egyet
sem foghatnak megh bennük, sem penig
az földre nem eshetnek; szükség azért
hogy mind ismerje őket, és számokra
tudgya.

Kiról az Szent irásban számtalá bizony-
ságot találz, hogy az Ur Isten minde-
neket tud, hall. és jól lát. Erről for-
gasd meg im ez helyet az Szent irasnak.
Mint *M. 2. k. 3.* mond az Ur Moisesnek:
*En vagyok á te Attyadnak Istené az Ab-
rahámnak Isáknak és Jakobnak Istené:*
Láttam, úgy mond, az en népemnek
nyomoruságot Aegyptusban, és meg hal-
gattam az ő kialszókát azok ellen az
kik őket nyomorgattak, és meg tekintet-
tem az ő inségeket, és alá szállottam
hogy kiszabadítsa őket az Aegyptusbeli-
eknek kezéből. Öc. Es egyébűt sok he-
lyen. Mof. 5. K. 32. 1. Kir. 2. 16. 1.
Chron. 29. 2. Chron. 16. Job. 28. 31. 42.
Solt. 7. 38. Peld. 5. 15. 34. Esa. 29.
40. 45. Jerem. 1. 7. 17. 23. 32.
Ezech. 11. Pred. 16. 17. 23. 39. Matt.
6. 21. Mar. 2. 14. Luc. 12. Jan. 1.
7. 8. 13. 21. Apof. 15. Rom. 8. 1. Theß
2. 1. Jan. 3. Sid 4. Sz: Ja. je. 2. Ezekkel
és sok több efféle vigasztalással az szét iras-
nak

nak biztossak ő magokat az hívek minden
féle nyavalyákba és keresztekbe, jól meg
gondolván ezt-is, hogy ha az Ur Isten
ilyen szorgalmatos gondviseleje az vere-
beknek, hogy ő hirc és akaratiya nélkül
semmi nekik né történhetik, tehát meny-
vel inkább szorgalmatoskodik te éretted,
noha bűnös vagy és nem tsak read, hané
mind ez egész világon való emberekre-is
jokra és gonoszokra.

Mely kegyes Atyai gondgyaviselesteről
Istennek mindé emberekre rakva az Iras.
Eleiről fogva mint viselt legyő gondot az
ötet félökre, és azok mellett az Istentele-
nekre-is az mint ez meg teszük *Joseph*
szavából midőn így szólla az ő Attyafiai-
nak: En vagyok az *Joseph* az ti Attyatok
fia, az kit ti *Egyptusba* el-adtatok vala:
De ne fellyetek azei t és ne gondollyátok
azt, hogy érette haragudgyá reátok, hogy
ide eladátok engemet, mert ket ezt édeje
hogy mar drágaság vagyó az ő országba: De
meg őt eztendő vagyó ide elő, kibé sem
aratnak

aratnak. De ime az Isten engem, azért ki-
dőt elől, hogy titeket meg tartson és meg-
szabadítson nagy szabadításnak általa.
Annakokáért nem ti bocsattatok elől ide
engem, hanem az Isten, ki Pháronnak
Atyává tőtt engem, és Urrá az ő egész
hazan, és Egyiptus országának fejedel-
mévé. Mo. 1. köny. 45. Es 50. mond
Joseph: Ne fellyetek azért, mert en az
Isten akarattyanak engedek mindenkiből,
jollehet ti gonoszul igyekeztetek tenni
en velem, de az Isten jót akart tenni,
hogy azt szerzené, az mi ez mai nap
nyilván vagyon, sok népnek eltartására.
Máti M. s. k. 8. mond Moyses az egész
Izraelnek: Az Ur alázat volt tőted megh,
és ehseget bocsata read, és manna valé-
tete tőted, kit sem te sem az te Atyaid
soha nem látatok annak előtte, hogy
meg mutassa teneked, hogy az ember
nem csak kenyérrel él, hanem minden-
nel valami az Urnak szaiabol ki jő.
Az te ruhazatod meg né avult te rajrad
és az

és az te labaid megh sem dagadoz tanak
az negyven esztendeig.

Ebből meg ismerhed az te szivedben
hogy az Ur az te Istened nevelt legyen
tegedet, miként az atya neveli az ő fiat.
Azonképpen olvasd megh. 1. Kir. 19.
mely nagy gondgya volt Istennek arra,
hogy az ő nepenek jó Fejedelmet adgyon.
Ismet mond az bölts: Te viselisz gondot
mindenekre. Bölcs. 12. Ismet az ifiu
Tobiasnak hazafüggabol is megh tetszik,
az Istennek minden embereknek dolgai-
ra való szorgalmatos gondviselése, mert
az ő engedelmeből az gonosz selyér
Sárának az Raguel leányának hét Már-
kajat egymás után megh ölte, hogy az
Sara megh tartatnék az ifiu Tobiasnak
hazas társaságára. Tob. 6. Olvasd meg.
sz: Jobnak 9 és 12. részt Davidnak.
139. 14. Soltarit, kikből el almelko-
do dolgokat tanulhat sz az Istennek reánk
való gondviselésétől, hogy ő szent felle-
ge nem csak ez világi életetünkre, ha-

is meghajthassák, nem hogy ki szakaszt-
hassák az te mennyei szent Atyának hire
avagy akarattya nélkül; inkább fel kellene
az egész mennyei Angyaloknak, és minden
teremtet állatoknak rohanni az te megh-
oltalmazasodra. Hogy pedig ez mostani
nyavalyában estél, az mind az te mennyei
Atyának akarattya szerent tört. *Esa. 45.*
és mint tovább meghallod, az te sok jod-
ra történt neked. Az Samuel könyvnek
második részében, Szent Anna asszony
igy enekel *Az Uról* (ugymond,) *meg,*
és ő elevenit, pokolba viszen és ismet vi-
szszo hoz, ő szegényt és megis gazdagit,
ő alaz meg, és ismet fel magasztal: Az
az mindenek mint Istén akarja úgy lesznek,
és nem úgy mint az ördög, vagy pedig
valami teremtet állat. Szent *Job-is* azt
mondgya *Az Ur adta, és az Ur vette el*
Job: 1. Szent Job mikor hallaná az ő szol-
gaitul, hogy a Chaldeusok ő neki minden
fele barmát el hajtották és el vették vol-
na, csak azt mongya, hogy az Ur vőtte el.

Ez alatt

Ez alatt pedig azt akarja jelenteni, hogy
ha Isten akarata nem tört volna, és Isten
őket rea nem szabadította volna, hát nyil-
ván az övének békét hattak volna.

Erre tanit pedig az *107. Soltar.*
igen szépen, és *Sirach-is. Ecclef. 11.* és
azt mondgya, hogy minden féle nyavalya
Istentől vagyon, tudni illik: Szegénység,
fogság, betegség, renger haborúság,
alkalmatlan idő, hadak, és vérontások és
egyéb afféle. Ezt az *Soltart* olvasd el
egynehányszor. Mivelhogy ezek így
vadnak ne ketelkedgyél hát, hogy ez mo-
stani nyomorúságod neked Isten kegyel-
mes akarattya szerent nem történt volna.
Annakokaért tőrj és szenyvedgy, és az
szét. Jóbbal mondgyad egyyüt: *Az mint*
az Istennek terfzet úgy tört, legyen áldot
az ő neve. Job. 1. és meg ladd ez enge-
delmességgel sok jot nyersz rövid nap
Istentől, az mint az jambor *Job-is.*

Mert az bekefféges tőrés az szent *Pal-*
nak tanitása szerent *Rom. 5.* sok nemes

és drága gyümölcstől nemz az hivekben.
Kire minket az irás sok helyen int *Pel.*
3. Tob. 2: Mat. 5. 2. Cor. 6. Gal. 5.
Ephes. 4. &c.

MASODIK VIGASZ-

TALO SZO.

Sok jót vőttem Istentől, avagy:
Ha az jót el vőttrük Istentől, az
gonoszt miért ne vennők?

Masodszor gondolhatja meg az szegény jambor Jobbal, hogy te az te életedben sok számlalhatatlan jót vőtél Istentől, annakokaért méltan te is ezt az gonoszt jo gyanant veheted. Az Isten talám neked egesseges testet, egesseges tagot, és egyebeket is adott, mellyeket ő sok jo hasznu ideig azon jo állapotba tartot megh: osztan talám jo értelemmel is, észszel és okossággal szeretet tegedet, és nagy

és nagy sok ideig egesz életedben el táplált, enned innod adott; és talám valami gazdagságot is adott; házzal és udvarral, feleséggel és magzattal ajándékozott, és sok emberekkeli szerettetet, és tiszteltet: annak felette melléd adta az ő szent angyalit, kik által ő teged sok féle veszedelemtől meg oltalmazott, és sok féle nyavalyából ki mentett. *Solt. 91.* Mind ezeknek felette imez igen felette nagy dolog, hogy még az ő eggyetlen egy szerető szent fiát is nem kimellette, hanem te éretted el kárhozott bűnösért halálra adta, hogy te örökké élhetnél. *Rom. 8.* Melly jo tette nemde minden jo tetemnyit főllyül haladgyaé? Továbbá az ő nevére is kereszteltetett. *Mat. 16.* és úgy az keresztség által Christus kedvéért fiává fogadott, és ennek felette ennyi ideig engedte életed, mely időben te az ő ígését és Evangéliomát tisztán hallod; melly Evangéliomban ő teneked kegyelmet és bocsánatot ígért ingyen szent fia kedvé-

rat érette, hálát adgy ő néki, és szent Da
viddal együtt mondgyad: *Mit adgy yak
viszontag az Urnak, minden én velem
való jó teteleért?* és ő maga felelvén ma-
gának, mond: *Ditseretnek áldoz attyával
áldozom neki, és segítségül hívom az Ur-
nak nevét: Es hálákat adok néki min-
den ő nepe előtt. Solt. 116.*

HARMADIK VIGASZ- talo szo.

Meltán szenyvedem, megh er-
demlettem.

Harmadszor gondold megh azt-is,
hogy Isten né cselekszik veled ha-
misan ezzel hogy keresztet és egyeb
nyomorúságot borsat read, mert nyilván
megh érdemletted tőle az te bűneiddel
és engedetlenségeddel, *Rom. 2.* Gon-
dolhatza megh eleitől fogván mind ez
ideiglen, minemű életben éltel légyen.

Talam

Talam Istent nem mindenkor szeretted
mindeneknek feletre, ő néki nem min-
denkor hittél, az ő segédmebe ketelket-
tel, az nyomorúságba nem türel beké-
vel, őtet nem mindenek felett félted ha-
nem inkább kevely voltál, őtet mind igejé
vel őszve meg utáltad, és akarattya ellen
tselekedtetél: Talam néha néha Isten nevét
heában is vőtted, néha néha talam atko-
zodtal, szitkozottal, alhatátlanképpen
minden szükség nélkül esküdtel, osztan
ritkanis imádkoztal, és nem igen gyakran
adtal hálát Istennek az ő jó tetemnyiért
Továbbá talám az Innepet-is sem szen-
telted mindenkor megh Istennek igejét
nem szorgalmasoképpen hallottad, rit-
knaemlekedtél róla. Az szent Sacramentu
mokat-is alávaloknak alítottad, avagy ta-
lám az innepet valami híváságos cseleke-
detekkel és beszédekkel mulattad, talám
penig néha szüleidet sem tisztelted, nékik
engedetlen voltál, sokszor őket haragra
indítottad.

indítottad, avagy pedig ha szolga vagy
szolgáló voltál, talám az te uradnak vagy
alfzönyodnak, vagy pedig Fejedelmé-
nek vagy tanítodnak nem mindenke-
engedté, őket nem mindenkor hiva-
szolgáltad, őket haragra indítottad, talám
peniglen (hogy ha atya vagy anya vagy
az te gyermetskéidet és házad népét
nem mindenkor Isteni félelemben tar-
tottad, és nem oktattad őket az Isten tisz-
teffégére, talám inkább a te gonosz szó-
dal, vagy cselekedetteddel gyakran meg-
gonosztítottad: Osztan talám a te fele-
barátodat nem mindenkor szeretted
színtén úgy mint tennen magadat, sok-
szor ő véle megharaguttál, ő reá irig-
kedté, és őtet gyűlölted átkoztad, és
gonoszsra igazítottad. Továbbá talám
paráznaságot is műveltél, vagy pén-
szemtelen voltál szódban, cselekedetid-
ben, gondolatidban, és magad viselésé-
ben. Vagy peniglen ha házasságban vagy
talán nem mindenkor szeretted az te

felelőgedet úgy a mint Isten parancsol-
lya, mint az tennen magad testét. Ha pe-
nig felelőgh vagy, talám te is nem min-
denkor voltál Isten parancsolattya sze-
rént Uradnak engedelmes, vagy penig-
len nem szabtad magadat akarattához,
őtet gyakran haragra indítottad, és
néha talám nem is voltál hiv hozzá, sem
penig az ház népnek gazán gondgyat
nem viselted: Továbbá talám loptál is
valamit felebarátodon, és rajta usorás-
kodtál, és hamisképpen csalárdfággal az
ővét tőle elidegenítedted, hamis és rossz
marhát adtál jó gyanút, ál írtzévelés font-
tal, avagy singel éltél, talám penig a te
munkádba rest és lankadt voltál, vagy pe-
nig nem szorgalmatosképpen jártál tisz-
tedben, szegényeket sem örömeft segit-
tetél, és néha mértékletlen ettél vagy
ittál, és hívánul éltél az Isten teremtet
állattyaival: Néha néha penig hazudtál-
is és a te felebarátodat rágalmaztad is,
imellyet te más embertől bizonyára nehe-

zen szenvedél volna el, és egyéb effélé az mi bűn volna ki akar mely jamborban is számtalan képpen minden nap, minden órában, sőt minden szempillantásban történhetik *Solt. 19.* Vallyon nem vagy inkább részes benne. Tekinthetsz mikor te ilyenképpen a te bűneidet megh gondolod, kéntelen meg kell vallanod, hogy nem ok nélkül sanyargattatod, mert vétkezettel Isten ellen és az te bűneidért megh érdemletted mind ezeket, a kikkel moltan büntettetel.

De az Ur Isten ezekkel téged az meg térésre onszol csak: hogy eszedbe vened magadat, és a te bűneidnek sokágát, és megh utálván azokat, siessél ki térti belőle, nem halasztván azt napról napra. *Syrach. 5.* hanem hogy ugyan ma, ez nap hozzá térj; *Syrach. 16.* és a te bűneidbe ne heverj, megh gondolván hogy az Ur azért késett csak várva meg térésedet, hogy az ő Isteni igazsága szerint bűnöd miatt örökké el ne karhozzal

zál Mert ő szent Felsége nem akarja hogy lelked el veszen, 2. *Pet. 3.* kiről *Ezechiel Prophetánál* is így szól: *Elek* (ugy mód) *én, nem akarom az bűnösnek halálát, hanem inkább hogy megh térjen az ő bűnéből, és ellyen, Ezech. 33.* Mert könyörülő az UR, és igen jól tévő, *Solt. 119.* Ímé: *Jo, és igaz az UR, ennek okáért oktatja a bűnösöket az uton. ö vezérli az nyavalyásokat igazán, és tanítja a nyomorultakat az ő útára.* Az Urnak minden utai irgalmasság, és így mondás azoknak, kik az ő köréset és bizonyfágh-tételit, megh örízik. Annakokáért megh ismerven te-is a te bűnös voltodat, és a miat igen méltó estorát Istennek, mondgyad az szent *David* királlyal együtt: *Igaz vagy Uram és igaz a te iteled, Solt. 119.* És *Micheas prophetánál* is: *El víselem az UR haragját, mert vétkeztem ő neki, Mich. 7.* Es kérd az Ur Istent, hogy az ő szent Lelkének általa térítsen meg az ő Aryai irgalmassága szerent

gám Phocas méltatlan-képpen cselekedek velem: de a' Te igaz ítéleted szerint igen méltán, mert nyilván megérdemlertem.

NEGYEDIK VIGASZ.

TALOSZO.

Többet érdemlenék.

NEgyedszer gondold meg, hogy te Istentől sokkal-is többet érdemlertél, hogynem mint ez a' nyomorúság: Sőt inkább megh kell vallanod, hogy ha Isten minden-féle nyavalyát és betegséget is reád eresztene, és még annak felette mindennémű ideigh való büntetést bocsátana reád, hogy az né eléggé való büntetés volna meg-is a' te bűneidhez képest: Mert még többre-is méltó volnál, úgy mint a' pokolra, örök kárhozatra és kinra, mert te oly bűnös vagy, hogy ugyan bűnben fogantattál, és születettél, s i. Solr.

Termé-

Természet szerint minden bűnre hajlando vagy *Mos. 1. Köny. 6.* Sőt azon merő bűn vagy, és azért egyebet semmit sem érdemlenél, az örökké való kinnál. Azért ez mostani nyavalyádnak felette, ha minden egyéb ez világi nyavalyát reád eresztene-is, és úgy annyira meg látogatott volna-is nagy betegségekkel, mint *Lazart. Luc. 16.* és szent *Jobot. Job. 2.* Hogy gyermeklégedtől fogva mind egész éltedigh, egy szegény bél-poklos ember volnál, kelifékkal és egyéb tested fogyatkozásával, vagy rabfággal vagy kárvallással, fanyargattatással volna-is, mi volna mégis ez az örök kárhozathoz képest, hol ki mondhatatlan kin és gyötrődés létszen örökké a' gonosz lelki isméréssel egyetemben? *Matth. 22. 25.* De mi csoda ez világi, amaz örökké valóhoz képest? Csak annyi fincs mint egy mák szem egy nagy hegy ellen, vagy mint egy csep viz volna az tenger ellen. Annakokáért csak mind merő kegyelem, és a-
nyi

tyai irgalmasság, hogy Isten ez világ nyavalyákkal lanyargat: De inkább hogy egy tagodat is éppen hadgya, vagy egy szem-pillantásig hágy éljed, és hogy hirtelen el nem vészt özőn vízzel *Mos. könyv. 7. Sodomát kenkés és tűzzel, Mos. 1. köny. 19. Nadabot és Abihut az Aron fiait tűzzel émeszté meg, Mos. 3. köny. 10. Korah, Dathan, és Abiramot minden hozzájuk tartozokkal, és azoknak minden féle marhájokkal egyetemben, az földet két felé szakasztván alkotok, elevenen pokolra alá taszítá, és az földet béborítá, kik csak Móses és Aron (mint Isten képe-beliek) ellen támadtak vala; és ísmért azok kívül a' kiket a' föld elnyelt. Karahval egygüt, az Izrael nepe közzül tizen négy ezer és hét száz embert csapás által veszté el az Ur, csak az miatt, hogy az Korah &c. veszedelméért Móses és Aron ellen morgolódtak *Mos. 4. köny. 10.* Ha azért az Ur Isten ilyen kemény büntetéssel büntette régen azokat,*

kat a' kik csak az ö-képe-beli szolgák ellen vetkeztek is; mennyivel inkább meghéremlettél te szívszor való nagyobb büntetést ez világi mindenféle nyavalyánál, mint ki egész életedben ö szent felfége ellen szántalanszor vétkeztél, a' kiért méltán az örök kárhozatra is verhetne: De ö szent Felfége, a' mint szent David mondgya *103. Solt. Nem cselekedik mi velünk az mi bűneink szerént, sem fizet minékünk a' mi hamisságink szerént, mert irgalmas és kegyelmes az Ur, tűrő és nagyjóltevő.* Nosza hát ezokaért légy töredelmes és adgy hálát az jó Istennek, hogy ilyen kegyelmesen cselekedik velünk bűnösökkel, és mondgyad *Jeremiás prophetával egyetemben, Jer. sir. 3. Csak az ő jó volta (ugy mond) az oka, hogy tellyességgel véget nem tött mi velünk, önéki légyen dicséret és háláadás mind örökké.*

Amen.

B 6

Szükség az igaz tőrdelmes embernek, először a' felső tanúságok szerént, az ő bűnös voltáról gondolkodni, hogy igaz penitentiát tarthasson. Már azok mellett igen drága vigasztalások következnek

ÖTÖDIK VIGASZ- TALO SZO.

Meg bocsátja Isten bűnödmet.

Gondold meg, először, hogy ígért legyen Isten néked kegyelmet, bűnödnek bocsánatját, az ő szerelmes Fiaért a' Christus Jესusért, *Aposf. csel. 10.* és örömeit el-is akarja a' te bűneidet felejtetni, noha sok legyen, *Matth: 9. Mich. 7.* és te barátod és szerelmes Atyád akar lenni. *103. Solt.* hogy ha csak

az

az Christussal biztatod magadat *Rom. 8.* mert így vagyons meghirva *Ezechielnél, Ezech: 33.* Eleken (azt mondgya az Ur) *Nem akarom az bűnösnek elvését, hanem hogy meg térjen az ő bűnéből, és éljen.* Hogy peni h Isten itt az bűnösöknek halálokról és életekről szól, azzal az örök életet és halált érti.

Mert hogy ha csak ez világi halálról és életről szollana, hát nem lehetne állandó az ígérlet, mivelhogy ugyan meg kell mind az istentelennek s' mind az Istenes embernek halni, *Ezech. 18.* Megh térni penigh az bűnéből, és az utalni, semmi nem egyéb, hanem Isten előtt magát bűnösnek isméri, *1. Jan. 1.* Poenitenciat tartani, és bánkodni az megölt bűnön, és a' Jესus Christusban hinni, *Jan. 3. 6.* Az az, hogy minden bizodal munkat, csak az Christusban vessük, hogy nekünk az Isten Christusért könyörgésünkre kegyelmes lészen és bűntünket meg bocsátja, *Rom. 5. Gal: 3. 2. Corinth: 5.*

B7

rinth: 5.

rimth. 5. Ez urán penigh kövérkezik az életnek megh változása, hogy külső kép-
pen-is jámborrrá leszzen osztán az ember,
Eph 4: Igér penigh Isten itt ez mondás-
ban néked és minden bűnösöknek, kik ő
hozzá hajolnak, örök életet, *Jan. 3.*
Ezech 18. ki bizonyára nagy ígéret, és
ugyan hihetetlen az emberi okoságnak,
hogy Isten mi hozzánk bűnösökhöz,
(kik noha ektelenül vétkezünk elle-
ne, és sokszor haragra-is inditnyuk)
ilyen jó akarrattal légyen, hogy ezt
meri mondani: hogy ő néki semmi ked-
ve nincsen az bűnös halálában; *Az*
az, örömet akarja hogy minden meg-
térő bűnös idvezüllyön, és ő hozzá tér-
jen, hogy ő igazsága szerént el ne
kárhoztassa őket. Mivel hogy az emberi
okoságh nehezen hiheti el, azokaért Isté
megis esküszik rajta, és azt mondgya,
Ezech: 33. Az mely igaz (ugymond)
hogy élek én, oly igazán mondom; hogy

semmi

semmi kedvem nincs az bűnösök halála-
ban. Es Szent *Peter Apostol* is ez foga-
dásat Istennek bizonyítván, *2. Pet. 3.*
mond: *Hosszu ideiglen való tűrést té-
szek az Úr mi érettünk; mikoron nem
akarja hogy valakik el vesszenek, ha-
nem hogy mindeneket az életnek megh
jobbítására vigyen.*

Ez igen nagy dologh hogy az Isten mi
érettünk gonosz emberekért ilyen igen
vagyon (tudni illik) ő magára esküszik.
Mely dologh az mi hozzánk tiszta sziből
való nagy szerelmének, és nagy kívánsá-
gának jele, hogy mi idvezüllyünk mint ha
azt mondana: Im (ugymond) hogy
nyilvánban megh ismerhesétek, hogy jó
akarotak légyek, és hogy igen kívánnam
hogy hianétek énnékem, annakokért im
nem csak szóval ígérem, hanem én ma-
gamat is zálogban verem ti nektek,
mert nincsen semmi nagyob, a' mit zá-
logba vethetnék ti nektek en magamnál:
Az mely igaz hogy élek, és hogy Isten va-
gyok.

gyok, bator ha megh nem tartom tinek-
tek a' mit ígértem, hát nem akarok Isten-
tovab lenni. i No azért, vallyon mit ér-
demlene az az ember, a' ki Istent ebben
megh hazuttolná? Megh hazuttollyák
penigh ötet mindnyájan azok, kik ő néki
nem hisznek, kiért el is kárhoznak, *Mar:*
10. mert mikor Isten ezt mondgya: *Az*
melly igaz (ugymond) hogy én élek: szin
tén ugy nem akarom az bűnösnek elvesz
tét, hanem hogy megh térjen az ő bűné-
ből és éllyen: Te penigh ollyanok te ma-
gadban ezt mondanád: Nem hihetem,
(ugymond) hogy Isten engemet ismet
hozzá fogadgyon ha szintén megh térek-
is, a' mint *Cain* is monda *Mof. 1 köny.*
4. Ez kételkedés semmi nem egyéb, ha-
nem mint ha azt mondanád, hogy hazud
az Isten, kitől oltalmazzon megh ő szent
Felfége bennünket, mert az Isten nem
hazud, *Malach: 3,* hanem inkább emle-
kezzél megh az Ur Christusnak drága mő-
dáláról, *Mar: 2.* *Nem azért jöttem*
hogy

hogy azokat hijam az poenentiára, az
kik igazaknak itelik magokat, hanem a-
zokat az kik bűnösöknek. Es szent *Ma-*
thena is mond. *Matth: 11.* Jövetek
ide én hozzám mindnyájan, valakik
fáradva és terheltetve vattok, és én meg
nyugotlak titeket. Vegyétek fel ti reatok
az en igámat, és tanuljátok én tölem,
hogy kegyelmes légyek és alázatos szívű,
és nyugodalmat lelteke az ti lelketeknek,
mert az en igám hasznos, és az én ter-
hem könnyű. No hallytunk ezokaért még
több vigasztalo mondásakat is, mellyben
néked és minden bűnösöknek is az örök
élet és bűn bocsánat nyujtatik, mint *Ja:*
3. Ugy szereté az Isten ez világot hogy
az ő egyetlen egy fiat adá érte, hogy
minden a' ki ő benne hiszen, el ne vesz-
szen, hanem örök élete legyen. It ez
mondásban ismét hallod, hogy Isten
mind azokat kik Christusban hisznek,
bűnökért el nem akarja őket vesztetni,
hanem inkább hogy életek legyen. Szent

Janos is ezt bizonyítja. 1. Jan: 4. mond van: Ebben jelent meg az Istennek szerelme mi hozzánk, hogy az ő eggyetlő egy Fiat bocsátta ez vilagra, hogy ényünk ő általa, ebbe vagyon az szeretet, nem hogy mi szeretettük legyen az Istent hanem hogy ő Szeretet legyen minket, és el bocsátta az ő Fiat, hogy az mi bűnünkért engesztelő legyen. Mond Szent Palis Rom: 5. Ajánlyanigh minékünk az Iste az ő mihozzánk való szerelmét ezzel; hogy mikor még bűnösök volnánk, az Christus mi érettünk hala meg; annakokaért sokkal inkább meg menekedünk az haragtul ő általa, meg igazittatván az ő vérevel, &c. Ismet mond Col: 2. Ti is mikoron meg börtönök volna az ti bűneiteknek, és testeteknek miatta, melly környül megtéltlen vala, ő véle egyetemben, a Christusfal, meg elevenite, meg bocsátván nekünk minden bűneinket, és elvévén az mi ellenünk vala kéz irást, mely ellenünk vala minékünk a Törvénynek paran-

parancsolatryának általa, és azt el-vevő kőzzölünk és az keresztfához szegezé, és az Pokolbeli, hatalmas Fejedelmeket meg fosztván, mindeneknek lattára, győzedelmet von azokról, ő magának általa. Szent Peter is így szól. Apoc. csel. 10. Minden Propheták (ugy mond, bizonyfagot téstnek ez Christus felől) hogy az ő névében bűnbocsánatot vegyenek mindnyájan azok, akik ő benne hisznek. Hogy ha peniglen te érzed te magadban, hogy te egy bűnös ember vagy, és hogy fokszor a te Uradat Istenedet, és szerelmes Teremtődet a te bűneiddel meg haragitottad, mely cselekedettel minden féle ez világi és örökké való büntetést meg érdemlettél: ezeket hogy ha érzed (az mint mondam) magadban, hát szived szerént meghutálván a bűnt, szánnyad, bánnyad és utallyad, hogy nem jor cselekedtél. Azt miveltek az Bethulia városbéliék, midőn Holofernes reájok szállotta volna az várost, és

vallást

vallást tévén az ő hamisságokról, mondanak: Vértkezünk az mi atyáinkkal, hamissan cselekedtünk, és istentelenül élünk: De te irgalmas vagy, azért könyörüli mi rajtunk, &c. *Judit: 7:* Es mint az tékozló fiu-is cselekedék. *Luc. 15.* holott így szoll: Atyam, vétkeztem az menny ellen, és te ellened, &c; Szent *Peter-is* háromszor egymás után meghagadván az Urat, keservesen siratá bűnét, *Matt: 26.* és az több hivek-is az ő bűnön bánkodván, azt tellyes szívevel utálták, és annak bocsánatyaért esedeztek, kit meg-is nyertek. Te-is azért a te bűnöd miatt ne effélekétségben hanem biztads magadat efféle példájokkal a régi szenteknek, és drága vigasztalo ígéretivel Istennek, es semmit ne ketelkedgyél ebben, hogy Isten néked kegyelmes léssen, mert az Isten nem úgy haragszik mint az ember, hogy magát meghengsztelni nem hadná, *Judit. 8:* Azért a te könyörgésedre néked-is megh bocsátta minden

den bűnödöt, csak az Jesus Christus kedvéért, *Ephes: 1:* és így bizony kegyelmes Istened léssen te néked mindenkoron mennyégben. 1. *Timot: 1:* Kinek jó voltát ajánlván, *David az 103.* Soltartban mond: Irgalmas és kegyelmes az Ur túró és nagy jól tévő nem feddődik mindenha: haragot sem tart mind örökké: Nem cselekedik mi velünk a mi bűnünk szerént sem fizet minékünk az mi hamisságink szerént: mert az mennyivel magosb (ugymond) a menny az földnél, annyival meg haladgya az ő kegyelmesége azokat a kik ötet félik; mely meszse az nap kelet az nap nyugottul, oly meszse távoztattya tőlünk az mi bűneinket; miképpen az atya könyörül az fiakon így könyörül az Ur azokon kik ötet félik: Mert ő tudgya minemű alkotmány légyünk, megh emlekezik arról hogy por vagyunk: Ismet Az Urnak kegyelmesége mind örökkön örökre azokon kik ötet félik: Es az ő igazsága magz atyáinkról magz a-

magzattyokra. Itt vedd észedbe kiket kedvellyen az Isté, tudniillik mindē pēnitentia tarto bűnösöket, kiknek közibe számláld te-is magadat: De hogy inkább megh bizonyosuly, hogy eféle kegyes igéreti Istennekte read-is néznek, annak okáért megh emlekezzél az Ur Jesus Christusnak végső parancsolattyáról *Matth. 28.* Es hozzájok (az ő tanítványihoz) járulván az Jesus szólla ő nékiek, ezt mondván: *Minden hatalom énnekem adatott a' mennyben és a' földön, annakokáért mennyetek el, és tanítsatok minden népeket és kereszttelvétek megh őket, Attyának, Fiúnak, és a' Szent Léleknek nevében, &c. Es Mar: 16.* Mennyetek el mind ez egész világra és prédikállyatok az Evangeliomot minden teremtettt állatnak, valaki hiszen és megh kereszttelkedik, idvözűl; a' ki pedig nem hiszen el kárhozik. Ezigekben halod hogy Christus Urunk azt parancsollya az ő Tanítványinak, hogy mind ez széles

széles világon valo teremtettt állatnak (az az) minden embereknek, kik közzül téged sem rekeszt ki,) prédikállyak az Evangeliomot, az az, az Örvendetes izeneter, kiben minden pēnitentia tarto bűnösöknek bűnök bocsánattya hirdetterik, megh kereszttelkedvén azt magokhoz erős hittel kapcsollyák. Te-is azért meg emlekezzél az te kereszttégedről hogy hogy megh kereszttelkedtél, Attyának, Fiúnak, és Szent Léleknek nevében, *Mar: 16.* Es nem valamely embernek nevében az mint Szent Pál mond az *Corinthus*belieknek, f. dvén őket verfe ngésekért. *1. Cori. 1.* Pál fesszitetetté ti érettetek? avagy Pál nevében kereszttelkedteteké megh? Hátat adok az Istennek, hogy senkit nem keresztteltem közzűletk, hanem csak, *Crust* és *Gaspust*, hogy valaki ne mondaná, hogy az én nevemben keresztteltem legyen. Mely keresztekben néked, és minden embernek, az Isten az ő szent lelket adgya szálogul

Apos.

Apoc. csel. 19. Kiről szent Pál így szól:
 Corint: 12. Mindnyájan egy Lélek
 általa kereszteseltünk meg, hogy
 test legyünk, akár, Sídok akár Görö-
 k, akár szolgák és akár szabadok le-
 nek, &c. Es Christusért háva fogadot
 edet, kit szent Pál így bizonyít, Gal:
 Tért valamenyin meg keresztesel-
 tünk mindnyájan az Christus ut öltözte-
 fel: Itt nincsen Sído, nincsen Görög,
 sen szolga, nincsen szabados, nincsen
 sem asz szonyiállat, mert ti mind-
 an egyek vattok az Christus Jesus-
 hogy hapenigh Christusé vattok, te-
 Abrahamnak magzati is, és az igé-
 szerént örökösök. Ismét, Tit: 3.
 1: De minek utánna az mi Idvö-
 sténünknek jó volta, és az emberek-
 való szerelme meg jelent volna,
 is meg igazulásnak cselekedetiért,
 ket mi teszünk vala, hanem az ő
 nassága szerént idvözite minket
 jonnán való születésnek fordóje ál-
 tal, és

tal, és a szent Léleknek meg ujításá-
 nak általa, kit nagy bűséggel kiönta mi re-
 ánk, a Jesus Christusnak a mi Idvözi-
 tünknek általa, hogy az ő kegyelmességé-
 ből meg igazulván, örök si legyünk az
 örök életnek reménsége szerént, Bizony
 beszéd ez: Továbbá meg emlékezzél
 hogy a te bűneidről, Istennek gyakran
 vallást tetrél, és az Egyházi személytől a-
 zokról oldozatot nyertél, midőn Istennek
 az bűn borsánát felől való engedelme-
 ned hirdette. Mellyet az Ur Christus a mi
 romlot voltunkat látván, a keresztyén
 Anya szentegyháznak hagyott, minékül
 bűnös embereknek vigasztalásunkra és
 hasznunkra. Erről így szól szent Janos
 Jan. 20. Jesus lehelvén az ő Tanítvá-
 nyira, monda ő nékik: Vegyétek el a
 szent Lelket, valakiknek meg bocsát-
 tyátok bűnöket meg bocsátatnak ő né-
 kiek: Valakiknek meg tartándgyator
 meg tartva vadnak Szent Mathenál.
 Matth: 18. mond Christus Urunk: Bi-

zony mondom ténéktek, valamit ez földön megkötözétek: megkötözve lesznek mennyekben is; és valamit ez földön megoldozátok: megoldozva lesznek: Végrezetre megkémlekezzél arról is, hogy az Ur vacsorájához is egy néhányszor járjál legyen, és az lelki képpen hozzád vöred, az Ur Christusnak rendelési és parancsolattya szerént, kiből az te lelkednek az ő testét enned; és az ő vért innod adgya, ezt mondvan: *Matth. 26. Vegyétek egyétek ez az én testem: Es igyatok ebből mindnyájan: ez az én vérem, melly az Új testamentumnak vére, melly sokakért kiöntatik, bűnöknek megbocsátására, Mar. 14. Luc. 22. Akarja azért az Ur Christus az te hitedet ezzel meg erősíteni, fel támasztani, és vallagítani, hogy bizonyára arról megismerhesse, hogy te is egyike légy azoknak, kiket ő szerez, és kikért ő testet halálra adta, és az ő vért kiöntotta az keresztfán, Col.*

1. Eph.

1. Ephes: 1. 2. Gal: 3. Imhol immár, így nem csak hallod, hanem látod és érzed is, és ugyan meg tapasztalhatod, hogy mennyekben Christus kedveért néked kegyelmes Istened és Atyád vagy. *Luc. 6.* Vallyon mit akarsz immár többet? No azért rüj és biztasd magadat az Isten kegyelmével, mely néked Christus által ígertetet: Es mondgya ez te magadban, szent *Davidnak* Soltara szerent: *hogy ha színten nálunk sok az bűn, ugyan több azért Istennél az kegyelem, mert nagy mind az égig az Istennek jó volta: és az ő bűsege mind az felhőig ér. Solt: 57. 108: Melly minden reggel megújult felettünk. Jer sir. 3: Tehát ha egyéb minden elveszne is, és te magad ugyan meg eghnél is: am had járjanak ezek, csak maradjon meg az Istennek jó kedve rajtad. Azért mondgya az Isten Pallal: *Rom. 8. Az Istennek szerelmétől mi csoda szakaszhatna el? Imlucz-e: fegyver-e: szegénység-e,**

E 2

gyala-

gyalazat-é, avagy az halál? Mintha mondaná: Bizony semmi nem, az mint, Solt. 73. vagyon meghitva, kit mondgy el te is: Ha te vagy én velem, semmit nem gondolok sem mennyel sem földel: Mikor meghagyatkozik mind testem s mind lelkem; mind az által te vagy örök Ur Isten az én szívemnek bizodalma, és az én részem, Isten Solt. 23. Es ha vala ha járándók a halálnak árnyékának völgyében is, nem félek veszedelmül, mert te vagy én velem, az te veszföld és az tepálcza, az ok vigasztalnak engemet, te készítesz aszalt én előttem az én ellenségimnek láttára, olajjal kened meg az én fejemet, &c: Isten Solt. 27. Az Ur én világositom és meghszabadítom kitül félek? Az Ur az én életemnek erőf sége; kitől ijednék? Isten Solt. 50. Nyilván tudom ezt, hogy Istenem vagyok, Istenben bízom, kinek igéjében dicsekedem, az Urban bízom, kinek beszédében gyönyörködöm, bízom az Istenben: Nem

Nem félek: Mit tehetne énnekem az ember? Az te fogadafid nálam vadnak Ur Isten, Dicséretekkel fizettek te néked mert te meg mentetted lelkemet az haláltul megtartván az én labaimat esestül, hogy járhaszak az Istennek élte, az élőknek világosságába, Es Isten Solt. 28. Seregeknek Ura, bődögh ember az, aki te benned bízik: Ur Isten ne távozzál el én tőlem; fies segítéségre. Solt. 71.

HATODIK VIGASZTALO SZO.

Sok hasznomra mivel az kevés nyavalyát az Ur.

Hatodszor gondold megh azt is, hogy ez mostani kereszted, vagy nyomorúságod nem károdra, hanem nagy sok külömb külömb szep hasznodra vagyont

vagyon: mint szent Agoston-is mond-
gya: Oly jo (ugymond,) az Isten, hogy
soha nem engedne semmi oly gonolzt
cörténni, hogy ha valami jobbat nem
akarna belőle szerzeni. Így szoll penigh
szent Pál-is, *Rom. 8. Jól tudgyuk hogy*
az Isten szeretőknek mindenek javok-
ra szolgáltnak.

No azért lássuk meg, mire való legyen
az jo keresz, az az, ez világi nyavalyánk
mi haszna legyen. Mely dolgot igen szük-
ség meg tudni, és minden nyavalyánk
ban vigasztalásért meg gondolni,

Első haszna: Emlekezett bennünk az
kereszt vagy a nyavalya, az mi Urunk-
ra teremtő Istenünkre, az mint szent
David Soltarabol meg hirtszk: Mint
18. Solt. mond: *Mikoron szorongatná-*
nak engemet, segítségül hívám az Urat,
és Istenemhez kiálték. &c. *Isnet Solt 86.*
Az en nyomoruságomnak napján te hoz-
zád kiálrok &c. *Isnet Solt. 118. Az*
nyomoruságban segítségül hívám az
Urat.

Urat, &c. Es Solt. 77. Az en nyomoru-
ságomnak idején meg keresém az Urat.
&c. Mert ha mind éltigh jól volna dol-
gunk, hat még végre Istenünköl-is
tellyességgel el felelkeznénk, és ritkán
vagy soha eszünkben sem jutna inkább.
Peld. 30. De mikoron néha meg fanyar-
gattatunk, hát az által ok adatik előnk-
ben, hogy őrola gondolkodgyunk, Solt.
18: ő hozzá folyamjunk, néki esedez-
zünk, könnyörögjünk, és fohazkodgyunk,
Solt. 130: 2. Theß: 1. 1. Pet. 1.

Masodszor eszünkben jutattya az mi
bűneinket, mert egyéb képpen kiesiny
dologhínakalittuk az bűnt. és semmin-
tattuk mikor Isten ellen vétekezünk,
nem hogy meg szánok bánok azt, de
még inkább gyakran azt gondollyuk ma-
gunkban, hogy igen felelte, és ugyan
bűn nélkül való jamborok vagyunk, mint
amaz *Phariseus. Luc: 18. De mikor*
valami szerencsétlenfégh támad reánk,
hát az által Istenöl való gondolkodá ra
kenze-

kényszerítterünk, és hogy gondolkodhas-
sunk ezen, mi okáért bocsáttya legyen
Isten reánk az jelen való nyomorúságot,
akkoron jutnak oztan eszünkben mi mo-
don itt, és mi módon amott várkeztünk
legyen, mint Pelda arról a tékozló fiu,
Luc: 15. Az ostor azért ha rajtunk nem
volna, Poenitentia nélkül élhénk, az az,
megh nem szánok bannok bűneinket, és
csak bűnben hevernénk: Sanyargat az-
ért, hogy meg ismértessé velünk az bűnt,
hogy gondolkodgyunk róla, mint lehetsz-
sünk szabadosok azokról.

Harmadszor, tanít az keresztt erre-is
bennünket, hogy tudgyuk mi hasznale-
gyen az Isten igéjének, tudni illik, ez
hogy mi nekünk abban bűnünk bocsá-
nattya hirdettetik, és az Christusban való
hit által, örök élet ígértetik, *Jan: 3.*
ingyen az Istennek jó kedvéből Christu-
sért, *Rom: 6: Gal: 3 Eph: 2. 3. 2 Timoth:*
1. Es az keresztséghnek, kiből minket
ujjonnan szült, és megh ujjitot szent lel-
kének

kének általa, *Timoth. 3.* Ujj és Istenes
életnek követésére, és az Ur Vácsorájá-
nak is, melyben minékünk az Ur az ő
drága testét és vérét adta, hogy az ő halá-
lával bocsánatot nyert legyen mind ez
egész világh bűnének: *1. Jan: 1. 2. Rom:*
3. 5. Es azok melly igen szükségesek le-
gyenek minden embernek idvősségére,
megh tetszik az Ur Christus szavából,
Mar: 16: Mennyetek el (Ugymond)
mind ez egész világra, predikáljátok
az Evangyeliomot minden teremtet ál-
latnak, valaki hiszen, és meg keresztsel-
kedik, az idvőzűb. &c. Es *Matth: 26.*
mond: *Vegyétek, és egyétek, ez az én*
testem, Es igyátok ebből (Ugymond) *mind*
nyájan. Ez az én vérem, mely az Új
Testamentomnak vére mely sokakért ki-
ontatik bűnöknek megh bocsánattyára.
Ezeknek nemes és drága hasznát bocsúl-
teti velünk az nyavalya, hogy azokból
kényszerítésünk vizsgálatalát keresni ma-
gunknak minden nemű nehésségünkben.

Mert egyéb képpen csak napot szám-
lalnánk, és az Isten ígét, Sacramento-
mit nem bocsúlók: de ugyan azt-is
vélnők hogy semmire nem kellene né-
künk, és hogy semmi oly dologh nincs,
ki nélkül inkább el nem lehetnénk, mint az
Pradikatio és Sacramentumok. Megh
tetszik ez az Noah ideje békének Isten-
telen életekből, kik az Isten ígét, és an-
nak fenyegetését semminek tartván, go-
noszul viselik vala életeket az Ur előtt, ki
miatt özőn vizzel el veszte őket. *Mos. 1.
könyve. 7.* De az nyavalyában megh ra-
nullyük, mire valo legyen o az ujj Tör-
vény, és az Tiz Parancsolat, és mi mo-
don élhetünk az vigasztalo mondásokkal,
mellyek az Isten kegyelméről, bűn bo-
csanatrol, és a mi lelkünknek idősségé-
ről vadnak; Kiről Szent Pál azt mond-
gya, *Rom. 15.* hogy *Az mi tanúságunkra
irattattak megh, hogy az békefességgel
való társaságnak, és az szent írásoknak vi-
gasztalásának általa, jóreménységünk
legyen*

legyen. Akkor érezzük megh osztan, mely
erős és drága dologh legyen az Istennek
ígéje, mellyet Szent Pál-is Istennek ere-
jének mond, *Rom. 1. 1. Corinth. 1. 2.*
Akkor lattuk osztán megh, mely igen
szükséges volna, hogy ha Szent David
mondása szerént. *1. Solt.* mind ejjel-
s mind nappal, sőt minden órában-is gyö-
nyörűséggel forgatnok és hallanok az
Isten ígét, akkor osztan nem lehetnők
semmiképpen nála nélkül, és nem telhet-
nénk be véle, és ugyan érezzük, hogy az
Isten ígéje hová tovább mind job, kiről
példa ama sokaságh *Mar: 8.* Mert ugyan
megh érezzük, mely édes az ő vigaszta-
lása, kit David minden kincs fölött ma-
gasztal, *Psal. 119:* Azonképpé, mely haf-
nos és batorlagos dolog legyen, a mi Ke-
reszttségünk is, és az Ur Vacsorájának gyak-
ran hozzánk valo vétele. Ahnakokáért a
mint Esaias prophetánál is vagyó írva, *Esai:
28:* Igaz, hogy az vesződés értelmet ad,
Igy Tanít Szent David-is. *119: Solt. Jo*

ennekem Uram (Ugymond) hogy megh-
aláztál engemet, hogy megh tanuljam
az te szerződésidet. Annakokáért ebből
imár megh értheted, hogy az kereszt
az Christus Oskolaja; melyben néha Iste-
nünktől bé viterünk, kiben egy nap töb-
bet tanulunk, mint másutt egész eszt-
endeigh.

Negyedszer. Tanir minket a' kereszt
megh ismerni, minemű jo hitűvek le-
gyünk, mert mi magunk sem tudjuk ad-
digh mely erős hitűvek legyünk, migh
késértet nélkül vagyunk, jöhet mi u-
gyan azt véllyük, hogy jól hiszünk: De
mikor valami nyaválya történik, akkor
osztan megh ismerjük mimodon híd-
gyünk, akkor osztá nincs semmi hit jelen,
és tellyeséggel kétségben akarunk esni
ollyankor, kiváltképpen mikor Isten is
nem hallja megh hamar kiáltásunkat, és
nem is segít megh mindgyarást, akkor
osztán azt véllyük, hogy nincsen Isten
meny országban; vagy penigh semmi erős,
irgalmas-

irgalmasság, és igazság nincs ő benne:
Im hol nezhetsz, nem de jól mutatják
megh minemű hitűvek legyünk? Bizony
az nyavalyában latzik megh mint bizo-
l az Istenben. Oh tanuljuk megh jobban
tehár, mert egyéb képpen mind el men-
nének benne, és ugyan azt vélők, hogy
ugyan igen jól hiszünk, és úgy nem tud-
nok elmondani az Ur Christus tanitva-
nyival. *Matth: 17. Luc. 18: Uram szar-
poris hitűnket nekünk;* és amaz szegény
megh keseredet atyával, kinek fiat az ör-
dőgh gyermekféjétől fogva bántya vala;
*Mar: 9. Uram segies az en hitetlensé-
gemben:* Böcsártya azért az jo keresztet
az Ur Isten reáok, hogy bátrak és lelki
kevélyek ne legyünk, erős hitünkben
bizakodvan, hogy mikor reá kelünk az
probára, ugy ne járjunk mint a' Peter.
Matth. 26. Erre int minket szent *Palis.*
1. Corinth: 10. mondván: *Az ki látta-
tik ő magának erőssen állani. megh lássa-
hogye ne essék.* Tehát mijs megh gondol

ván romlot természetüknek mi voltát, fellyük az Ur Istent, és kérjük hogy kefer tetben ne vigyen bennünket, hanem kegyelmesen szabaditsón meg minden gonosztul, *Matth. 6.* Ha penigh ő néki jonak tetizik, hogy meg rostaltassunk hitünkben, az mi jonkra fordítsa azt, és szent Lelkénck általa, Christus kedvejért az ő mi hozzánk valo nagy hűsége szerént, adgyon erőt reá, hogy elvisélhesük, *1. Corinth. 10.*

Ötödször: tanit minket az kereszt imadkozni, és Istenhez folyamodni, és csak ő nála segítséget keresni imadságunk által, *Matth. 4.* Christus nevében, kinck kedvejért meg is halgattatunk; *Jan: 16.* Mert Christus ő maga így szól, *Luc: 11.* és *Matth: 7.* Kerjétek és meg adatik ti nektek, &c. De mi kevés gondot viselünk akkor az imadásra, mikor jól vagyó dolguink, és tellyességgel el-is felelkeznek róla, hogy ha az jo Istentől sanyarúságh által reá nem vonatnánk; á mint ez

megh

megh tetizik szent Davidnak imez *18. dikk* Soltárából. Mikoron szorongatnának engemet, segítségül hívám az Urat, és Istenemhez kiálték &c. Istent *55. Solt.* Halgasd meg Ur Isten az en imadtságomat: és meg ne vessd könyörgésemet, forduly hozzám és halgas meg engemet, en mikor ja gatok imadságomban, és nyughatatlan vagyok, az en szívem vesztet en bennem; és az halálnak rettegefi el lepte engemet, félelem és yedség jött reám, és rémülés szállt en reám, &c. Es az mint *Esaías* Prophetanal is meg vagyón írva. *Esa: 26.* Uram, nyavalyájkban kiáltnak (ugymond) hozzád: Mikoron meg veszt szőzöd őket, akkor kiáltnak nagy keservesen hozzád, színtén ugymint egy nehézkes aszonyiallat, mikor az szülésnek ideje vagyon, és kinnyai miat ja gat nagy fajdalmiban, színtén így vagyon Uram nekünk is te előtted dolguink. Ezféle példákat egy néhánat találai az *Israel* Birairól valo könyvben,

ben, az Izrael népe mint vétkezett legyen egy néhányszor Isten ellen, az ő békesség ideje korán, kiért midőn ostromoztatának, olyankor buzgó szível imádkoztak, hogy szabadulást érjenek, de az után ismét hamar elfelekeztek róla mint az Othoniel, Gedeon, Jephtah, és Simson által való megh szabadulások után ismét ugyanon vétkeztek az Ur ellen, kiért ismét nyavalyát eresztie rajjuk, *Bir. 3. 6. 7. 11. 13. 19. &c.* Es így untalan az által szoktatta őket az Ur Isten gyakran való imádkozásra: Ugy cselekezik ez mai nap is mi velünk, sok számtalan hasznunkra.

Hatodszor, megh tartoztat minket az keresztségű sokféle bűnöktől, holott egyéb képpen semmit nem gondolnánk az vétkezéstől, kire természet szerént igen hajlandok vagyunk, *Mos. 1. köny. 7.* mint az föld hol mi gaz fünek nevelésére, *Mos. 1. köny. 3.* kinnek pallera az Satan ki (ha ellene nem vigyázunk) egyik bűnt az másikra sozzak: kiől példánk *David.*

2. *Sam.*

2. *Sam. 11.* ki az *Barbsébával*, *Urias* feleségével való pártázkodása után, annak férjét, az jambor Uriást megh ölette szép szin alatt levelet küldvén tőle *Joabnak* az ő Hadnagyának: melyben azt írta néki, hogy Uriást a' harcznak legh keményebb helyére állatván, ő maga népestől hátad adgyon, hogy az *Urias* egyedül ott maradván, le vágatassék, hogy ő *Bathsébat* magának feleségül vehesse. Mely bűnben, azt velem, *David* sem eset volna, ha valami oly nehéz keresztség avagy nyavalya volt volna rajta, kiaz ő hitván vendégét, (a' mint *Nathan* Propheta annak nevezé azt, 2. *Sam. 12.*) az buja kívánságot megh enyhítette volna benne, az mint amaz köz példában szoktak mondani: *Az vesztő térszen jogyermekeket.* Oltsan: *Mi soha jamborak nem vagyunk, mint mikor nyavalya vagyunk rajtunk.* Mi végre borsással penig az Isten mi reánk az nyavalyát, olvast meg szent. *Pálnak* leveleiben, 1. *Corinth. 11.* Holott

igy

így szól: Bűntettet inköz végre az Ur-
sul, hogy ez világgal egygyűl el ne kár-
hozzunk. Es ím én azt mondgya 2. Co-
rinth: 12. Hogy megh ne kevélyedgyem
(ugy mond) az magasságos jelenéssel,
adatott ennékem egyűstön, (tudni illik)
az Satannak angyala, ki ököllet verjen
engemet, hogy el ne bízzam magamat.

Igy szól szent David-is. 119. Solt.
Minek előtte gyötörtetném tévelygek
vala, de most őrizem az te beszédidet.
Ez igaz mert mikor David nyavalya nél-
kül volt mindenkor nagyot vétkezett 2.
Sam. 11. 24. De mikor őis kereszttet vi-
selt az vállán, hogy ötöt Saul Király öl-
dözte. 1. Sam. 20. 21. 22. 23. 24. 26.
Vagy Absolon az fia kegette; 2. Sam.
15. 16. 17. 18. ollyankor ő-is jambor
volt, és szorgalmatosan imádkozott. Ulyő
képpen vagyon minekünk-is dolgunk mi-
kor sokáig jól vagyon dolgunk, és csak
nyugodalomban élünk, akkor megkevé-
lyesünk, megh utálljuk mind Istent, és
az ő

az ő igáját, és az embereket is, és ingyen
sem tudgyuk mit kellyen mivelnünk az
kedgyünk szerént való állapotban minden
rőtregés nélkül vétkezvén: Es oztan an-
nyira igazán megh érdemlyük az Isten-
nek haragját, hogy végre csak reánk sem
nézhet, mint Cain áldozatnyára sem aka-
ra nézni, Mos. 1. köny. 4. Intetünk az-
ért Cain példájával az Ur Istentől, hogy
jamborul és Istene sen visellyük életünket,
és minden fele bűntől ojjuk ki magunkat:
Kinek atyáik gyés intését ita nem fogad-
gyuk, vegre az sok szabadságbeli bűn
miatt, megh kell büntetni kellyességgel
bennünket. De oh ki igen nehéz az jó
szerencset el viselni igyenes és jambor
erkölcsel, mert nyilván valahag szátrak
kel azoknak lenni, az melyek az jó napo-
kat békeséggel viseltetik, az mint köz köp-
pen szókrák mondani, Az Szamar (ugy-
mond) nem tőrheti el az jó napokat, az
az, mikor jól vagyon dolgi hát az jégre
megyen tancsolni, és ott addigh szögde-
csöl,

esöl, hogy csak mulatsághban is ketté
töri az szarát. Így az Isten-is mikor lát-
tya, hogy az szamár, az az, az o Adam a
mirestűnk: verűnk igen erős szájuvá akar
na lenni, úgy hogy nem akarná magát tö-
lűnk megh zabolaztatni, ki miat mi vala-
mi veszedelemben vagy kárban jutnánk:
Ezokáért teszen oztán ő az szamár háta-
ra egy megh töltött fákot, melyet visel-
nie kell (tudni illik) az jo és hasznos ke-
resztet, és jo megh pálcázza mellyel el
mulattya a tánczot, és nem kell oztán
félni semmitől, hogy valami nyavalyaja
történnyék. Így sok bűnököt nem csele-
keszűnk mi olyankor, mellyeket egyéb
képpen megh cselekednénk, és így szé-
pen mindenkor megh maradunk az Iste-
ni félelemben, és az Istennek kegyelmé-
ben, ki nekűnk adatot és ígértet az
Christusban valo hit által, *Gal. 4.* Mel-
lyet biztonnyal kövteni fogh az örök élet
és boldogságh, *1. Pet. 1.* ki sokkal föllyül
haladgya a mikeresztűnköt, *Rom. 8.*

Hered-

Heredszer tanit minket a kereszt vagy
háboruságh erre-is, hogy mi az mi re-
ményűnköt és bizodalunkat ne hely-
heztesűnk valami el mulando ez világi do-
logban, hanem csak egyedül az Isten-
ben, ki biztonnyal meg is segiti, és min-
den háborusághbol ki menti az ő benne
bizokat, Ezt szent *David* így bizonyít-
tya, az *22. Solt. Az mi Attyink teben
ned biztanak, mondom benned bizta-
nak, és megh szabadtottad őket, Te
hozzád kiáltottanak, és megh meneked
tenek, biztanak te benned, és meg nem
szégyenűltenek.* Annakokáért ni-is csak
az űr Istenben bizzunk mindenkor, kival
képpen olyankor mikor küldömben va-
gyon dolgunk, hogy nemi mint remén-
lettűnk volna, és ne ez világi el mulando
dolgokban, mint gazdagságunkban, e-
rőkben, barátunkban, attyánkfaiban,
embereknök hozzánk valo jo akaratt yok-
ban, edes magzatinkban, vagy egyéb ez
féle el enyéző dolgokban, kik hamar el
mulnak

mulnak, és semmivé lesznek: Es fővenyre házat ne építsünk *Matth. 7.* hogy megh ne csalattassunk reménységünkben, hanem ez világgal és minden benne valokkal, mint bizonytalannal, úgy éllünk.

Nyolczad (zör): tanít minket az kereszthez megh ismerni, hogy mi itt ez világon csak nyavalyák közzé, és keserűségnek völgyében, a' mi első atyánkkal Adammal, és Eva anyánkkal szíttattunk *Moses. 1. köny. 3.* Holott talám ha mindenkör kedvünkre élnénk, azt hánők, hogy mi itt az mennyeknek országában vagyunk, és elfelelkezvén halando voltunkol, megh sem gondolnók azt, hogy nincs mi nekünk itt semmi maradando várasunk, és nemi is rudgyuk mikor kellyen meghalunk, a' mint eről így (zoll) *David, 89. Solt.* Kicsoda az fersű, a' ki él és megh nem látja az halált? Kicsoda szabadítja az ölelkét az koporsónak markából? *Es 39. Solt.* Jelenis megh Uram ennékem az en végemet, és menji legyen az

en napimnak száma, had ertsem megh, mely igen rövid idejű legyek, imé egy te nyérni szélességűvé titted az en napimat, és az en életem olyan te előtted mint ha nem volna. Bizonyára az egész ember csak semmi, ez bizony így vagyó. Es Salamon azt mondgya, *27. Peld.* Ne dicsekedjél az holnapi napról: mert nem tudod mi is mint lesz en dolgod.

Kilenczedszer, tanít minket vágyodni és fohazkodni az mi igaz hazánkban az örök életben, és keszvére tetzen az meghalásra, mellyet szent Pal így bizonyít *2. Corin. 5.* Tudgyuk (ugymond) hogy ha ez mi hajlékunknak földből való háza elrottetendik, hogy az Istentől építetett házunk vágyon, nem kézzel csinált, hanem örökké való, mennyekben, és ohajtva várjuk, míg elbe fel öltöztetünk Isten, *Phil. 1.* ezt mondgya: Kévanom ez testből való ki mulafomat, hogy a' Christussal együtt legyek (zinten) így fohazkodunk mi is olyankor, mikor

háborúságban vagyunk, és gondolkod-
ván így fápolodunk, hogy ha az jó Isten
akarattya volna, hát készek volnánk az ki-
mulásra, és kivannok is, hogy az ítélet
napja el jőne, hogy valaha immár (az
mint a' Mi atyánkban-is mondjuk)
szabaditvánk meg minden gonolztul.

Tized zer. megh bizonyosít minket,
hogy bizonyval Isten fiai és leányi va-
gyunk; a' mint az szent lelek Salomon
altal szoll az Peld. 3. *Jo fiam* (ugy mond)
az Urnak fegyelmét megh ne vesd, és az
ő büntetésében ne légy túrhetetlen, mert
valakit az Ur szereti megh sanyargattya
azt, és kedve tölt ő neki abban, mint az
arynak az ő fiában. Szent Job-is mőd,
Job. 5. *Ime, boldogh ember az, a' kit az*
Ur fedd, azért ne vond megh magadat
az felségességnek fegyelmétől, mert ő sért
megh, és ismét békíti, ő ront őszve, és
az ő keze gyógyít ismét megh. Es szent
Pal-is így szoll, Sid. 13. *Hogy ha* (ugy-
mond) *büntetés nélkül vartok, mely-*
ben

ben részessé lóttetek az Istennek minden
fiai, hát nem fiak vartok ti, hanem fat-
tyak. Hogy penigh te-is büntettel, kö-
vetkezik ebből, hogy te-is égyyike vagy
az ő szerelmes fiainak, az kikert az ő sze-
relmes szent fiat halálra adta, *Jan. 3. 1.*
Jan: 4. mivel hogy oktattatol rüle, az
az, mulando képpen büntetettel, annak
okaért az te mostani nyavalyádat ne ali-
tsad az Isten haragjának jelének lenni,
hanem inkább hogy ez rajtad lévő nyo-
morúságh az ő hozzád való atyai szerel-
mének jegye, és hogy az által meg tartas-
fál az örök életre. 1. *Corinth: 11.*

Tizeneggyedzer. Tanít minket az ke-
refzt megh ismerni, mi legyen az töre-
delmeseleg, és annak micsoda hasznát
veszszük, az mint *Rom. 5.* megh vagyón
irva: *Az háborúságh* (ugy mond) *tűrést*
hoz, az tűrés penigh igazulást, az iga-
zulás penigh reménységet, az reménység
penigh megh nem szégyenít, &c. Ez az
haszna az békeséggel való tűrésnek: kiről
D havasági

ez világon, az kiknek úgy legyen dolgok mint te néked, és kik ez mostani szem pillantásban nagy sokakat egyszer-s mind szennyvednek te veled: Sőt az mint szent *Pal írja, Sid. 12.* Minden Isten fiai, ez világh kezdetitől fogva részesek voltak az fegyelemben, az az, ez világi nyavalyában. Hát te mit akarnál, és miképpen akarnád hogy jobban lenne dolgod, mint egyéb Isten fiának volt és vagyon dolgok ez világon? Tűrj azokéért, és szerezted ezt a keresztert, hogy az seregben találtaffál te-is, az az, hogy Istennek minden szent Patriarchai, Prophetai, Apostoli, Martyromi, és egyéb fiai között számlaltaffál, kiknek itt ez földön kevés jó napjok volt, a mint szent *Pal* szól. *Moses* felől-is, *Sid. 11.* Az hit által (ugy mond) *Móyses*, mikor immár öreg volna, nem akará magát *Pharaho* leánya fiának hívattatni, hanem inkább akara nyavalyát az Isten népével egygyűt szenvedni, mint el mulando jó szerencsében.

cseben forgani. Az az, nagyobb dolognak tartja vala az *Christus* szidalmazását, mint az *Egyiptom* gazdagtságát. *Moses. 2. könyve. 2.*

NYOLCZADIK VI-

GASZTALO SZO

**Christus sokat szennyvedet
crettem.**

Nyolczadszor gondold megh, hogy *Christus* a mi édes megh vátkonk az élő Istennek ártatlan fia, te érteed szégeny el veszett bűnőfért sokat szennydett, kiől ezt mondgya *Esaías* Propher, *Esa. 53.* ő véselte a mi beteg segűnket, és magára vevé fajdalminkat. De inkább vallyon mit szennyvedsz te ollyat, ki az ő eretted való szennyvedéséhez hasonló vagy egyenlő volna, ki midőn kit zattatnék megh sem nyitá az ő száját: ő magamond

gya szent Jánosnal. *Jan. 15. Emléke-
zetek megh (ugy mond) az en beszédem
ról, kit megh mondottam ti nektek; hogy
az szolga nem nagyobb az ő Uránál. U-
gyan sem kell az szolga dolgának jobban
lenni az ő Uránál. Annakokaért tőrj te-
is, és mondgyad magadban ezt: Nam
az Christus, ki Uram ennekem, sokat
szenvedett erőrttem szolgálért, en-is hát
szolga lévén, vallyon miért nem szeny-
vednék egy keveset az én Uramért, és az
ő kedveért.*

KILENCZEDIK VI.

GASZTALO SZO.

Christus en velem egygyütt
szenyved.

Kilenczedszer gondold megh azt-is
hogy Christus még h most-is szeny-
ved beamed, és te veled, mert a' te nyava-
lyadat

lyadat ő magára veszi, és ugy tartya mint
ha ő magan lőtt volna: a' mint ő maga-is
még h eleve megh mondotta, hogy az
utolsó napon ezt fogja mondani: *Uen-
dég h, beteg h, és fogoly valék, és ti enge-
met öröme st fogadatok: Mert bizony
valamit az leg h kissebikkel az enyimek
közül műveltétek, azt ennékem csele-
kedtétek. Imhol nezhetsze Christus azt
mondgya, hogy mikor neked gonoszul
vagyon dolgoz, neki-is gonoszul vagy
akkor dolgoz: mikor te éhezels, hat ő-is; ha
beteg vagy, hat ő-is egygyütt fekszik ve-
led az ágyban; és az ki tegedet meg láto-
gat, őtet-is még h látogattya; ha rab
vagy ő-is az. Mit mondhatna annakoka-
ért nagyobb vigasztalo beszédet az ő hive-
inek ennél, mellyet *David-is* így bizo-
nyit: 34. *Solt. Közel vagyon (ugy mond)**

*az Úr az töredelmes szívűekhez,
és meg segíti az alázatos
lelkűeket.*

D 5

TIZE-

TIZEDIK VIGASZ-

TALOSZO.

Nem hágy erőm fölött megh
késértetni.

Tizedszer gondold megh azt, is hogy
szent *Pal* azt mondgya, 1. *Corinth.*
10. hogy há az Isten, ki senkit nem hágy
erejének fölött megh késértetni,
hanem oly módon erefzi reánk az késér-
tetet, hogy elviselhesük. Mi nekünk né-
ha ugy tetszik, hogy Isten fölöttébb csele-
kszik velünk, mikor igen sokáig hágy
az kereszt alatt fekünnünk, és olyankor
azt gondoljuk, hogy soha a' nagy nyomo-
rusznak vége, fenéke nem leszen, és
hogy nem is fogunk végigh a' miat az
hitben állhatatosan megh maradni: De
nem ugy, hanem légy tökéletes az hit-
ben, mert azt mondgya szent *Pal* hogy
jól tudgya Isten mit viselhetsz el te vagy
egyéb ember, mi magunk ugy nem tud-
gyuk

gyuk mint ő: Oszán hű-is az Isten, nem
rak több terhet rád annál, csak az me-
nyit el viselhetsz: Ez bizonyára ig z.
szent *David* penigh azt írja. 9. *Solt.*
Nem mind örökké leszen el felejtve az
szegény megh nyomorodot, sem a' nyo-
morultaknak reménységek el nem vesz-
örökké, Es 30. Solt. Csak egy szempillan-
tásig tart az Urnak haragja, és ismét
gyönyörködik az életben, ha estve síral-
mat erefzt rád, reggel ismét örömré
fordítja. Es ismét, 103. Solt. Nem
mind éltig visz-sza vono leszen velünk:
sem penigh örökké fugh haragudni reánk.
Mikeppen hogy az atja könyörül az ő
gyermekin: az onképpen az Ur is könyö-
rül azokon az kikötet felük. Mert jól
ismeri minemű csinálmanyok legyünk
mi, és eszeben jut hogy por vagyunk mi.
Nem ez végre bocsátotta-is penigh az
Ur a' háborusgot rád, hogy benne
hadgyon veszni, hanem hogy az által fel-
rázzon téged az hitben való gyakorlásra,

a mint *David* mondgya 66. *Solt.* *Mert* *U'r* *Istē* te probaltal minket, tűzzel tisztítottál minket mint az ezüst szokott meg tisztítani. Te ejtettel minket törbe, és nyamoruszokat raktál az mi vállainkra. Te szágultattad az embereket a mi fejünkön: tűzbe és vízbe jutottunk, és ki szabadítván bőségesen meghajítottál minket 118. *Solt.* Dorgálva dorgált ugyan engemet az *U'r*; de az halálnak nem adót. Mond *Jeremia* is, *Sir.* 3. Az *U'r*, ugymond, nem mind örökre vét el: hanem meghszomorít neha, és ismét meghkönnyről az ő jo volta szerent. Mert ő nem szíve szerént sanyargattya az embereket és szomorítottya, az az, nem úgy büntet, hogy ismét megh ne vigasztaljon.

Illyenképpen vigasztalták magokat még az pogányok is, kiknek semmi hírek nem volt, és sok szép mondásokot háltak holtek után nekünk: az mint *Aeneas* is magát és az ő társait vigasztalta, mikor

az tengeri háboruban volna; ezt mondvan: Isten ennek is végét adgya még. *Horatius* penigh így szól mondvan ő is: Még elő jó valaha amaz reméntelessé kedves ora. *Ovidius* pedig azt mondgya: Gyakorta (ugy mond) el osholvan egymástól az felyhő, tiszta és szép idő támad utánna.

No azokért, ha az pogányok így bízatták magokat, az Istennek igeretivel, mennyivel inkább illik minékünk keresztényeknek, kiknek sokkal job és szebb igeretünk vagyona' pogányoknál, magunkat minden nyavalyában bátoritanunk. Ennekokáért csak bátran légy, túrj, és szent *David*dal együt énekelven 130. *Solt.* mond ezra' te szívodbén: Ha szintén mind estvétől fogva regeligh tartana is rajtam a' háborúság, ugyan nem esem azért kétségben az en Uramnak Istenemnek hatalmában, és jo voltában; mert jól tudgya ő minék mikor kell lenni, és hid-

gyünk tellyességgel ő neki, hogy álnokul
nem cselekedszik velünk; *Matth. 20.*

TIZENEGGYEDIK

VIGASZTALO SZO.

Segítségül hívom az Urat.

Tizen eggyedszer, gondold meg azt,
is hogy Isten minekünk megh paran-
csolta legyen, hogy imadkozzunk és őtet
hijuk segítségül, az mint Isten *David* ál-
tal szoll, *50. Solt. Hij segítségül enge-
met az te nyomorúságodnak napján. Az*
Ur Christus-is azt mondgya Matth. 7.
*Luc. 11. Kérjete, keressétek és döröm-
bözötek, és tanítván bűnhűnket példá-
ul adgya magát az szent Irasban, hogy ő*
magához az Istenhez menny, és őtet hidd
segítségül, a mint szoll szent Marhe. 4.
Csak az te Uradut Istenedet imadgyad,
és csak ő neki szolgál mint Oseannal-is
ő maga

ő maga ezt mondgya, *Ose: 13. En va-
gyok az Ur az te Istened, és azért te-is*
en kívülem egyéb Isten ne esmerj, és más
*szabadítót en nálammal. Es mond to-
vabb: Mert a te Iod, az az, a te időf-
séged, csak en rajtam áll. Ha szintén pe-
nigh ez jurna-is eszedben, hogy nem vol-
nál méltó (mivel hogy igen nagy bűnös*
ember vagy) az Isteni felleggel szollani;
de azzal semmit ne gondoly, mint David
is cselekedék, 2. Sam. 11. mikor egyszer
s-mind parázna-ságban, és gyilkosságban
*esett volna. Es 2. Sam. 24. mikor a né-
pet megh számlálta volna, kivel az Ur*
Isten igen megh haragította vala, kiért
nagy dög halált érefté az Ur az Izrael-
re, kiből hervenez ezer ember hala megh
harmadnapigh. Lárván azért az Urnak
puszító angyalát az Aravná csürénél,
imádságával engesztelte az Urat, nem
nezven ő magának méltatlan voltát. Azt
miveld te-is, és mond ezt temagadban:
Ha szinte nem vagyok méltó-is rá, de
azért

azért ugyan tartozom véle, hogy Istennek parancsolattyának engedjék, mert azt hadta; hogy csak ő magát hijam segít ségre. Vallyon inkább az en méltatlanságomhoz képest Istenemet inkább megharagitsamé nem engedvén neki, és az ő parancsolattyának? Ne Istenért, hanem inkább ezt mond: *En menyei szét Aryám, jól-lehet ismerem magamat, és méltán ismerem, hogy bűnös és nagy gonosz tévő ember vagyok, és arra nem méltó, hogy en az en kezeimet és szívemet te hozzád fel emellyem, teged segítségül hívjalak, és veled szollyak, mind azon-által, im elődbe megyek, és a te parancsolatidhoz engedelmes akarok lenni: Könyörgök te szent Felségednek, hogy legy kegyelmes ennékem bűnös embernek az te szent*

Fiadért, az mi Urunk Jésus

Christusért,

Amen.

Tizen-

TIZEN-KETTŐ DIK

VIGASZTALO SZO.

Fogadta Isten hogy meghalगत.

Tizen kettődszer: gondold meg azt is hogy Isten nekünk azt fogadta, hogy meghalगत ha hozzá kiáltunk, a mint erről ígéretet is tött Davidnak az ő titkos dolgainak Prophetájának általa, 50. Solt. ezt mondván: *Hij segítség d engemet az te nyomorúsagodnak napján, és meghszabadítalak tegedet, és te dicsőítesz engemet. Es Esaiásnál-is. Efa: 5 azt mondgya: Minekelőtte kiáltnak felelni fogok; mikor még szollanak, meghalगत. Sirach-is mond Eccl. 35. Az nyomoruitak imadságok fel hat az éghben, és mind addigh sem nyugszik, migh oda jut; megh sem szűnik, migh az felséges beléjete tekint. Mond; 145. Solt. Közel vagy az Ur mind azokhoz, kik hívják őtet segítségül, mondom mind azokhoz*

kik

kik bittel bírák ötet segítségül. Megh mi-
vel azoknak akarattját, a' kik félik ötet és
megh halgattya könyörgéseiteket, és megh
oltalmazza őket.

Christus Urunkis azt mondgya. *Matth:*
7. Luc: 11. Kérjétek és vésetek; keré-
setek, és megh találjátok; zörgessetek és
megh nyittatik, mert a' ki kér, véset;
és a' ki keres, talál; és a' ki zörget megh
nyittatik annak. Bizony bizony mondom
ti néktek, hamiket kérendetek az Atyá-
tól az en nevémben, megh adgya ti nek-
tek; Jan. 16. 23. Ez mondasból is senki
nem rekesztetik ki, hanem inkább minden
ember bé foglaltatik, kiaz Christus nevé
ben valamit tud kérni, az az, ki az Chri-
stusban hiszen, és nem kételkedik őben-
ne, hogy Isten neki Christus kedvéért
megh kegyelmez, és megh halgattya kö-
nyörgését. Ezeknek mindnyájan Istentől
megh ígértetet, hogy megh halgattya
bizonnyal őket, es mindeneket valamit
Christus nevében fognak kérni, meg ad-
gya nekik.

Ezzel

Ezzel biztasd te-is magadat. és kérj
mindent valami szükség Istentől bizást,
Christus nevében, és ne kételkedgyél
penig benne, hanem hidd tökéletesen,
hogy Isten neked bizonynal megh adgya
az mit ilyenképpen kérsz ő tőle: Mert ő
maga az bizonyos igazság, nem mondhat
hamissat. Ha peniglen színten olyhamar
nem adgya-is azt az mit kérsz, mind az
által tűrj, várj, és ne kételkedgyél, mert
bizony szinte jokor adgya megh, mert
csak ő maga tudgya mikor vagyon legh
job ideje.

A' mint David szol 145. Solt. *Min-*
deknek szemé te read nezek Uram:
és te adsz ő nekik eledelt alkalmatos idő-
ben. Es ha szinte nem oly módon adgya-
is megh az mint te vélted volna, ugyan
jó móddal adgya azért megh.

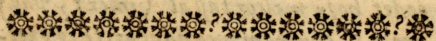
De még ha szintén ugyan azt nem ad-
gya-is néked megh, az mit kívánsz tőle
(tudni illik) neked nem hasznodra, sőt in-
kább károsra és veszedelmedre volna, a'
mint

den bizodalmit, meg-is halgattaték, mert ő (a' mint az előtt megh hallád,) senkit ki nem rekeszt az igerétből, valaki szíve szerént az Christusban való igaz hitből, és ugyan azon Christus nevében kér valami jortűle, *Luc. 11.* Eféle Isteni igereteknek többet kell hinned, mint az egész vilagnak, vagy mint az ördögnek, vagy penigh az te magad testének és vérének.

De még ha szinten egy Angyaljöne is hozzád menyországba, hogy teged megh keserítsen, és ezt mondaná: hogy Istennek nem kell az te imadlágod, ha ugyan bizvást még-is megh kell az Isten ígéreten maradnod: Ugyan nem kételkedem nem, mert te Ur Isten igertel nekem megh halgattást *50. Salt.* Ezt hiszem hogy ennekem megh nem maslod *1. Timot. 2.* Es hiszem hogy az en méltatlanságomhoz kepest nem akarsz hamissá lenni, ezt ugyan jól tudom és el hittem. *Ó* sztan így-is szólhat az te imadlágodban:

godban: *Uram en mennyei szent Atyám,* jól ismerem magamban hogy nem vagyok arramélto, hogy te engemet szegény megh nyomorodot undok bűnös embert, megh halgass, és ennekem azt meg add az mit rüled kérek; mind az által mivel hogy minekünk meg ígérted, hogy minket megh akarsz halgatni, valamit kérünk a' te szent fiadnak az mi Urunk *Jesus Christusnak* nevében *Jan. 16.* Ez te szent felséged fogadására nézve bizvást járulok most te elődbe, és kérlek tegedet hogy méltoztassal (imezt, vagy amazt) ennekem megadni az te egyetlen egy Fiadnak, a' mi Urunk *Christusnak* érdemeért. Ne nezzed az en bűneimet, de tekintsd a' te szerelmes szent Fiadat, és bocsásd megh nekem ő erette az en bűneimet, és halgas megh engemet az ő érdemeért, ha szinten méltó nem vagyok is en, ugyan méltó azért ő, hogy az ő kedvéért engemet megh halgas, mert ő a' te szerelmes magzatod, melyben

melyben neked kedved tőlt, és kinek kedveért te mindent örömet megmivelsz, valamit te tőled kívánnak: mert ha erettünk adtad, mire nem ajándékoznál véle egygűt mindeneker minékünk, és hogy ha te az te legi dragab kincsedet, a te egyyetlen egy fiadat ajándékoztad mire tagadnál meg tőlünk valami kisebb dolgot. Annakokaért ad meg hennem azt, és segelly meg engemet, az te fogadásod szerent, amaz te egyyetlen egy fiadert, az Jesus Christusert Amen.

TIZENHARMADIK

VIGASZTALO SZO.

Könyörül az Ur en rajtam

Tizenharmadszor, gondold meg hogy Isten természet szerent irgalmas, *Mos 2. köny. 34.* Annakokaért ő neki is meg hűk szive az mi nyomorúságunkon mers

kon, mert így vagyon meg írva, *Joel 2. és az 103. és 145. Solt. Könyörül és kegyelmes az Ur tőrheto és nagy jo, Es ilimét 103. Solt. Nem cselekszik (ugymond) velünk a mi bűnünk szerent, sempenigh a mi vétünk szerent nem fizet meg: mert az menyire magos az ég a földtől, oly igen meg erősítette az ő irgalmasságát az őtet felőkön. Oztán: Mely távol vagyon a nap kelet a nap nyugottul, olyan mesz sze távozattya el mi tőlünk az mi bűneinket. Es ismet, a mint az atya könyörül az ő gyermekén, szinten úgy könyörül az Ur is az őtet felőkön.*

Annakokaért bizannyal el hidd, hogy Isten ő felsege is szánnya az te nyomorúságodat, szinten úgy, mikent az atya mikor meg veszfőzi az ő gyermekeket, vagy egyéb képpen gonoszul vagyon dolga, hát ottan meg szánnya és meg hűk szive rajta,

E

Szinten

Szinten így, megh hidd hogy az Isten is megh segít tégedet, az te nyomorúságnak legh job ideje korán, az ő mi hozánk való jo kedve és nagy hűsége szerént, &c.

TIZENNEGYEDIK

V I G A S Z T A L O S Z O .

Hatalma az Urnak en rajtam

Tizen-negyedfzer, gondold meg azt-
is, hogy Isten mindenható Ur, az
mint, ő maga-is mondgya, *Mos 1. köny.*
17. En (Ugy mond) mindenható Ur
vagyok, Es Christus is így szel. Matth:
19: Istennél minden dolgok lehetők, (ugy
mond) Es Gabriel Angyal-is ezt mond-
gya Marianak, Luc: 1. Istennél semmi
nincsen lehetetlen, Es ismer, Sz: Jan.
jel. 4. Szent, szent, szent az Isten, az
Ur

*Ur mindenható: Az mint mondgyuk mi-
is a' Credoban: Híszek egy Istenben,
mindenható Atyában, &c.*

Effele nagy hatalmát és minden ható-
voltát, megh mutatta az Teremtésben-
is, mikor mennyet és földet, es minden
allatokat semmiből csak az ő igéje által
teremtett, és azokat tartya. *Mos. 1. köny.*
1. Ha azért Isten hatalmas, kinek kezében
vadaak mindenek, és mindenek megh
lehetők ő nála, tehát bizonyára teged is
megh segít, és megh adgya kéréseidet,
mert semmi nincs lehetetlen az Úrnál. ki
Danielt az Oroszlányok között: *Dan: 6.*
Az három Iffjat az tűzben, *Dan. 3.* *Petert*
az Tengerben: *Matth. 14.* Az Izraelt
az pusztának szűkségében megh tarta,
Mos. 2. köny. 16. Így tegedet es az tiei-
det az halalban is megh tarthat,
és vagy kihoz belőle, vagy
örök életet ad
benne.

TIZEN ÖTÖDIK VI-

GASZTALO SZO.

Bölcs az Ur az ő dolgaiban

Tizen-ötödször gondold meg hogy Isten bölcs Ur legyen, ki mindene ket tud és ért, és ki ugyan ő maga az bölcseség, mellyet meg-is jelent minden féle állatoknak, és ez világnak teremtetésében, annak meg tartásában, *Mos. 1. köny. 1.* Es minden egyéb féle jó teremnyiben, mellyek, meg számlálhatatlanok, a mint ezt szent David-is erősítvén mond, *106. Solt.* Kicsoda mondhattya ki az Urnak hatalmas cselekedetét és kicsoda jelentheti ki minden ő dicséretét?

Añak-okaért ez czikkelyt vedd elől, és ilyen képpen vegez felőle, (Tudni illik) Ha Isten bölcs, és ő maga az bölcseség, hát bizonyára könnyen urat és modort talál, mely által téged meg segithet; jól tudgya

tudgya penigh mikor legyen legh job ideje, hogy meg segillyen, és aniképpen, és hol segitsen meg.

Annak-okaért hidd ötet segítségül, és ajánlyad mind magadat, dolgodot neki, ő jól tudgya mit kellyen cselekedni veled. Es ne kételkedgyél semmi nagy képtelen testi és lelki késérteredben, és nyavalyadban, hogy modort és alkalmatosságot ne találna az te segítségedre.

TIZEN HATODIK

ES UTOLSO

VIGASZTALO SZO.

Megh nyugszom az örök életben.

Voltszor gondold meg, hogy ez ideigien való nyomorúságotat örökké

temben, kik ez világh kezdetitől fogván
 voltak, és kiknek külömb külömb féle
 cselekedeteket hallottuk, megh láttuk;
 1. Jan. 2. mind az Patriarchákat, *Adamot*, *Sethet*, és *Enochot*, *Noet* *Abrahamot*, *Sárát*, és *Isakot*, *Jakobot*, *Josephet*, *Mosest*, *Josuet*, *Samuelt*, *Davidot*, és mind egyebeket is: az Prophetákat is *Illyest*, *Zachariást*, és az többit: Szintén így keresztelő *Janost is*, és az szent Afzszonyokat, *Mariat* az Ur *Christus* Annját, mind az Apostolokat, *Martirumokat*, és mindeneket az kik az világ-ból *Christusban* valo hitben multanak ki. Mind ösünket, atyánkat, anyánkat, bátyainkat, &c. és minden egyéb jó barátinkat, kik a *Christusban* multanak ki: mind ezeket a' mi tulajdon szemünkel fogjuk látni, és megh fogjuk ismerni, kiket itt ez világban eltűnkben ismertünk és megh azokat is mind megh fogjuk ismerni, a' kiket itt ez világban nem ismertünk

tűnk. Az nyomorgatasban kegyetlenkedő emberek is megh ismerik azokat a' kiket nyomorgattanak, és félőtte igen megh fognak rettenni ilyen bodoghísgon, kit ökingyen sem véltek volna, és ő magok között az ő lelkek ismeretinek nagy bánattyában és kinnyában ezt fogják mondani, fohazkodvan: Ihon ezek azok, kiket mi csufsággh gyanánt tartottunk, és szidalmas példa beszéd gyanánt véltük őket lenni: mi (ugy mond) boldok, ezeknek iteleket alítottuk vala lenni boldonsághnak, és az ő végeket szegenysegnek: Es ime mikeppen számláltattak az Isten fia i közé, és az ő örökséghez az szentek között vagyom.

Ha az okaért az Isten teleneknek és az kárhoztaknak ő magok között valo ilyen ismeretek leszen, menyivel inkább az boldogoknak? Egy *Christofomus* nevű Isten felő ember, kit el üldöztek volt hazájából, szép biztató szokkal jelenti más el

mi volna azért vallyon imez ki mondhatatlan, örökké való, és megh rögzött örömhöz és boldogsághoz képest? *Esa: 60. Sz. Jan. jel. 22.*

Vallyon inkább nem vallyuké mi-is azt szent Pállal egygyűt, hogy mind ez világi nyomorúságh, kin és egyéb boszszuságh, nem egyenlő ahoz a' boldogsághoz, melly nek rajtunk meg kelljeleenni, *Rom: 8.* az mint szol Chrifostomus is az szegény Lazarrol való Prædikatiojában: Ezer esztendő amaz örökre való boldogsághoz képest, (*ugymond*) csak annyi, mint egy esőp viz, az Tenger ellen. Es mit mondharni többet ennél mint az kinek vége nincs; mint az áló, valami nagy és bizonyos dologhoz képest, szinten olyan mindenez világi öröm amaz véghetetlen vigassághoz képest.

No azokáért ha szinten ugy volna-is, és ha te rajtad ez keressz vagy nyomorúságh még egy ideigh tartana-is; avagy ha szin-

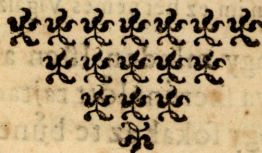
ha szintén megh kellene bele halnod-is, hát ugyan tudod azért, és bizonyos vagy benne, hogy örök vigasságh fogja az te nyomorúságot követni, csak hogy átharatoson és erőssen higgyed, hogy Isten neked kegyelmes a' Christus kedvejért, és ha ebben az hitben megh maradsz végig: mert az ki végigh megh marad, azt mondgya Christus *Matth: 10.* hogy az idvözöl.

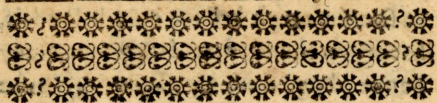
Mondgyad azért te-is az szent Jobbal, ez nagy remenéléghez képest: *De ha szintén megh öl-is az Ur, meg-is benne bizony: Job: 13.* Erre segelleny tegedet az

Isten, a' mi edes Attyánk, szent

Eia kedveért:

Amen.

I I. R E S Z E N E K

E L S Ő

V I G A S Z T A L A S A .

T V D O M A N Y

M I N T K E L L Y E N A Z

Embernek magat ollyankor
viselni, mikor szerencsét-
lenfégh esik rajta.

Minden testi és lelki kísértettedben,
budban és nyavályádban jussanak
eszedben-im ez hét nemes Vigasztalások,

1. Hogy minden Isten akarat-
tya szerént lőtt rajtad.
2. Hogy sokak az te bűncid,

3. Hogy

1. V I G A S Z T A L A S A

3. Hogy az Christus meg holt
az te bűncidért,
4. Hogy Isten meg térést kíván
5. Hogy keresztedet fel kell
venned,
6. Hogy Isten megh mértékli
az kereszted:
7. Hogy végigh kell biznod az
Istenben,

Ezek mellet egyéb nemes vi-
gasztalásokat-is találsz: most
szolljunk az elsőről.

I.

E Lőször illik neked ezt megh ismer-
ned, hogy Isten akarattya szerént
lőttének mindenek rajtad, mert az ő aka-
rattya nélkül, sem jó sem gonosz nem
történhetik rajtunk, *Esa: 45. Jer. sir. 3.*
Mert az Úr az ő hiveit az ő kezeire jegy-
zette fel, *Esa: 49.* Ezt Christus Urunk-

is

is így bizonyította, *Matth: 10. Minden hajatok szála (ugy mond) megh vagyon számlálva az ti fejeteiken.*

2. Másodszor, megh kell te néked az te életedet gondolnod, te magadat mint bűnös embert megh ismerned, ki nem csak az jelen való büntetést, hanem minden féle egyéb ez világi és örökke való büntetést is megh érdemlettél az te bűneiddel és engedetlenségeddel: Es azért ne legy beketelen az te nyavalyádban, és a' mint Jeremias Prophetá mond gya. *Jer. sir. 3.* Ne morgolodgyál az Isten ellen, hanem az te magad bűneiellen, és gondold megh annak súlyos és nagy voltát, térj meg az Urhoz, és emeld fel a' te szivedet kezeiddel egyetemben az menybéli Istenhez, mert mi ugyan vétkezünk, és engedetlenek voltunk, kiért ő is méltán nem kimell minket: Azért illik ezt neked mondanod: Igaz vagy Uram, és igazak az te ítéleted-is.

3. Harmad-

3. Harmadszor, biztasd magadat az Ur Jესus Christussal, hogy ő éretted holt megh, és néked az ő testével vérével bűneidnek bocsánatot szerzett, *Rom: 3.* Illyen hitben illik neked Istent kered, hogy legyen kegyelmes és irgalmas néked, és bocsassa megh a' te bűneidet Christus kedvéjert.

Hogy peniglen te ez te hitedben meg erősödjgyel, és inkább bizonyosb légy az Istennek kegyelmében, illik te neked az te Keresztiségedet is megh gondolnod, a' mi Urunk Jესus Christusnak testének és vérének *Sacramentomát* hozzád vened:

Mert hogy megh keresztelkedtél, innen veheted eszedben, hogy te is eggyike légy azoknak, melyeket Isten üdveztetni akar, csak hogy a Christus felől való Evangéliomnak hidgy.

Mert Christus azt mond gya, hogy az ki hiszen, és megh keresztelkedik, idvözül,

Mar:

Mar: 16. Hogy peniglen te az Christus parancsolattjára az szent *Sacramentumokkal* élsz, arról meg ismerheted, hogy az Christus által nyért bűn bocsánat te reád-is néz, és hogy Isten az mennyei jokban Christusért részesít, és hogy te-is bizonynyal egyike vagy azoknak, kiknek bűnökért Christus az ő vért ki ontotta,

Matth: 26. Mert Christus azt mondgya: *Vegyétek és egyétek, ez az en testem, mely ti erettetek adatik, és Igyatok ebből mindnyája, ez az en vérem (Mar: 14.) az új Testamentom vére mely kiöntatik sokaknak bűnöknek bocsánattjára.* Ti erettetek (ugy mond) kik eszitek és iszjátok: mert ugyan is azoknak szolló. Ime így nem csak hallod füleddel, de inkább külső képpen is szemmeddel látod, és ugyan érzed testeddel lelkeddel, hogy neked kegyelmes Istened és Atyád vagyon menyegben, ki néked bizonyára megh bocsátja minden bűnödöt a' Christusért

fele, ha ő tőle tisztá sziből kéred. Szintén így emlékezzél megh a' te Keresztlegedről-is, ki bizonyos pecsét annak te rajtad, hogy Isten szent Fia vérével megtisztított téged-is az te bűneidből, és valamikor kéred bűneid bocsánattját, tartozik neked-is megh bocsátani szent Fiajért. Hogy ha nem mostanlággal vőtted hozzád az Ur Vacsorájának Sacramentomat, és ha szerit tcheted, hát ne utáld megh, és ne legy az Christus igéjének, a' hol azt mondgya: *Vegyétek és egyétek, vagy igyatok*, engedetlen, és vedd hozzád az tennén magad javára hálá-adással vigasztalásodra, és az Christusnak éretted, és minden rendbeli emberekért való halálának emlekezetire, *1. Corin: 11.* Ha peniglen valami-képpen nem tcheted szerit, hát biztasd ezzel magadat, hogy ez előtt egy néhányszor vőtted hozzád, és hogy most sem utalod megh, sőt inkább örömeit szived szerént kívánnád:

mere

Mar: 16. Hogy peniglen te az Christus parancsolattýára az szent *Sacramentumokkal* élsz, arról meg ismerheted, hogy az Christus által nyért bűn bocsánat te reád-is néz, és hogy Isten az mennyei jökban Christufért részesít, és hogy te is bizonyval egyyike vagy azoknak, kiknek bűnökért Christus az ő vérét ki ontotta,

Matth: 26. Mert Christus azt mondgya: *Vegyétek és egyétek, ez az en testem, mely ti erettetek adatik, és igyatok ebből mindnyájá, ez az en vérem* (*Mar: 14.*) az új Testamentom vére mely ki ontatik sokaknak bűnöknek bocsánattýára. Ti erettetek (ugy mond) kik eszitek és iszjátok: mert ugyan is azoknak szoll ő. Ime így nem csak hallod füleddel, de inkább külső képpen is szemekkel látod, és ugyan érzed testeddel lelkeddel, hogy neked kegyelmes Istened és Atyád vagy on menyegben, ki néked bizonyára megh bocsátja minden bűnődöt a' Christu-

sere

fert, ha ő tőle tiszta szívből kéred. Szintén így emlékezzél megh a' te Kereztsegéről-is, ki bizonyos pecsétí annak te rajtad, hogy Isten szent Fia vérével megh tisztított téged-is az te bűneidből, és valamikor kéred bűneid bocsánattýát, tartozik neked-is megh bocsátani szent Fiajert. Hogy ha nem mostanálggal vőtted hozzád az Ur Vacsorájának Sacramentomát, és ha szerit teheted, hat ne utáld megh, és ne legy az Christus igéjének, a' hol azt mondgya: *Vegyetek és egyétek, vagy igyatok*, engedetlen, és vedd hozzád az cennen magad javára hálá-adással vigasztálásodra, és az Christusnak éretted, és minden rendbeli emberkért való halálának emlékezetire, 1. *Corin: 11.* Ha peniglen valami-képpen nem teheted szerit, hát biztasd ezzel magadat, hogy ez előtt egy néhányszor vőtted hozzád, és hogy most sem utalod megh, sőt inkább örömeit szíved szerént kívánnád:

maga

mert az Isten irgalmassága mérfékelhetetlen, mert ő könyörül az mi nyomorúságunkon, és igen megh indítja őtet az mi foházkodásunk, inkább hogy nem mint az anyát az ő édes magzattyának nyavalyája, *Esa: 40. Mert irgalmas és kegyelmes az Úr, tőrő és nagy jol tévő: ki mi-képpen az atya könyörül az fiakon; így könyörül az Úr azokon, kik őtet félik.* *Solt: 103.* Es azért csak az akaratot is rétemenyére veszi az Christust az ő egygyetlen egy édes fiaiért, kiből mi hiszünk, csak egyedül ő általa várva az bűnből való megh szabadulásunkat, imádásunknak megh halgatóját, az Atya Isten nek rajtuk való könyörülését, és a mi hitünknek végét, az örök és boldogfájos életnek megh adását.

4. Negyedszer előbbben vegyed ezt ugyan igen bizonyában az te szivedben, hogy az utam bűntől szived szerént megh őrizd magadat, és hogy jót cselekedgyél:

az mint

az mint keresztelő szent Janos is mondgya, *Matth: 3. Luc: 3. Tegyétek* (ugy mond) *az igaz Penitentiának gyümölcsét.* Es Christus is azt mondgya, *Jan: 15.* az ver korlágosnak: *Imé megh gyogyultál* (ugy mond) *megh lásd, hogy ez után ne vétkezzél, hogy valami gonosz ne essék rajtad.* Es Ismet amaz házasságh tőrő gonosz alszonyi állatnak is azt mondgya, *Jan: 8.* *Eredgy el, és ne vétkezzél többé.*

Továbbá meg is kell neked mind azoknak bocsátanod, a kik téged valamikor valami haragra indítottak, és azokkal viszontagh megh kell békelned, kiket te megh bántottál, hogy békeség legyen mind menyen földön te közötted, és a te fele-barátod között, *Matth: 5.*

5. Ötödször; töredelmességgel fel kell néked a keresztet venned, és Christus után viselned, az mint ő maga mondgya, *Matth: 11. Vegyétek fel ti rátok*

az en igámat. &c. Te-is azért felvévén keresztedet, ötöt kövefd véle,

6. Hatodszor Istennek hálát adgyezen, hogy még-is ilyen kegyelmesen cselekedszik veled, és téged nem foszt meg helyességgel minden adra javaitul, hogy csak egy penzt-is, avagy csak egy czérna szálát testeden, egy szalma szálát szantoföldeden, csak egy magocskát hagyott csűrődben, vagy hogy csak egy ital vizet is ad, vagy egy embert hágy jó akaratodban, vagy penig hogy testedben néked csak egy tagodat-is egészében hadgya, hogy valami értelmecskét adott, és hogy méghez földön-is hágy éljed. Kell penig néked hálát adnod erről-is, hogy az ő javait, mellyeket ismét vissza vött tőled, ennyi ideigh adta volt te néked kölcsön, és hogy téged azokon sáfárrá tölt volt: mert még csak te-is ezt nem vennéd jó néven, mikor valakinek te valamit adnál kölcsön, hogy éllyen véle, és az kinek adtad vol-

tad volna, haragudnék és szitkozodnék mikor vissza kérnéd, és nem méltán haraghatnék ezért, hogy csak kölcsön adtad volt néki, és ennyi ideigh vártad el. Te azért ne légy ilyen hanem meghköszönyed az el vött jó örömmel, és mászszor ismét többet nyerhetsz,

7. Hetedszer, és utolszor, szorgalmatossággal-is kell imadkoznod, és Istent nyavalyádban Christus nevében segítségül hinod, az az, Istent kel kérnéd, hogy segéllyen megh Christust, melyre az Úr Isten szent David Propheta által így int bennünket, 50. Solt. *Hij segítségül engemet*, &c. Es Christus Urunk-is. *Matth: 7. Luc: 11. 18. Kérjétek, keressetek, dörömbözzetek*, &c. Es bizonyoson megh halgatást-is ígért mi nekünk, 50. Solt. *Megh szabadítalak tegedet*, &c. Es *Matth: 7. Luc: 11. Megh adatik ti néktek, találtok, megh nyittatik*, &c. Es *Jam: 16. Mond Christus Urunk: Bizony*

Bizony bizony mondom ti nektek, valamit kertetek az en Atyámtul az en nevemben, megh adgya ti nektek &c. Várd el annakokaért a te imádságod mellett töredelmességgel a segítséget, mely ha kéfiks, de mind az által ugyan megh léssen azért, mert az ember soha nem lehet olly nagy betegségben, oly szűkségben, vagy penigh oly el hagyott sem lehet, hogy Isten nem segíthetne néki, és bizonyára meg-is miveli, hogy ha lattatik jonak lenni néki, *Matth: 8.* Ha szinten penigh nem lattatik-is jonak lenni. hát ugyan nem léssen hijjaban tellyességgel imádságod, mert ha szinten a nyavalyában hadna-is megh hálnod, mind az által ugyan boldogfágos ki mulást fogh adni, *Sz. Jan. jel. 14.* Es Christus kedveért viszen az örök ke valo örömrre, és nyugodalomra. Melyre segéllyen mind régedet, és mind minket az Isten, a mi édes Atyánk, az ő szent lelke által, az ő eggyetlen egy szerelmes fiaért az Jesus Christusért, Amen.

Harmadik

HARMADIK RESZ MIKEPPENTARTSA

magat az ember haláának
nakoráján.

Eről a dologról miképpen kelljen a halálhoz embernek készülni, avagy halálának oráján magát tartani, nagy sokan ugyan öregb könyveket irtanak: de a menyire tölem lehet, az Ur Istennek segedelméből rövideden elő számlalom egy kis formában ez drágalátos Tudomant, mert ennél drágab tudomány nincsen hogy mint tanullyon az ember meghalni boldogul. Egy elő ember sem batorfágos az halaltul, mindnyájunknak megh kell hálnunk, mint szent Pal szoll *Sid: 9.* Es ha annyi sok esztendőtelénk is mint Mathusalem, tudni illik kilencz százat és hatvan kilenczet, végre azért ugyan megh kellene hálnunk.

Moses mind megh számlállyá az Atyák
életék.

F

életének minden esztendeit *Mos. 1. kőn.*
5. Ezt mondvan. *Adam-ét kilencz száz*
harmincz esztendeigh. *Noe-ét kilencz*
száz és ötven esztendeigh. &c. De min-
 denha ezt veti az sok esztendőknék szám-
 lálása után: *Es megh hala:* Rőttenetes
 dologh az halálnék dolga, kivált-képpen
 azoknak, a kik idején né tanulták az Isten
 igéjéből az ellen való édes vigasztalás-
 kat: De az hiveknek csak elaluvás, és az
 örök életre való által menések, *Jan. 5.*
17. Mert nem gondol a' halál, sem hata-
 lommal, sem erővel, sem tudomannyal,
 sem gúzsággal, &c. Ha azért hatal-
 mas, erős, tudos, és gazdag vagy-is, u-
 gyan csak megh kell halnod. B zonyittyak
 ezt az regi számlalhatatlan példák után,
 az minden napi szemünk előtt lévő-k-is.
 Jól lártuk azt-is mindnyájan, hogy az
 embernek élete semmi nem egyéb ha-
 nem csak minden napi vesződés és har-
 czolás, avagy viaskodás: mint szent Job-
 is szölbrola, *Job: 7.*

Az

Az embernek élete hasonlatos a' ha-
 johoz. A' hajoban akar üllő, akar járj,
 akar aludj, akar egyél, avagy egyebet
 valamit mivel, ő azért úgy a' szüntelen
 mendegél az part felé: Szintén ezenkep-
 pen hajókázunk mi-is szüntelen ez élet-
 ben közelítvén a' halálhoz.

Semmi nincsen bizonyosb az halál-
 nál, semmi penigh bizonytalab az halál-
 nak orájánál. Senki arról szorgalmas
 ne legyen, minémű halállal avagy mikor
 haljon megh, eléghez mi-nekűnk, hogy
 tudgyuk, hogy egyszer meg kell halnunk.
 Valahol ezokaert az halál reánk érkezik,
 avagy mezőben, avagy erdőben, avagy
 házban, avagy házon kívül, ott fizetnünk
 kell: De mindenikűnk arra igen vigyaz-
 zon, hogy az fizetéssel készek legyűnk,
 mert megh kell fizetnünk, ebbe egyéb
 nem lehet, mert mindnyájan vetkezűnk
 Az Isten adta az lelket az testben ez vé-
 gezéssel, hogy valamikor azt ísmét az test-

F 2

bölki

ből ki kevannya, kész legyen kijöni, és az Isten akarattját művelni. Mivel azért ezt nyilván tudgyuk, az időt penigh avagy az orat nem tudhattuk mikor az Isten megh kezdi kívanni: ezokaert kell vigyaznunk szüntelen, hogy mikor eljő az az ora, készületlen ne találtsunk.

1. Elsőben azért ha látod hogy Isten akarattja legyen, hogy megh kellyen halnod, hát erezd magadat örömeft és töredelmességgel az ő akarattjára.

2. Másodszor adgy hálát Istennek minden nemű jó rétemenyiért, mellyeket megh mutatott neked egész eletedben, főkeppen penigh ezert adgy hálát, hogy ez időt adta érned, melyben te az ő igéjét tisztán hallod, és a *Sacramentumot* az te hitednek erőstítésére, az ő szerzése szerént veheted hozzád.

3. Harmadszor, kerjed az Ur Istent, hogy ő szent Fia kedvéjért légyen kegyelmes és irgalmas néked, és engeszteld meg azokat is

azokat-is az kiket megh bántottál, és kiknek vétettél, és verkeidnek bocsanattját kérjed tőlök: Viszontagh te-is mind azokoak megh bocsas az Ur Istenért, az kik régedet megh bántottanak, és kik ellened vétkeztek, mert ezt parancsollya és kíványa az Isten, Igy szollaz mi Urunk Christus Jesus *Matth: 6. Megh bocsássatok és meg bocsáttatki ti nektek, mert ha megh bocsáttatok az embereknek az ő vétkeket, az ti mennyei Atyatokis meg bocsát ki nektek; ha penigh az embereknek nem bocsátándgyátok az ő vétkeket, a ti mennyei Atyatok sem bocsátja meg a ti verkeiteket.* Ha penig a mi mennyei Atyánk né bocsátándgya meg az mi verkeinket, semmi képpen nem idvözülhetünk. Añak okaert örömeft megh bocsássuk az mi ellenünk vetetteknek az ő verkeket, hogy ha azt akarjuk, hogy az Isten-is megh bocsássa mi nekünk a mi verkeinket.

4. Negyedszer ajánlyad azokat-is neki, kikre

ki, kikre itt életedben gondot viselél, és marhádat, jóságodat, adosságodat és minden egyéb dolgaiddat úgy rendellyed, hogy halálod után az te gyermekid és a te rokonságid között, semmi öszve vezetés, avagy egyéb valami per parvar nem támadgyon. Ha ezt miveled, hogy mindenedet jó moddal elrendelve, az Istennek gond viselésé alá ajánlod, hat hidgyed hogy jó gondviselőjök vagyon: mert ha ez álhatatlan világban vadnak egy néhány emberek, kik hiven szorgalmatos gondot viselnek azokra, kik nekik ajánlattanak, nem de viselneje az Isten sokkal inkább gondot azokra, kiket neki ajánlottanak, mert ő szent Felfüge ezt mondgya. *Esaia* snál, az 49. refz, hogy kezeire írja fel azokat, és ő maga igerte azt *68. Solt.* hogy az árvaoknak, özvegyeknek attya és Birája akar lenni.

5. Örödszer ajánlyad az té lelkedet is az ő kezében, követvén ebben az UR Christust,

Christust, *Xuc: 23.* és szent Istvant is *Apost. csele. 7.* Nem szűz Maria kezében, mint regenten az Papistafágban tanítottak: Maria kegyelemnek anyja, (*ugy mond*) te őrizz meg h minket az ellenfégtől, és halálunknak óráján végy hozzád.

Ez nyilván való balvány imadas volt, és tellyességgel minden igek karomlok, kik ellenkeznek az egész szent Irással, mellyek által egy néhány ezer lelkek megcsalatkoztanak. Te peniglen ne cselekedgyél így, hanem ajánlyád tea' te lelkedet csak Istennek, az te edes terem-tődnek és Atyádnak, mert ő teremtetted az lelket, ő váltotta és mentette meg h az ő szent Fiaának drágalátos szent vérével *Jan. 2.* és ötrelletti az okaért az imadás s nē egyebet. Kinek felléges voltárol így szol *David: 89. Solt.* *Kicsoda hasonlítottatik az Urhoz (ugy mond) a' földökben? Avagy kicsoda lehet egyenlő az Urhoz az Istennek fiaik között?* Es önön maga

az Ur azt mondgya Esaiásnál: *Esa. 45.* hogy csak egyedül ő az Ur, igazságos Isten, és idvőzítő, és senki több nincs ökövéül, ki az ő tisztességét másnak nem engedi, *Esa. 48.* Sem az ő dicseretit a' balványoknak, mert Ur ő, és ez az ő tulajdon neve. *Esa. 42.* ki ő nálánál más Istent, és más szabadított senkit nem tud, *Esa. 44.* Es azért csak ő egyedül tarthattya meg is, az mint Christus mondgya, *Jan. 10.* Senki (ugy mond) őket az én kezem között ki nem ragadgya, és senki nem ragadgya ki az én Atyám kezéből, mert én, és az én Atyám, egyek vagyunk. Hat ezokért jöjlyad csak neki, és bizonyos legy benne, hol maradsz megh, tudni illik Istennek kezében, holot minden hitek az Christussal együtt uralkodni fognak mind örökkön örökké *Sz. Jan. jelen. 22. Esa. 60.* Arra az Uralkodásra segéllyen és vigyen teged, és minket is a' kegyelmes Atya Ur Isten, az ő szent lelkének általa, az ő szerelmes fiamak az Christus Jeshúnak kedvejert, Amen.

AZ

A Z H A L A L N A K

idején valo Imadlág.

VRAM örök Isten en mennyei szent Atyám, mivel hogy te akaratod, és te neked így tetszik, hogy ennekem most megh kellyen hálnom, azért bátor legyen az te akaratod, ihon vagyok en edes Atyám. Halat adok penigh néked mindenemű jóvoltodert, mellyet tellyes életemben nékem megh jelentettél, kivalt képpen penigh azért legyen te neked nagy hálá, hogy te az te edes Fiadat az Jesus Christust a' te szent igéd által ennekem megh jelentetted, hogy ötet meg tanul-tam ismerni, és immár most bizonynyal jól tudom, hogy csak ő egyedül az en idvőzítőm és boldogítóm, ki ennékem az ő kin szenyvedesevel és halálával nyerte megh a' te kegyelmedet és kedvedet: kerlek azonn téged, legy kegyelmes en-
nekem

E 5

nekem, és bocsásd meg nekem az en sok bűneimet, mellyekkel tellyes életemben ellened vétkeztem: mert szivem szerint banom: bocsásd meg Ur Isten az te nagy irgalmasságodert, az te szerelmes szent Fiadert, az Christus Jesufert, a' mint a' te igedben meg-is ígérted, a' mint hogy en is mind azoknak szivem szerint meg bocsátottam, az ki valamikor életem vala- mit vétettek, és legyen néked ajánlva az en szegény lelkem, néked ajánlom en pe- nigh azokat-is, az k ket te ez világban en- nekem ajánlottad volt, kivált-keppen az en szegény feleségemet, gyermekimet: méltóztassál nekik atyók és gondviselő- jök lenni, a' mint, ígérted-is, hogy min- den árváknak és özvegyeknek atyók és Birajok akarsz lenni. Uram Isten, legyen az te akaratod, az te kezeidben ajánlom az en lelkemet, te szabadítottál meg en gemet Ur Isten. Ur Isten, te néked hatal- mad vagy mind az életem-s mind penigh

penigh az halálon: Te viszesz az halál- nak kapujához, és ismét vissza hozsz.

NEGYEDIK RESZ MIKEPPEN BIZTASSA ember magát az üldözesnek, vagy kin szenvedesnek idejen.

MINDEN dolognak előtte ezzel biz-
tasd magadat, hogy kegyelmes
Atyád és Istened vagy on néked Chri-
stus kedvéért mennyegben, 2. Cor: 1.
Ephes: 2. a' mint hogy minden Patriar-
chak, Apostolok és Martiromok-is ezzel
biztatták magokat az üldözesnek idejen.
Ez illyen Christusban valo hitben szeny
vettek el mindent nagy örömeft vigh
kedvel, és töredelmességgel, még ha ha-
lált-is. Apost. csel. 7. 12.

Másodszor ezzel biztatlád magadat, hogy büntelen-is szennyvedsz, nem úgy mint valamit olvay, vagy peniglen lopo, vagy gonosz tevő, á vagy azki más tisztiben hagh, 1. Pet: 4.

Harmadszor ezzel biztatlád magadat: hogy az Christus nevejert, és az Evangeliomert-is szennyvedsz: mert ez az oka az miért üldöztetel, hogy csak Christufnak adod az tisztességet, az Evangeliom szerent, hogy csak ő az mi üdvözítőnk Szabadítónk, és Isten előtt való közbejárónk. 1. Jan. 2. és hogy Isten csak ő érette bocsáttya megh minden bűneinket, ha ő benne hiszünk, Jan: 3. Rom. 3. 4. 5. 6. &c.

Ezzel biztatlád magadat, és gondolkodgyal az Christus biztatásáról, kiezt mondgya. Matt: 5. Boldogok kik hábor gattatnak az igazságért, mert ők az mennyeknek országa, boldogok lesztek, mikor

mikor szidalmazzak titeket és üldöznek en erőttem, és minden gonoszt mondnak ellenetek hazudván. Írillyetek és vigadgyatok, mert a ti jutalmotok sok mennyekben, mert így üldözték az Prophetákat, kik ti előttetek voltak, Ismét: Mar: 8. azt mondgya: Az ki az ő életét elveszti en erőttem, és az Evangeliom kedvejer, az meg fogja tartani, Es ismét, Jan. 15. mond, Azokat fogják ők mívelni az en nevem miatt, mert ők nem ismerik azt, a ki engemet el küldött. Hadd járjon az okaert sőt inkább vigadgy, és adgy hálát az Ur Jesus Christusnak, hogy méltónak ítélte az ő neveért szidalmat szennyvedni: az mint Apocf csel. 5. olvassuk, mikor a Papi Fejedelmektől meg veszfűzöttetennek: azt mondgya szent Lukacs: El mene penigh a gyülekezet elöl, hálát adván, hogy méltónak ítéltettenek volna az ő neveért szennyvedni. Mintha azt mondaná: Nem alítottak ma-

gokat meltonak, hogy ők valamit szenvednének Christusért, mert megh bősülhetetlen tisztességh Isten előtt, és minden szentek előtt az Urért szenvedni, kit David-is bizonyít, az 116. Solt. mondvan: Drágalatos az Urnak szemei előtt: az ő szentinek halála, Es 97. Solt. ő megh őrizi az ő szentinek lelkeket; megh szabadítja őket az Istenteleneknek kezéből.

Negyedfzer emlékezzél arról-is, hogy Christusnak-is így volt dolga ez világban a' mint ő maga-is mondgya, Jan. 15. Hogyha (ugy mond) ez világh gyűlöl benneteket, hát tudjátok hogy engemet az előtt gyűlölt: Megh emlékezzetek az en beszédemről, az mellyet en ti nektek mondtam, hogy az szolga nem nagyobb az ő uránál: Ha engemet üldöztek, ti titeket-is üldözni fognak. Es Ismét azt mondgya: Matt: 10. Ha (ugy mond) az cselekedes embert Belzebubnak szidták,

me nyi-

menyire inkább annak fogják nevezni az cseledgyét? Annak-okaert ne rettegjetez tőlök. Ezert mondgya pedig szent Peter-is. 1. Pet: 4. Örüljetez (ugy mód) hogy Christussal együtt szenvedtek, hogy az ő dicsőségének ki jelentésének idején, ti-is részesüljetez az örömben, Ismert. 1. Pet: 2. mond: Mert ez az kedves dologh, hogy az Istenhez való jó lelki ismeretert valaki el szenvedie az neheffégeket, nyomorúságokat szenvedven, mellyeket nem érdemlet volna; Mert mi dicseret vagyon ebből ha el szenveditek az arczul csapásokat mikoron verkesek vattok? ha nem ebből vagyon, ha türtök, mikoron jot tesztek, és mind azon által-is nyomorúságokkal illetnek titeket: Ez az Isten-nél való kedves dologh, mert erre vattok hívattatván, mert az Christus-is fanyarúságot szenvedie mi erettünk, mi nekünk példát hagyván, hogy az ő nyomdokit követnénk, &c.

ötöd.

örödszer emlekezzél erről is, hogy Christus ezeket te éretted szennyvedte, az mint Esaiás mondgya. *Esa: 53.* Hogy ő sebbetet meg a mi álnokságinkért, és meg rontatott az mi bűneinkért, Az büntetés (ugy mond) ő rajta vagyon, hogy mi nekünk békeségünk legyen, és az ő sebei által gyógyultunk mi meg, Eő, mondok, az Istennek artatlan fia, te éretted bűnös meltatlan emberert azt szennyvedte, kit te soha ő erette nem szennyvédnél. Ezt mondgya azért szent Peter, 1. *Pet: 3.* Sokkal job (ugy mond) hogy jo tetemenyért szennyvedgetek, ha az Istennek akarattya, hogy nem mint gonosz tetemenyért: mert az Christus-is így szennyvedet egyszer az mi bűneinkért, mint igaz az hamissakért, &c.

Hatodszor vedd eszedben, hogy Christus ezt még idejen meg jelentette, hogy így lenne dolgok az ő hűveinek, ki azt mondgya. *Matth: 10.* Órizzkedgyetek az

tek az emberektől, mert allatni fognak titeket, az ő tanácskozásoknak eleiben, és meg fognak benneteket ostromozni az ő Oskolajokban, és fognak benneteket Kiralyok és Fejedelmek elejiben vinni, en erettem, ő magoknak valo bizonyosságul, eggyik atyafi penigh az masikat halálra fogja adni, és az atya az fiat, és az fiak fel tamadnak az ő attyok ellen, és segiteni fognak nekik az halálhoz, és mindenkivel gyűlöfegben lesztek az en nevemert: De az ki végigh meg marad, az bodog leszén. Ha peniglen ki kergetnek benneteket, eggyik városból hat fussatok az masikban, &c. *Matth: 24.* Akkoron nyavalyaban adnak benneteket, és meg ölnek titeket, és gyűlölköznetek kell ti nektek az en nevemert minden nepekkel, mert likan meg gonozbulnak, és egy mas között el fogják magokat árulni, és gyűlölni fogjak egy mást, *Jan. 15.* Ha engemet üldöztek, har titeket is üldöznek,

díznak Ismet. Jan. 16. Ez (ugy mond)
 azért mondtam meg ti nektek, hogy
 meg ne botránkozzatok mert ki fognak
 benneteket atkozni, el jó peniglen az idő,
 hogy az ki megölt titeket, azt fogja ali-
 rani, hogy kedves szolgálatot teszen
 Istennek. Ezt peniglen csak azért fogják
 mivelni, hogy sem engemet sem az en A-
 tyamot nem ismerik; ezt azért mondam
 meg ti nektek, hogy mikor az idő el jó,
 ezetekben jussen hogy meg mondtam
 ti nektek. Es Ismet: Bizony bizony mon-
 dom ti nektek, hogy sirni és zokogni fog-
 tok, ez világh penigh örvendezni fogh,
 Es Ismet: Ezeket mondam ti nektek,
 hogy en bennem bekecsgetek legyen; Ez
 világon haborságtok vagyon, de batrak
 legyetek, en meg győztem ez világot.
 Ihon immar jól látod, hogy az Christus
 ezeket mind tudra az előtt, és meg je-
 lentette hogy így leszen dolgunk, tehát
 te is ezzel biztasd magadat,

Heted-

Hetedízer vedd eszedben, hogy nem
 csak te szenveded azt, mert mind az szent
 Patriarcháknak, Prophetáknak, Aposto-
 loknak, Keresztelő szent Janosnak, és az
 egyéb Mártíromeknek is így volt dol-
 gok, ilyen módon biztatja vala penigh
 Christus Urunk is az ő Tanítványait.
 Matth: 5. Legyetek vigak és batrak,
 mert jól meg fizetetik ti nektek men-
 nyegben, mert színten így áldozták (ugy
 mond) a Prophetákat is, kik ti elítéltetek
 voltanak, Szent Peter is penigh így biz-
 tat, 1. Pet. 5, ezt mondvan: Tudgyátok
 (ugy mond) hogy ugyan azon nyavalya
 vagyon az ti atyátok fiain is ez vilá-
 ban. Ez batorításnak penigh szép példá-
 ját adta Chrysostomus; ki regenten Con-
 stantinapolyban Egyházi szolgálta volt, mi-
 koron az igazságért el üzettetet volna,
 ira az ő szankiveréséből más szankive-
 tett Egyházi rendeknek ilyen módon:
 Mikoron en (ugy mond) el üzettem az
 városok

varostul, semmit azzal nem gondoltam, főt inkább ezt mondom vala: Ha (*ugy mond*) szankivetni akar az Kiralyne Afzszony, had vessem bator, ugyan az Ure az föld, és mind a' rajta valok, az földnek kereksege, és mind az benne lakok. 24. *Solt.* Ha penigh füreszfzel akar ketté füreszfeltetni, hát mivellye bator azt is megh, Efsias Prophetanak is azt miveltek, osztan alá iratom magamat. Ha penigh a' tengerbe akar vettetni, hát Jonas Prophetat említem abból is, kit a' tengerben vettek volt az hujosok, *Jon. 1.* Ha penigh egő kemenczében akar vettetni, hát az is bator legyen megh, ugyan is azt cselekedtek az három Isfajnak is, *Dan: 3.* Ha penigh vadaknak akar vettetni, hát azt is megh mivelterheti, mert Daniel Prophetá is az oroszlanok közbén vettetett volt az yerembea *Dan. 6.* Ha megh akar köveztetni abban is tar som leszen szent Istvan *Apos. csel. 7.* Ha

fejemet

fejemet akarja vétetni, bator, ugy is tar som leszen Keresztelő szent Janos *Mar: 6.* Ha peniglen minden marhamat elakarja venni, vegye el bator az szent Job báleggyüt ottan en is azt mondom. Meztelen jöttem az en Anyamnak meheből, és meztelen megyek ismét el *Job. 1.*

Nyolczedszor biztasd ezzel is magadat, hogy az Isten hív és jo ketség nélkül; annakokaért több ny. v. lyat nem ereszt read annál vagy nem hagy többigh annál nyomorganod csak menyire el tühedd. Az mint szent Pal is írja, *1. Cor. 10. hív* (*ugy mond*) *az Isten ki nem hadgya az övén erejeknek felőtte kesergetni.* Mert az mint szent David mondgya: *Jol tudgya ő minemű alkotmany legyünk: megh emlékez k arról hogy per vagyunk 103. Solt.* és nyomorúságunknak idején megh emlékez k az ő ingalmasságáról: *Habac 4.*

Kilenczedszor megh kell azt is gondolnod:

dőz nek Iſmet. Jan. 16. Ez (ugy mond)
 azért mondtam meg ti nektek, hogy
 meg ne betrankizzatok mert ki fognak
 benneteket atkozni, el jó peniglen az idő,
 hogy az ki meg ül titeket, azt fogja ali-
 rani, hogy kegyes szolgálatot teszen
 Iſtennek. Ezt peniglen csak azért fogjak
 mivelni, hogy sem engemet sem az en A-
 tyamot nem ismerik; ezt azért mondam
 meg ti nektek, hogy mikor az idő el jó,
 ezetekben jussón hogy meg mondtam
 ti nektek. Es Iſmet: Bizony bizony mon-
 dom ti nektek, hogy sirni és zokogni fog-
 tok, ez világh penigh örvendezni fogh,
 Es Iſmet: Ezeket mondam ti nektek,
 hogy en bennem bekeſſegtek legyen; Ez
 világon habornusagtok vagyon, de batrak
 legyetek, en meg győztem ez világot.
 Ihon immar jól látod, hogy az Christus
 ezeket mind tudra az előtt, és meg je-
 lentette hogy így leszén dolgunk, tehát
 te is ezzel biztásd magadat,

Heted-

Hetedszer vedd eszedben, hogy nem
 csak te szenveded azt, mert mind az szent
 Patriarcháknak, Prophetáknak, Aposto-
 lóknak, Kereztelő szent Janosnak, és az
 egyéb Mártíromeknek is így volt dol-
 gok, ilyen módon biztatya vala penigh
 Christus Urunk is az ő Tanítványir.
 Matih: 5. Legyetek vigák és batrak,
 mert jól meg szertetik ti nektek men-
 nyegben, mert szenten így áldozték (ugy
 mond) a Prophetákat is, kik ti előttetek
 voltak, Szent Peter is penigh így biz-
 tat, 1. Pet. 5, ezt mondvan: Tudgyátok
 (ugy mond) hogy ugyan azon nyavalya
 vagyon az ti atyátok fain is ez vilá-
 ban. Ez batoritásnak penigh szép példá-
 járt adta Chriſtoſtemus; ki regenten Con-
 ſtantinapolyban Egyházi szolgálta volt, mi-
 koron az igazságot el üzettetet volna,
 ira az ő szankivetéſéből más szankive-
 tett Egyházi rendeknek ilyen módon:
 Mikoron en (ugy mond) el üzettem az
 vareſok

varostul, semmit azzal nem gondoltam, sőt inkább ezt mondom vala: Ha (ugy mond) szinkivetni akar az Kiralyne Afzszony, had vessem bator, ugyan az Ure az föld, és mind a' rajta valok, az földnek kereksege, és mind az benne lakok. 24. Solt. Ha penigh füreszfzel akar ketté füreszfeltetni, hát mivellye bator azt is megh, Esaias Prophetanak is azt miveltek, ofztan alája iratom magamat. Ha penigh a' tengerbe akar vettetni, hát Jonas Prophetat emlitem abbol is, kit a' tengerben vetettek volt az hajosok, Jon. 1. Ha penigh egő kemenczében akar vettetni, hát az is bator legyen megh, ugyan is azt cselekedtek az három Iffáknak is, Dan: 3. Ha penigh vadaknak akar vettetni, hát azt is megh mivel tetheti, mert Daniel Prophetá is az oroszlanok köziben vettetett volt az veremben Dan. 6. Ha megh akar köveztetni abban is társom leszen szent Istvan Apof. csel. 7. Ha

fejemet

fejemet akarja vétetni, bator, ugy is társom leszen Keresztelő szent Janos Mar: 6. Ha peniglen minden marhamat elakarja venni, vegye el bator az szent Job baleggyüt ottan en is azt mondom. Meztelen jöttem az en Anyamnak meheből, és meztelen megyek ismét el Job. 1.

Nyolczadszor bíztasd ezzel is magadat, hogy az Isten hív és jó kegyel nélkül; annakokaért több nyavalyát nem ereszt read annál, vagy nem hagy többigh annál nyomorognod csak menyire el tühedd. Az mint szent Pál is írja, 1. Cor. 10. hív (ugy mond) az Isten ki nem hagyja az ívrit erejeknek felőtte kesergetni. Mert az mint szent David mondgya: Jol tudgya ő minemű alkotmány legyünk: megh emlékez k arról hogy por vagyunk 103. Solt. és nyomorúságunknak idején megh emlékezz az ő irgalmasságáról: Habac 4.

Kilenczedszer megh kell azt is gondolnod:

dolnod: hogy ő öltke való gyalázat és
 kin követekezé után: Ha végig megh
 nem maradnál alhatároson az töredelmef
 ségben, mert csak az időzől az ki végig-
 len alhatáros létszen, az mint Christuf-is
 mondgya: Valaki fellyeb szeretendi az ő
 attyát, anyát, fiát, leányát en nálambál,
 nem méltó en hozzám. *Es valaki fel
 nem veszi az ő keresztit és engemet nem
 követ nem méltó en hozzám. Matth.*
10. Ismet mond Christus Uruok Luc:
9. Ha ki követni akar engemet, az ta-
gadgya megh önnön magát és vegye fel
az ő keresztit mindennap, és engemet kö-
vesse. Es Mar: 8. Mert a ki az ő éle-
tét megh akarja tartani el veszti azt:
Akipeniglen el vesztendi az ő életét en
érettem, és az Evangéliomert, ez megh
tartya az ő életet. Mert mit használ
az embernek, hogy ha mind ez egész vila-
got megh nyerendi is, lelke kárhoz attya-
val? Avagy mivel valthattya megh
 ember

ember az öleket? Valaki penigh enge-
 met, és az engemet szegenli vallani, ez
 parazna és bűnös nemzet között, azt
 az embernek fia-is fogja szegenleni, mi-
 koron el jövőrd az ő attyának dicső-
 ségében, az szent Angyalokkal, *Luc: 9.*
Ismet, Matth: 19. Valaki (ugy mond)
engemet megh tagad az emberek előtt,
azt en is megh tagadom az en mennyei
szent attyám előtt, Szent Jánosnál pe-
nig azt mondgya vala Christus Uruok,
Jan: 12. Hogy valaki az ő életet ez vila-
gon gyűlölté, (tudni illik ő erette, és
az Evangéliomert, idő szerent való halál-
ra adandgya) örök életre fogja azt tarta-
ni: Mert valaki az Christushnak szolgál,
és ötetköveti, ahol az Christus vagyon
(tudni illik, mennyben,) az ő szolgáljis
ott leszen, és tisztelni fogja azt az ő szent
Attya. Micsoda hát ez világi el mulando
kin, ha szinten egy nihany napon tartana
is, ez illyen nagy és ki mondhatatlan örök
 ke való

ke való gyalazathoz és kinhoz kepest?
Mely azt követneje, ha végigh meg nem
vallanok a Christust, és az ő szent igéjét.
ez világh előtt, mert ő maga az Christus
azt mondgya: *Luc. 9.* hogy senki nem
alkalmas az Istennek országára, ki az ő ke-
zét az ekére teven hatra nézend.

Tizedszer, és utolszor, Gondold meg
viszontag: hogy ez keves ideiglen való
tűre fedet és kinodat, fogja örökre való
öröm és dicsőffeg követni, hogy ha az
olyan hitben és vallásban végigh megh
maradsz, a mint Christus is mondgya,
Matth. 10. 24. A ki végigh megh ma-
rad, (tudni illik Christusban való igaz hit-
ben, és az ő igeje mellel való minden
gyalazatnak és kinnak el szenvedésében)
boldogh az. Es ismét: *Valaki* (ugy mód)
az ő életét el veszti en erettem, és az
Evangeliumert, az megtarttja, Mar.
8. *Es az ki engemet vall az emberek*
előtt, azt en is vallani fogom az en men-
nyei

nyei Atyam előtt: Matth. 10. Es ismét.
Matt. 5. Boldogok az kik haboruságot
szenvednek az igazságért, mert ők az
mennyekeknek országa. Legyetek vigak és
battak, jól megh fizettetik ti nektek
mennyeekben.

No annak okaert, biztassd ezzel maga-
dat. Ne gondold az halált, de az halha-
tatlan ságot, gondolkodgyal az örök élet
felől, emeld fel az égh felé az te szemei-
det, és rekincs arra az ki mennyegben
uralkodik, a te életed te töled el nem
véretik, sőt inkább jora változik. Hogy ha
ennél job élet nem volna, hát meltan
félhetnénk az el veszésen; de vagy on-
mas job élet is ennél, ki ez után való,
melly soha el nem vesz: hetendő, melly
felől minékünk az Isten Fia szollott. Im-
hol te neked is gy nem kell ez jelen való
kinra nézned: de kel neked minden kin
által és még az halál által is az örök élet
re, dicsőffegre, és uraságra nézned, melly
minden

minden kefégh nélkül ezt fogja követni,
és csak ő neki úgy mint edes hű Terem-
tődnek ajánlyad az te lelkedet, 1. Pet. 4.
mint szent Istvan-is cselekedék, *Aposf.*
csele. 7. Es mondgyad te-is az szent Da-
viddal egygyűt, 31. Solt. *Az te kezaid-
ben ajánlom az en lelkemet: mert te vál-
tottal megh engemet Uram, igaz és hű
Istenem,* Az mindenható, örök, és jó
Isten, ki minden irgalmasságnak atya,
erőssítse és vigasztallja az mi szívünket,
az ő szent lelke által, és tegyen minket
bátorokká, örvendezőkkel, vigákká min-
den nyomorúságnak és kinnak el szenved-
ésében, és segéllyen minket, hogy az ő
szentséges nevének, és igejének igaz is-
meretiben, és vallásában állhatatosan és
végigh megh maradgyunk, és boldogok
lehesünk, az ő egy szerető szent fiának,
a mi Urunknak és eggyetlen egy Idvö-
zitónknak, az Jesus Christusnak erdeme-
ret Amen.

üldözef.

ü LD ÖZESNEK IDE-
jen valo imadlágh.

AZ mi halandóságunknak
eggyetlen egy bizodalma,
és remensége, idvössege, győző
delme, és dicsekedése, Uram
Jesus Christus, ki az te aldott
testedben, kit mi crettünk fel-
völ, a' Satantul megh kesertet-
tél, és abban minekünk a' bünt,
a' halalt, ez vilagot, az őrdö-
göt, és a' pokolnak minden ere-
jet meg győztet, kerünk teged
győztesd meg mivelünkis mind
azokat, kik minket a' te szent
Igednek vallasaert üldöznek és
kergetnek, hogy ha testünkben
megh ölnek-is, de lelkünkben

G 2

neart-

ne arthassanak mi nekünk; Oh te macula nélkül való tiszta Barany, a' Satan kegyetlenfege nek megh győzője, adgyad mincünk a' te szent Lelkednek erejét, hogy kik mi magunkban erőtlenség vagyunk, te benned erőfiek lehelsünk, és te általad az ördögnek minden alnok igyekezetit megh ronthassuk, hogy ne dicsekedgyek az ellenfeleg. Ez te engedgyed mi nekünk az te mi hozzánk való nagy szerelmedért, és az te szent igédnek mi közünk való elterjesztéséért, kielsz és uralkodol az Atya Ur Istennel, és az szent Lelkekkel egyetemben, mind örökkön örökre,

Amen.

Csak egyedül Istene az dicseret:

Lelki

LELKI HARTZ. AZ BŰNŐS EMBERNEK FŐLÓTTE IGEN

Nehez Lelki kesértetekről való verekedése, és azoknak Isten Igejéből való megh győzése.

A Z Urnak tűzzel megh probaltatott Igeje mind azoknak paisa, a' kik ő benne biznak. 18. Solt.

Az szent Job azt mondgya: hogy a' mi tellyes életünk nem egyeb, hanem mindennapi vitelkedes és vesződés, *Joh: 7.* ki bizonyára igaz, mert az emberre egész életének idején, sok külömb külömb nyavalyák és haboruságok szoktak rohanni,

G 3

mint

mint szegénység, fogfáj, beteg
ség, és egyéb affélék, kik jól le-
het igen nehezék, de meg-
is könnyebben elviseljük azok-
nak terhét, hogy nem mint az
belső lelki kesérteteknek em-
beri erővel elviselhetetlen su-
lyosságát, kik ellen az Isten ígé-
jének vigasztalása kívül semmi
orvosságot nem találunk, mint
mikor megh gondoljuk a' mi
természetünknek minden bűn-
re hajlando voltát, és abból
megh cselekedett bűnnek fok-
ságát, lehetetlen hogy megh ne
rettenénk rajta, melyet oly-
lyankor az Őrdőgh annal-isin-
kább Őregbit ellenünk, támaszt-
ván bizossággal az mi lelkünk
ismeretit

ismeretit; kinél rettenetesb
tanu nincs, kiinkab reánk rak-
hassa gonosz cselekedetünket,
mely miatt sok féle rettető gon-
dolatok szállnak reánk, melyek
fokakat kétségben is ejtnek, az
kik Istenbe való erős hittel és
bizodalommal ellenek nem vi-
gyáznak, és az Christus váltá-
sát, és az bűnön, Őrdőghön, és
a' halálon való győzedelmét
magokhoz nem kapcsolják.
Mi azért ne legyünk bátrak,
hanem igen vigyázzunk, nagy
szorgalmatossággal tanulván az
Isten ígejének drága vigasztalá-
sát, keszen tartván magunkat ez
féle kétségben eytő Őrdőgi ké-
sértetek ellen, mert noha az

bűn, és a' miat való lelki kétértetek egy ideig aluszni is, de nyilván fel ébrednek valaha, és reánk rohannak veletlen.

Mond az bűnös ember:

Bennem vagyon az bűn, ki engemet karhoztat,

Az Isten Igeje ezt feleli az bűnösnek.

Imhol az Isten Báránya, ki elveszi ez vilagnak bűneit, Jan. 1. és Mar. 2 Jöttem úgy mond az Isten fia, hogy az bűnösöket idvőztsem, és szent Pal-is mond. 1. Tim: 1. Bizony beszéd kit mindennek hinni kell, hogy az János Christus ide ez vilagra, jött a' bűnösökert, hogy őket idvőztse.

Bűnös

Bűnös.

Csak nemely bűnösöknek bocsátatik meg az ő bűnök, kik közül ne talám én nem vagyok Istentől bevéttetett,

Az Isten Igeje.

Azt mondgya Christus. Matr. 11. Jövetek en hozzám mindnyájan, kik megf. farattatok és terhel. tetetek, és megf. nyugodlak titeket. Esa: 58. senkit az Ur Isten ki nem rekeszt, akar idegen legyē, akar kőnyűl meteltetet. Ismet. 1 Tim: 2. Az Ur Isten minden rendben lévő embereket akar idvőziteni, mert a' János Christus váltáf. adta mindenekert önnön magát.

G s

Bűnös

Banos.

Az bűn az en természetemben
vagyon, és természetszerűen ha
ragnak vagyok fia.

Az Isten Igeje.

Rom: 5. Az mint egy ember által az bűn ez vilagra be jött, és az halál az bűn által, és az karhozat minden(karhozando)emberekre; Az ő keppen az egy Christusnak érdeme által, az életnek igazulása szállot minden(űdvezűlendő)emberekre.

Az ujj Adam, az az, Christus
erős az régi Adamnál, a' kitől
a' bűn támadot: Az Isten és az
igasságh hatalmas az ördög-
nél és az bűnnel; Az élet erős
az halálnál: Az menyországh
a' pokol-

a' pokolnál; Az időseleg erősb
az kárhozatnál.

Bunös.

Sokan idvőzülnek, és az Christus fokakert adta valtságul az ō életér, mint *Matt. 20.* de hol vagyok en? Mi nem lehetek én bizonyos benne, hogy en az fok között való vagyok.

iz 1sten lgeje.

Rom: s. Miként hogy az egy ember
nek engedetlensége miatt sokan lőtte-
nek bűnössé; azonképpen az egy
Christusnak engedelmeisége által
sokan igazulnak meg, az az, vala-
hányan hisznek az Isten Fiában.

Bűnös.

Miert nem mondgya hát, hogy mindnyájan idvőzüllyenek, hanem ezt, hogy sokan? Ez-is irva vagyon, hogy sokan vadnak az hivatalosok, de kevesen vadnak az valasztattak, *Matth: 22.*

Az Isten Igeje.

Oseas Prophetánál azt mondgya az Ur Isten, *Osea 13. Israel, az te veszedelmed csak te magadtul vagyon: az te idvősseged en tőle.*

Az ki ő magát az kegyelemnek igeretiből ki rekeszti, az a' karhoztaknak és el veszett bűnösöknek számonban vagyon, és marad, mert a' ki nem hiszen a' Fiu Istenben, immar az meghiteltetet, és az Isten haragja rajta, *Jan:*

ta, *Jan: 3.* Ez az oka, hogy sokan mondgya hogy igazakká lőttének, nem mindnyájan, mert sokan vadnak és maradnak hitetlenek: az ki penigh hiszen az Fiu Istenben, az az igazak között vagyon, az bűnösök között ki rekesztetet; azért vagyon irva, hogy sokan lőttének bűnösökké, mert a' hivyek meghigazultanak, amaz szent Palmondafa szerent, *Rom: 8. Semmi karhozatt yok nincs most azoknak, a' kika' Jesus Christusba be oltattak.*

Bűnös.

De bizonyara az hit Istennek ajandeka és cselekedeti: Nem az akaroé, sem az futoé: akar mint akarjam en, nem en rajtam

áll, hanem az Ur Isten adgya a' hitet. *Rom: 9.*

Felelymegh az Isten igéjéből.

Az szent Pal mondaſa a' re cselekedetidnek erdemét re-
keszti ki, és dicsőíti az Isten ke-
gyelmet, mert az embernek i-
gyekezeti, akarattya, és csele-
kedeti itt semmit nem mivel:
De ez a' kérdés, hogy ha ōr-
mest hinnéle, ha hihetnél? Ha
azt mondod, hogy nem hiszel,
ha hihetnél is, imár el vesztél,
és immar sem segítségh, sem ta-
náts nem használhat neked. De
hogy ha azt mondod, hogy ōr-
mest hinnél ha hihetnél, jól va-
gyon dolgozod, és a te keferteti-
det könnyen megh győzheted.

Bűnös

• *Bűnös.*

Az en hitem igem erőten,
és ugy mint femmi.

Az Isten igéje.

1. Az hit Isten ajandéka és csele-
kedeti, ha kicsiny-is,
2. Az Ur Isten cselekedti mind
az akarator, mind az el végezest.
Phil. 2. Azokaért hogy most a-
karnam, bizonyos vagyok az
szent Lelek Ur Istennek jelen
valo voltárol, és en bennem
valo cselekedetiről.
3. Az Ur Isten kegyelmeről né-
kell a' hitnek menységéből, és
mineműségéből íreletet tenni,
hanem az fundamentomból,
kiben nyugszik a' hit, akar erős,
akar

akar erőtlén, mely földamen-
tom az Isten Fianak érdeme, en-
gedelmessége, elégh tétele, és
igassága, ki nekünk tulajdonit-
tot, mert az hit úgy mint csak
kéz, kivel az Isten Fianak igassá-
gat megfogjuk, és vesztjük, és
miként a' gyermeknek az drága
követ, avagy gyűrőt uj jöcskaja-
val ugyan megh fogja, mint az
erős vitez egész kezzel és mar-
kával, mind az által ugyan azon
egy gyűrő: Azoakeppen az I-
sten Fia érdeme egy, melyet
nemely erős hittel, nemely e-
rőlel és kicsinnyel fog meg.

4. *Mar: 9.* Az korfagos gyer-
meknek az attya, kiből Chri-
stus Urunk az nema ördögök ki-
űzé, ezt mondgya vala: *Híszem*
Uram,

*Uram, de segítsed az en erőtlén hi-
temet.* Kérni kell az Ur Istent,
hogy az hitet mi bennünk öreg-
bitse, gyarapítsa és meg erősi-
tse, mint az Apostolok könyör-
gének; *Luc: 17.* mondván: *Urā*
öregbits megh mi nekünk a' mi hi-
tünket.

5. *Roman: 8.* A' szent lelek segiti a'
mi erőtlénsegünket, és bizony-
ságot teszzen a' mi lelkünknek,
és a' mi fohazkodásinkat, firal-
minkat, és imádságinkat segiti,
és ugyan megh eleveníti, hogy
foha hijába valok nem lesznek

6. *Esa: 42. Matth: 12.* Az tördelt
nádat az Ur annal is inkább el-
nem rontya, és a' fűlőlgő cső-
pút el nem oltya.

Bűnös

Bűnös.

Nem de az Istennek el titkolt tanatsaé ez, kit senki nem tud, hogy Ő az kiker akart, életre valasztot? Ezt az Ő tanatsát el nem változtathatom, en pedig nem tudom en felőlem az Ő akarattát, az Ő akarattya ellen pedig ki álhat? *Rom: 9.*

Az Isten igejéből való felelet.

Efféle gondolat a' pokolbéli ördögűl fuvattatik az emberekbe, ki ellen ezeket felellyed:
1. Az Isten az Ő titkos tanatsát megjelentette mi nekünk az Ő szent Fia által, kiaz Istennek Cancellariusza, és a' bölts tanatsu Isten tanatsának Tolmacso-
loja, és követe: Azert Őter kell halgat-

halgataunk, Ő pedig hozzá hív, *Matth. 11.* mondvan: *Jöve-
tek en hozzám mindnyájan.*

2. Az Isten igaz, és valamit mond, azt minden bizonynyal bétellyesíti. *Esa: 34. 46. 148. Solt.*

2. *Corinth. 1.* Az Ur Istennek minden igereti bizony és úgy vagyon. *Matth: 24.* Az en beszédim (úgy mond) el nem mulnak. *Esa: 40.* Az Ur beszede örökre meg marad.

3. Az Isten azért hi teged az Ő igéje által, hogy idvőzőly, mert ha nem akarna teged idvőziteni, nem adta volna elődbe az Ő szent igéjét, és a' szent-segeket.

4. Az kiaz Isten kedvenek, kegyelmenek bizonyos voltában

kétel

kérelkedik, az az Istent hamissá
tészi, hazudtattya, meg utallja
az Isten Fiat, gyalázza az Fiúnak
érdemét, és jó tetemenyit, az
Istennek kegyelmes kezét elűzi
tőle, és a' szent lelket, és a' Mo-
sest nagyobbra bűcsüllí a' Chri-
stusnál.

5. Semmi rettenetesb bűn an-
nál nincsen, mint mikor az ki
az Eiu Isten által hozzattartot
kegyelmet nem vészi, mint az
ördögök nem vészik, nem is
tartozik őreajok.

6. Akar azért minket az Isten
idvőziteni az Ő szent Fiajert, és
az által, mert azért adta mi-
nekünk az Ő szent Fiat, ki Jesus,
az az, idvőzítő, és igaz, és mi-
nekünk adta az Ő szent igéjét, a'
kereszt-

keresztiséget, a' szent Vacsorát,
és minékünk az Ő szent lelkét
ajándékozza, ki mi bennünk
igaz hitet, vigasztalást, segítség-
re való hívást, és igaz poeniten-
tia tartást szerez.

Ha az Isten minket karhoz-
tatni akart volna, immár régen
megh mívelte volna azt, mint
az őrdögöket egyzer-s mind
karhoztatá: mert nem adta vol-
na az Ő szent Fiat, most sem ad-
ná az Ő szent lelket, sem az poe-
nitentia tartásnak, Istenhez való
megh térésünknek kívánfágát
nem adná, és nem parancsolná
nekünk, hogy az Ő legittégében
biznánk,

Bűnös.

Nagy kételkedés vagyő beñem.

Az Isten Igeje.

Imadkozzál és kérjed, s. mőd
gyad amaz betegh gyermek at-
tyával: *Híszem Uram: de segítsed*
az en erőtlenségetet. Bocskáld
megh mi nekünk a' mi vétke-
inket, őregbits mi bennünk az
hitet, segelly Vram minket,
mert el veszünk, add meg enne
kem a' te idősségednek vigasá-
gát, és a' te erős szabad akaratu
lelkeddel erőssíts megh enge-
met: és azelkedes ne legyen
cselekedet, hanem szenvedés,
az az, ne kedvezz a' kételkedés-
nek, hanem inkább ellene állj,
és bántodgyál rajta, hogy az ké-
telkedes

telkedes rajtad vagyon, és egye-
temben ragazkodgyál az igeret
hez, melyre az Vr Isten mine-
künk esküvéssel kötelezte ön-
nön magat, *Ezech: 33.* ezt mond
ván: *Eleken (Isten) nem akarom*
az (megh terő) *bűnös embernek*
halálát.

Oh tavul legyen tőlünk, hogy
az esküvő Istennek nem hinnénk
Agoston Doctor az 110dik
Soltart magyarázván mond:
Az hű Isten magat minékünk
adossa tőtte, nem úgy mint ha
valamit vőtt volna, mi tőlünk
hanem hogy illy nagy dolgokat
igert mi nekünk: Nem elege-
det azzal, hogy igeretet tőtt,
hanem még kezé irását is adta
arrol minékünk, nem csak irá-
fát adta

sát adta penigh, hanem még
annak felőtte kezesül és köz-
ben jároul-is veterte minékünk
az Ő egyyetlen egy Fiar.

Bűnös.

Az en számtalan sok féle bű-
neim, kiker miveltem, igen
reittentnek engemet.

Az Isten Igeje.

Az Christus, Istennek Baran-
nya, viseli ez vilagnak bűneit,
Es engeltzte Ő aldozat a' mi bű-
neinkert: nem csak az mien-
kért penigh, hanem mind ez
egész világh bűnejert-is, 1. Jan. 2.
Azert ha mind ez egész világh
bűneit, az az, minden rendben s
nemzetben levő embereknek
bűnő-

bűnőket rea vőtte, bizonyára
atiedet-is el vőtte rolad, ki
ez világhnak legh kissébre sze-
aligh vagy.

Azert ha egészszen rea vőtte
ez világ bűnét, az részét el nem
hadta, Rom. 5. Az Isten kedve
kegyelme, folyúl hatott a' bű-
nön, áhon a bűn bűvölködött, az
Istennek kedve ott folyúl áradott
103. Solt. Nem az mi bűneink sze-
rent cselekedet mi velünk, sem nem
a' mi álnokságink szerent fizet
mi nekünk: Menyire távol vagyom
az eg a' földtől, annyira el távoz-
tattya az ő hiveitől az ő bűnőket.
Mely távol vagyó nap kelet nap nyu-
gottul, oly messze vitté mi tőlünk
az mi álnokságinkat: Miképpen az
H
attya

attya könyörül az ő fiai: azonkép-
pen könyörül az Ur az ötetfelökön.
Az mi bűneink nap nyugornál
vadnak, de az Isten kegyelme
nap keletnél: mint Agoston
Doctor jelenti.

Bűnös.

Az en bűneim igen nagyok, és
rötenetesek,

Felelet.

Ez az kéfertet minden szent-
ten rajta vagy: 38. Solt. *Nin-
asen épsegh az en testemben, az en
átnokságim fejemen folyúl halatta-
nak, megh rothattanak az en sebe-
im, 32. Solt. Mondék: megh vallom
az Urnak az en bűneimet, és te az
en bűneimnek gonosságát megh bo-
csátád, ezért minden szent imád-
kozik*

kozik te néked. *Esa: 1.* Ha az ti
bűneitek olyanok lesznek is
mint az yeres bársony, megh
fejéredtek mint az hó, és hogy
ha olyan verecsék lesznek mint
a' féregh, kiből a' skarlat szint
festik-is, még-is olly fejek lesz-
nek, mint az mosott gyapju.
Esa: 64. Minden mi igasságink
hasonlatosok az fertelmes ruhá-
hoz, és mindnyajan fertelme-
sek vagyunk. Ha az mi beűnk
valo igasságról ez igaz, menyi-
vel inkább az mi bűneinkről.

Bűnös.

De fölötte igen sokak és na-
gyok az en bűneim.

Felelet.

Az szent David mond, 57

H 2

Solt.

Solt. Az Istennek irgalmassága mind az egiglen magasztaltatott, és az ő igassága mind az ködigh.

Cain azt mondgya, *Mos. 1. köny. 4. Nagyob az en alnokságom, hogy nem mint megh bocsattathatnék: De azt mondgya Agoston Doctor: Hazudsz Cain, hazudsz, mert nagyob az Istennek irgalmassága, hogy nem mint minden bűneinknek soksága.*

Bűnös.

Az Isten ellen vétkeztem.

Felelet.

Davidnak is ilyen nyavalyája volt, *5. Solt. kiigy szoll: Te neked, mondom, te néked, az az, te ellened vétkeztem; De az Isten mit mond Jeremiafnál, halgas*

jol

jol reá. En penigh megh tisztitom őket minden alnokságtol, mellyel vétkeztek ellenem, és meg bocsátom ő nekik minden alnokságokat, mellyel vétkeztek ellenem. Jer: 33.

Bűnös.

Fölötte igen vétkeztem az en felebarátom ellen.

Felelet.

Christus Vrunk mond, Matt. 12. Minden bűnök meg bocsátatik az embereknek, nem csak az emberek ellen, de még az embernek Fia ellen való vétkezés. 1. Jan: 1. Ha megh vallyuk az mi bűneinket, hű és igaz az Isten hogy megh bocsátja a' mi bűneinket.

Bűnös.

Az Isten törvénye vádol engemet és kárhoztat.

H 3

Fele-

Felelet.

Mond szent Pal, Gal. 3. *A Christus meghváltott minket a' törvénynek atkától, atokká tevén mi éretünk,* és 2. Cor. 5. *Az Isten azt bűnné tette, a' ki bűnt nem tudott, hogy mi ő benne Istennek igassága lennénk.*

Bűnös.

Az Istennek igaz és kemény haragja rettegtet engemet.

Felelet.

Sirac: 18. Az Istennek irgalmas-sága minden ő cselekedeti fölött van. 25. *Solt. Az Urnak utai irgalmasság, és igazság.* Az Isten haragja idegen cselekedeti Istennek, és mint hogy idővel kezdett, idővel ismét el végeztetik; az

az irgalmasság penigh örökül fogva mind örökre vagy on, mikor meg-szünik a' bűn, meg-szünik az Isten haragja-is, de az Isten irgalmassága soha megh nem szünik, és nem csak harmad és negyed iziglen, hanem fok ezerigh ki terjed.

Mich: 7. Nem mind örökre haragszik, mert irgalmas. *Az Isten haragja kevés ideig való.* 30. *Solt. Esa: 54. Menyivel nagyobb az Christus Mosesténél, annyival nagyobb az Isten kedve, kegyelme, hogy nem mint az ő haragja: és hogy az irgalmasság nagyobb hogy nem mint az ő haragja, azért lőtt az Istennek fia emberre.*

Bűnös.

Az ördögh engemet vadol, az en szamtalan sok bűncimet mind előmben hozza, és ugy mutogatja.

Felelet.

Mond ezt az ördögnek: Eregy Satan, engemet te nem vádolhatsz, mert nem te ellened vétkeztem en, hanem az Ur Isten ellen, kinek az en bűncimet gyonom és vallom szent Daviddal együtt mondván: *Csak te neked és te ellened vétkeztem.* Te penigh ördögh fertelmes és kárhozott lelek vagy, és az en idvőzítőmnek ellensége, de en az Isten fiának vére hullásával meg tisztultam az en bűnimből

imből, azért te néked en velem semmi közöd nincsen, sem hatalmad en rajtam. Ha penigh elő akarod számlálni az en bűncimet, no bátor am számláld elő, csak hogy erről kezdgyed el: *Az Aszonyiallatnak magva megh törte az kigyónak fejét.* Es ismet: *Azokaert jelent meg az Istennek fia, hogy el rontsa az ördögnek cselékedetit.* 1. Jan. 3. Es ismet: *Az Iesus Christusnak vére megh tisztított minket minden bűneinkből.* 1. Ian. 1. Immár ird fel, ird alá, és ird őszve mind valamit akarsz.

Bűnös.

Az en lelkem esmereti vadol és kárhoztat engemet.

H 5

Fele-

Felelet.

Szent Janos Apostol ezt írja
*1. Jan. 3. Ha az mi szivünk kárhoz-
 tat minket, az Isten nagyobb az mi
 szivünkénél Esa: 55. Az en gondo-
 latim (ugy mond) nem a' ti gondo-
 latitok, de menjire távul az egh a'
 földtől, annyira távul vadnak az
 en gondolatim a' ti gondolatitoktól.
 Ose. 11. Az en szivem különben
 ért, az en irgalmasságom buzgo,
 mert Isten vagyok en, nem ember.*

Bűnös.

Az Cainnak, Saulnak, Judas-
 nak, és egyéb karhoztaknak pel-
 dájok rettentnek engemet.

Felelet.

Azoknak példájok azokra
 tartoznak, a' kik poenitentia nél-
 kül

kül hitetlenségben élnek: mi-
 kent az Isten Fia mondgya:

*Luc. 13. Ha meg nem tértek,
 egyetemben mind elvesztek. A' kik
 azért az Istennek kedvét tőlök
 elűzik, és a' Christus vérért meg-
 titállják, és eltapodgyák, azok
 vesznek azonkeppen el mint
 Cain, Saul, Judas.*

Nekünk keresztyeneknek
 más felé példáink vadnak, mint
 Adamnak, Lothnak, Davidnak,
 Manassesnek, a' keresztfán meg-
 tért tolvajnak, Peternek, Maria
 Magdalenának, Zachetuskak, a'
 Fukarnak, a' Tekozlo el veszett
 fiunak, Palnak, és egyebnek ez
 féléknek példájok, az kik az
 Christusban örök életet hisz-
 nek. *1. Timoth. 1.*

Bűnös.

Külömb külömb félc nyavalyák: betegség, szegénység, és hasonlatos gonoszok rőtögtetnek engemet.

Felelet.

Valakit szeret az Ur Isten azt meg fanyargattya. *Job. 5. Peld. 3. Sid. 12.* Szēvedünk, hogy dicsőísegre felvétefsünk, és az szenyvedes nem melto az jövendő dicsőőfegere. *Rom. 8.* Csak kevés ideig valo, egy szem pillantásig valo, és el mulando az mi szenyvedesünk, *30. Solt.* Este síralmunk, reggel örömünk. A' szēt Lelek Istēis fohazkodik mi bennünk, és mi prokatorunk és vigasztalónk, és segiti a' mi erőtlē ségünket: Es az Ur Isten anya-

szentegy-

szentegyháza, mind a' ki menyegben, s mind az ki ez földön vagyon, az ő könyörgéssel az nyomorúságoknak megh könnyebbitését nyeri: Az Isten pedig nem hágy minket fellyeb kéfertetni a'nal, az mig megálhatjuk, és el szenyvedhetjük. *1. Cor. 10.*

Bűnös.

A halál és a' pokol rőttennek engemet.

Felelet.

A halál és a' pokol rőttenesi ellen az Isten így biztat minket: *Ose. 13.* Megh váltom őket pokolból, és a' haláltól megh szabaditom őket. *1. Cor. 15.* Az halál megh emesztetett a' Christus győzödelmével. Halál, hol a' te fulákok? Pokol hol az te

H 7

győző-

győzôdelmed? Hála Istennek, ki az
Ur Jesus Christus által minékünk
győzôdelmet adott.

Bűnös.

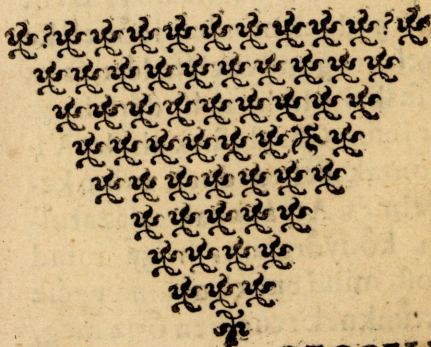
Az utolsó rettenetes ítéletnek
gondolattya rőttent engemet.

Felelet.

Christus Urünk azt mond-
gya. *Jan. 5. Bizony bizony mondom*
ti nektek: Aki halgattya az en igé-
met, és hiszen annak a' ki engemet
el bocsátott, annak örök élete lesz, és
nem megyen az ítéletre: De az
halálból életre megyen. 34. Solt.
Mindnyájan valakik hisznek ő
benne, bűn nélkül lesznek, és
nem lesznek kárhoztak.

Hováfolyamjam azért, ha-
nem csak te hozza d en Istené,
ki Te-

ki Teremtőm, megh váltóm,
Biróm, oltalmazóm, és en Idvő
zitóm vagy? Az meg haragutt
Istentől a' kegyelmes, és megh
engeszteltetett Istenhez. Kinek
legyen dicseret, tisztesség, és dī
csőflég mind örök-
kőn örökke,
Amen.

REGGELI

REGGELI IMADSÁG

VRISTEN mi kegyelmes szerelmes sz. Atyánk, ki minden állatoknak, nagyoknak és kicsinyeknek kegyelmes gondgya viselő, oltalmazó és tápláló Attya vagy, nagy halakat adunk mi te szent felsegednek minden időbeli kegyelmes gondviselésedért, és ez országai oltalmazásodért-is, az Ur János Christufnak általa. Viszonták Felsegednek mint kegyelmes Atyánknak alázatosan könyörgünk, hogy mind most, mind ennek utánna egész életünknek rendiben őriz meg, oltalmaz

oltalmaz megh minden lelki és testi veszedelmektől, országunkal, várasunkal, és házunk népével egyetemben. Adgy egeffeget, lelki és testi békeffeget, jó szerentses napokat, Sz. Fiadnak az Ur János Christufnak általa.

Enged megh mi-nekünk ezt is, hogy valamit te kedvelsz gerjedezve kívánnjuk, okossan keressük, igazán megh ismerjük, tőkelleitessen be-is tellyestük, az te szent nevednek dicseretire és dicsőségére vezetellyed minden igyekezetünket, és az mit te akarsz hogy cselekedgyünk, enged hogy azt megh ismerjük, és úgy be tellyestük,

sítsuk, a' mint te kívánod, és idvőseges az mi lelkünknek.

Mutas oly urat minékünk, az mellyen batorlagossan járhasunk, mind jó-s-mind gonosz szerentseink között, úgy hogy jó szerencseinkben fel ne fuvalkodgyunk, de te-néked halat adgyunk: haboruságinkban le ne nyomattassunk, hanem csendes lelki ismerettel szenvedgyük az mit reánk bocsátasz.

Semmin egyeben ne örvendezzünk, hanem csak azon, az mi te hozzád viszen. Semmin ne bánkodgyunk, hanem csak azon a' mi elszakaszthatna te tőled. Ne igyekezzünk azon hogy te kivüled és ellened valakinek kedveskednénk, mindeneket szeretet-

retetben cselekedgyünk. és valamiaz te tiszteleredet nem illetné, úgy tartsuk, mint ha ingyen sem volna.

Adgyad Uram Isten hogy te éretted megh utálhassuk ezt az mulando világot, te benned pedig és az te parancsolatidban mindenek fölött gyönyörködgyék lelkünk, és tégedet mindenek fölött szívünk szerént szeretet hetsünk. Tégy kedvetlené minket minden vigasághoz, mely te nálad nélkül vagyon, hogy te kivületed semmit ne kíványunk.

Tőd gyönyörűsegeffe az te éretted fel vőtt munkainkat, te kivüled pedig semmi nyugodalmas ne keressünk. Gyakran buzgósággal emeld fel oh Uram szive-

szíveinket Felfegyedhez: Adgy vizet szemeinknek, hogy sírassuk gyakran bűneinket: adgy a mi életünknek megh jobbrafara igyekező szándékot. Tégy alázatossákká minket, kép-mutatás nélkül, igaz mondokká, szin-mutatás nélkül, tégy vigakká csél-csapfag nélkül, tégy gyorsakká faratfag nélkül.

Adgyad hogy rettegjünk te előtted, kétségben esés nélkül, reménységünk nagy legyen te benned vakmerő bizakodás nélkül. Adgy tisztá és benned bizo szívet fel fuvalkodás nélkül. Adgyad hogy felebarátinkat szerethessük kép utalás nélkül, megh dorgálhassuk verkekről bosszú állás nélkül, szépítsük őket

őket mind szonkban, s mind cselekedetinkbē kevélység nélkül. Adgyad hogy engedelmessek lehessünk ellen mondas nélkül, csapásodat bekeféggel elszévedhessük, zugolodás nélkül

Adgy mi édes Jესusunk vigyázo szívet, mellyet tőled el ne vonyon semmi hivolkodo gondolat: Adgy alhatatost, mellyet le ne nyomjon semmi gonosz indulat, adgy győzhetetlent, mellyet semmi haboruság el ne farasszon, adgy tiszta és igaz szívet, mellyet meg ne rútitson semmi gonosz kívánság.

Engedgy minékünk mi édes Istenünk oly értelmet, mely téged megh ismerjen, oly szorgalmatosságot, mely csak téged keresse;

kereffen; oly bölcseséget, mely téged meg tanullyon, oly életet, mely előtted kedves legyen, oly álhatatosságot, mely téged bátran várjon.

Adgyad hogy az igaz hű által részesülhessünk kinaidban, szent halálodban, és végre boldogságodban-is: Ki élsz és uralkodol mind örökkön örökké
Amen.

KEOZEONSEGES
KEONTEORGES.

Minden irgalmasságnak és kegyességnek Attya, Örök ken való Felfeges Minden ható Vr Isten, szent Fölseged parancsolta mi nekünk, hogy minden mi nyomorúságinknak idején tégedet hijunk segítségül, ígértet tévén minékünk, hogy meghalgtat minket az mi könyörgésünkben.

Annak-okaért, fiui bizodalommal, töredelmes szível lélekkel könyörgünk szent Felfegednek, mint mi kegyelmes edes Istenünknek, hogy ne emlekezzél meg az mi számlálhatatlan sok bűncinkről és hamisságunk-

gunkrol, mellyekkel szent Fel-
 segedet meg bántottuk, és ma-
 gunk ellen méltó haragra és
 büntetésre fel indítottuk: ha-
 nem inkább megh emlekezzél
 az te réghi ígertedről és foga-
 dásodról, ezt mondván: Elek
 én Isten, nem akarom az bűnös
 embernek veszedelmet, hanem
 inkább hogy megh térjen, és él-
 lyen, valamely órában az bűnös
 ember én hozzam fel kiált, több
 még nem emlekezem annak
 az ő bűneiről: Annak okaért
 legy kegyelmes, legy irgalmas
 Istenünk mincünk is sz. Fiad-
 nak, az közben járó Vr Jესus
 Christusnak érdemejért, kinck
 dragalatos verével mosogas
 meg minket az mi bűneinknek
 utála-

utálatosságából, hogy az honál
 fejerbek lehessünk szent Fel-
 sednek előttte, és az aranyál
 tisztábbak. Szent Lelkednek al-
 tala szűlly bennünket uőnan,
 hogy mi ellene mondgyunk az
 Sátánnak, az ő országának, az
 bűnek, az halálnak, ez világnak, s
 az mi testünknek gonosz kíván-
 ságinak.

Gyomlály ki Ur Isten min-
 den hitetlenseget mi közzü-
 lünk, Istentelenseget, bujaságot,
 visszavonásokat, szitkozodá-
 sokat, átkozodásokat, hamis es-
 küvéseket, ragalmazásokat, i-
 regyseget, haragtarrást, boszszu
 állást, és minden titkos és nyil-
 ván való bűnöket, részegseget,
 tobzodásokat, ez világi telhe-
 tetlenseget. I Adgy

Adgy eggyesleget Ur Isten,
adgy bekecsleget, adgy igaz Iste-
ni felelmet, Isteni és atyafiui
szeretetet mi közünkben.

Könyörűly Ur Isten minden
rendbeli nyomorultakon. Az
uton és vizen jároknak szánd
meg az ő nyomorúságokat, hal-
gasd meg az ő könyörgéseket,
és szent Angyalidnak általa őriz-
zed, oltalmazd őket, minden
kártól, lelki és testi veszedelem-
től. Az szegeny özvegyeknek
és árváknak szánd meg Ur I-
sten az ő nyomorúságokat, hal-
gasd meg az ő könyörgéseket,
és legy ő nekik is gondviselő,
tápláló, oltalmazó Istenek; Az
mint regenten az Sarebtabeli
őzvegyazszonyiállatnak szorgal-
matos

matos gondgyat viseled az dra-
gaságnak idején. Az szegeny ko-
roknak és betegeknek szánd
meg Ur Isten az ő nyomorúsa-
gokat, halgasd meg az ő szibeli
alázatos tohazkodásokat, és ad
meg ő nekik előbbeni jo egef-
segeket. Az keresztyén rabok-
nak szánd meg Vr Isten az ő
nyomorúságokat, halgasd meg
az ő könyörgéseket, és szaba-
disd meg őket az Pogányok-
nak fogásagokból, hogy az te
Anyaszentegyházadnak tárfa-
ságában haza térvén, velünk c-
gyetemben szolgálhassanak sz.
Felsegednek lélekben és igás-
ságban, nagy halakat adván sz.
Isten-segednek.

Főleges mindenható Vr I-
sten,

Isten, azt mondottad minékünk
 hogy ha az te parancsolatid sze-
 rent járunk, az te áldásid meny-
 ből mi reánk alá szállnak. Terits
 megh azért Vram Isten minket
 szent Lelkednek általa, az mi
 bűneinknek utáról, az te szent
 parancsolatidnak utára, és szál-
 lyon alá Menyből az te áldásod
 mi reánk, szálljon az mi föld-
 inknek termesere, szálljon az
 mi barmainknak termesere. Az
 mi bűneinknek soksága miat
 Vr Istene büntes minket drága
 faggal, éhséggel, dög halállal, tűz-
 zel és fegyverrel, hanem inkább
 ezeket az büntetéseket ericsél
 Vr Isten mi rolunk, és fordítsad
 az Pogányokra, kik Szent Fel-
 segednek káromloi.

Az

Az Keresztyén Fejedelmek-
 nek, és minden fő rendeknek
 az ő sziveket birjad, igazgassad
 Vr Isten, szent Lelkednek álta-
 la hajtogassad nem külföldben
 mint az folyó vizeket, hogy
 minden ő tanácsok, minden i-
 gyekezetek, és minden cseleke-
 detek legyenek Szent Felseged-
 nek nevének dicseretire, tisztel-
 segére, az mi nyomorult ha-
 zánknak oltalmazására, és az
 mi keresztyén nemzetsegünk-
 nek megh maradására, hogy az
 ő gondviselek és oltalmazá-
 sok által csendessegből és béke-
 segben felelem és retteges-nel-
 kül szolgálhassunk szent Fel-
 segednek életünknek minden
 idejében. Mind ezekben, és e-

13

gyeb

gyeb ezekhez hasonló szűk-
ges dolgainkban, halgasd meg
Vr Isten az mi mostani könyör-
gesünket, az mi mostani nyo-
morúságunknak idején; Az te
szent Fiadnak az közben-járo
Vr Jesus Christusnak érde-
mejért Amen..

M A S.

AZ én lelkem te hozzád fo-
hazkodik én Istenem, és az
én szívem fel ebredvén, mindē
erejével réged szomjuhoz V-
ram: Vr Isten, én Istenem fel
főrkenvén reggel te hozzád ki-
váncoszik az én lelkem, szálljó
szívemre az te irgalmasságod,
mint az reggeli harmat, mely az
földet meg nedvesíti.

Atya

Atya minden hato Isten, ki
kezdetben az világosságot te-
remted, világosíts meg szemei-
met, hogy az bűnök főtetsege-
be ne essém. Fiu Isten, fenyesleg
ből származot fenyesleg, és fő-
tetsegeben tündöklő világosság,
űzd ki belőlem az tudatlan-ság-
nak homályát. Szent Lelek I-
sten, fenyes és emesztő tűz, ger-
jezd fel szívemben a' te szerel-
mednek tüzet. Őriz meg engem
Vram, az te jelenleteddel min-
den veszedelemtől és hirtelen
haláltul, gerjezd fel szívemben
a' te szerelmedet, hogy ez mai
napon méltán szolgálhassak te-
neked, az mi Vrunk Jesus
Christusért

Amen..

Reggeli Imad/sag.

EŐRÖK Atya mindenható Isten, ki az te jó voltodból, ez mai napnak kezdetit adtad érnem, őriz és segely engem a' te kegyelmeddel, hogy ez mai napon semmi gonoszlagra ne térjek, hanem szüntelen az te akaratodhoz és törvényedhez igazítsam szomat, szandékomat, és minden cselekedetimet.

Igazgasd Vram Isten, vezetelyed, és szenteld meg testünket, lelkünket, érzékenységünket, szonkat, gondolatinkat, és cselekedetünket, hogy e' mai napon semmi vétekben ne essünk, hanem az te igaz akaratodhoz szabjuk beszédünket:

Az te szent Fiad

által.

M A S.

VRam te read néznek az én szemcím, te beñed bizom én Istenem, meg ne szegyenüllyek, ne őrvendezzenek eletemen az én ellenfegim.

Mutasd megh Vram nékem az te ölvényedet, igazgas engem és tanits a' te igazságodra. Te az el estek gyamola, és fel emelő Istene vagy, erősíts azért engem, hogy el ne essem, mert te benned vagyon az én őrómem és batorfagom.

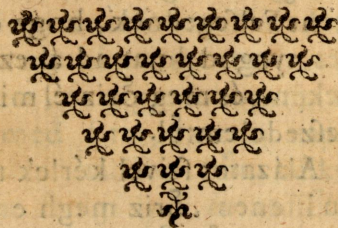
Környül fogtak engemet minden felől az en ellenfegim, megh terheltek engem az én gonoszlágim, de te, ki közel vagy az te hozád kiáltokhoz, irgalmaz nekem az te irgalmasságod

15

szerent

nek ream tőrő szandekátol; ke-
zedben ajánlom Vram lelke-
met és minden utaimat, mutasd
megh nekem az te ősvenyedet,
vezerelyed lépésimet, őntőzd
szivemet menyei harmatoddal,
mely megh oltsa bennem az én
gonosz gondolatimat. Az te sz.
Fiadnak az mi Vrank Jesus

Christusnak érdeme
által Amen.

AZ ISTENNEK MIN-
den nemű lelki és testi elvőtt jo-
tétemenyiért való közönséges
hálaado imádság, és az el-
vejendő kert való
könyörges.

○ Erők Mindenható Isten,
Menynek és Földnek Ura
teremtője, mi Vrank Jesus Chri-
stusnak dicsősséges sz. Atya,
Abrahamnak, Isaknak, Jacob-
nak, s mi nekünk is kegyelmes
Istenünk: Te szent Felleged-
nek alázatos szível lélekkel
nagy hálaakat adunk, sz. Fiad-
nak az Vr Jesus Christusnak
névébe, minden időbeli elvőtt
kegyelmes ajándékidért, lelki-
ekért és testiekért: Kiváltkép-

pen hogy te minket Örök időknek előtte az életre Christus Jესusban kegyelemből választottal, kepedre és hasonlatosfogadra teremtetel, szent Fiadnak általa megháltottal, Örökös fiaidda töltel, szent Lelkeddel az fogadot fiúfagra elpecsételtel, igaz és idvőzítő ismeretdre hoztal, idvőfegűnk és Örök életűnk felől bizonyossá töltel, és ez ideiglen minden lelki testi veszedelmekről kegyelmességedből meghőriztel oltalmaztal, és az te Anyaszentegyhazadnak társaságában megtartottal.

(Ez elmult etzakanak őtetsegeből is ez mai napnak világosságarra egészegeben és beke-segeben

ségben jutattal) Annak okaert mind ezekért te szent felségednek legyen Örökke való hálá.

Vízizontagh te szent Felségednek alazatos szível Lelekkel könyörgűnk, szent Fiadnak az Vr Jესus Christusnak nevében, Szentleleknek vezérleseből, minden nemű kegyelmes igeretidnek lelkieknek és testi-eknek rajtunk eltellyesítésért, és kerűnk teged, hogy az mi ifjúságinknak bűneit, és egészeéletűnkben való álnokságinkat, tevelygesűnket, hitelenségűnket, és minden egyéb gonosz cselekedetinket kegyelmességedből szent Fiadert bocsásd megh. Szent Lelkednek általa az te meghismert igassa.

igasságodban idvőseggünk és örök életünk felől való hitünkben és reményseggünkben mindig vigyázni tartás meg: reánk ki arasztott szent igednek igaz világgilagat az mi szivünkben és lelkünkben naponként igaz hitnek általa nevellyed és öregbített.

Arazd reánk Vram Isten minden lelki testi áldásodat, és szent Lelkednek általa naponként teríts hozzád bennünket, hogy terhesünk, hogy tegedet jobban jobban ismerhesünk, felhesünk, szerethesünk, tisztelhesünk, és mindenben az mi fiúi és leányi engedelmesseggünket kedves áldozatul te sz. Elfegyednek be mutathassuk.

Olta-

Oltaalmaz megh Vram Isten szomszedságunkban levő keresztyen országokkal tartományokkal, varakkal, városokkal, falukkal, és azokban levő hivéddel, és szolgálattal egyetemben, minket is országunkkal, Fejedelmünkkel, varasunkkal, Ecclesiáinkkal, és hazánk nepevel egyetemben, minden lelki és testi veszedelmektől: Kiválteppen az ördögtől, annak álnokságotul, csalárdaságotul, hamis tudományatul, veszedelmes kísértetítul, ártalmas tagaitul: jövőendő veszedelmes hadaktul, háborúságotul, rablásatul, dúlásatul, tűztul, ehsegtul, drágaságotul, veszedelmes betegségek-től, hirtelenben való halaltul,

tul, merigyektől, dőghalaltul, egi haboruktul (veszektől, ragyaktul, kő esőtől, meny-űtő kővektől, veszedelmes ar-vizektől) bűnben való eséstől, gonosz hirtől nevtől, gyalazattul, gonosz lelki ismerettől, ketsegeben való eséstől, és kárhozattul.

Oltalmaz megh Vram Isten mind most s mind ennek utána való időkben egymás között való megh hasonlástul, párt ütestől, idegēnepeknek meszszeföldről reánk való jövedelektől, közel valoknak be ütesektől, kár tetelektől és fegyvereiktől.

Szand megh Vram Isten az te hiveidnek ennyi sok keserves nyomo-

nyomoruságot, gyalazattyat, romlásat, és vérek hullását, melyet mind most s mind ennek előtte való időkben az idegenek rajtunk kemelletlenül cselekettenek, hogy az kegyetlenektől az ő mi rajtunk vő győzedelmekert a' te nagy neved, neszidalmaztassék.

Örvendeztes megh Vram Isten bennünket ennyi sok siralmas és rabságos esztendeink után hatalmas gondviselesekkel, oltalmazasoddal, szabadításoddal és gyenge bekeességünknek megh erőssítéssel.

Tarts megh Vram Isten mindē helyeken s itt mi közöttünk is az te szerelmes Fiadnak vérevel megh váltót kicsiny sereg-

det és Anyaszentegyházadat abban levő Fejedelmekkel, V-rakkal, vitezlőkkel, gondviselőkkel, tanítókkal, és az szegény kösséggel egyetemben az te nagy nevednek dicsősegeért, mint regenten hatalmassan megh tartottad Ægiptomban, az pusztában, Assyriában, Chaldeában, Sido Országban, és egyéb helyeken-is minden kegyetlenek ellen.

Vram Isten gyömlaly ki közölünk minden gyűlöseget irigységet, viszszavonást, haragtartást, bősztzu allo lelket, és ajandekoz megh bennünket, igaz ertelemnek, bölcseségnek, hasznos tanácsnak, erősségnek, eggyeslegnek, igaz atyafiúi szere-

ternék

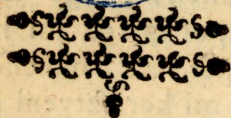
tetnek, és Isteni felelemnek lelkevel, hogy mind az te nagy nevednek tisztességere és dicsősege tartozó dolgokban, s mind az mi nyomorult hazánkknak, és abban levő Anyaszentegyházadnak oltalmazására és megh maradására szolgáló igyünkben eggyet erthesünk, eggyet akarhasunk, és egy szível lelekkel nagy hasznón szolgahassunk.

Vr Isten mi kegyelmes szerelmes szent Atyánk, alazatosan könyörgünk ezen-is te szent Felfegednek, (hogy ez jelen való napot-is ted mi nekünk egessegeffe, és bekeessegeffe, hogy az mi keresztyeni hivatalunkban szorgalmatosban eljárassunk.

Igy

Igy tegy mi velünk mi kegyel
mes Atyánk Istenünk az te Fiad
nak az mi Vrunk Jესus Chri-
stusnak általa: hogy mi-is te Sz.
Felsegednek kegyelmes gond-
viseletet és oltalmazását látván,
az te nagy nevedet dicsőítھے-
tűk, és nemzetsegről nemzet-
segre te szent Felsegedet mind
örökkön öröкке ma-
gasztalhatűk

AMEN.

Yr va-

Ulr Vacsoraja után.

HAlakat adunk mi tenéked
Kegyelmes Atya Ur Isten,
kiaz el veszet emberi nemze-
ten könyörűltél, őtet megh szá-
nád, és az te egyetlen egy Fiad
nak nem kedvezel, érettűnk
kénra, halálra adád, az mi bűne-
inket ő rajta meg veréd, minket
hozzád fogadál, igazsággal, szent
seggel, ártatlanossággal, őörök élet-
tel ő általa megh ajándékozáł
és eñek bizonságára minékűnk
ez Szent Vacforát lelki ételűł
és italul hadgyad. Kérűnk tége-
det őörök mindenható Atya Ur
Isten, hogy minket kik ez szent
Vacsorában részesűltűnk, az te
szerelmes szent Fiaddal egyesűł
tűnk, te tőled ne hadgy el szá-
kad-

kadnunk, és ujjonnan az Őrdög-
nek rabfagaban esnünk, de főt
inkáb engedgyed minékünk,
hogya' szent életbē, és az te igaz
ismeretedben mind végiglen
megh maradhasunk, neked
halaado Fiaid és leányid lehes-
sünk, tégedet mind Őrökké
felhessünk, dicsérhessünk, és
magasztalhasunk, ugyan azon
te szent Fiaddal és Szent Lel-
keddal egyetemben, kivel te
élsz, és uralkodol
mind Őrökké

Amen.

Estveli

ESTVELI TEMPLOMBELI
könyörges.

O Erők mindenható Isten
minden irgalmasságoknak
Attya, ki ez ejjet rendelted az
embereknek nyugodalmokra,
az napot penigh teremtetted
az Ő tiszték és hivatalyok sze-
rént való munkálkodásokra; a'
kitől származnak minden jo a-
domanyok, és tőkélletes ajan-
dekok onnan folyúl az egekből
mi réánk fiaidra leányidra, és
ki által vagyon minden napi éle-
tünk és mozgásunk; Hálákat
adunk te neked mint Attyánk-
nak Istenünknek, az mi Vrunk
JESUS CHRISTUSNAK szent
nevében, hogy te minket fogan-
tatásunktul fogva életünknek

K

min-

minden idejében, s-ez mai napon-is, minden lelki és testi derékas veszedelmektől meghőriztetel, oltalmaztat, sőt szenvedhető egesléget, bekesléget, hivatalunk szerént való munkáinkban boldog elő menetelt szolgaltattal; s-ez mai napnak dellyesti oraira-is ilyen tűrhető allapattal juttattál: Legyē mind örökké szent és aldot az te nagy neved érette.

Alázatoson de bizodalmasson könyörgünk te szent felségednek, mint Atyánknek Istenünknek, az te szent Fiadnak az Vr Jesus Christusnak nevében, hogy ezen kegyelmességedet tarsfen mi rajtunk ennek utanna-is megh banas nélkül mind

mind végiglen; bocsasd megh minckünk véghetetlen irgalmasságodbol szent Fiadnak edemejért, egeiz életünkbeli s ez mai napi sok gonosz cselekedetinket-is, és azokrol igaz igered szerént, soha többbe meg ne emlekezzel: hanem az miképpen az napnak elenyészese utan minden ez föld szinen lévő állapotokat az etszakai sötetléggel elboritasz, ugy az mi bűneinket is örökké való feledékenységnek homalyával, és irgalmasságodnak palastyával fődőzd el.

Noha penigh az nap az ő elnyuguvása utan minket sötetségben hágy, de te Vr Isten, az te szent Lelkoddal szivünket lel künket vilagosics megh, hogy

ha szintén testi szemeink el
hunynak is, lelki szemeink mind
az által te read vigyazzanak,
még h ejjeli gondolkodásunk és
álmunk béli larsánk is tiszták,
űdvősségek, és Főlléged előtt
kedvesek légyenek. Es mikép-
pen hogy testünk az nappali
munkatul meg h nyugszik, és az
faradság h miat el ő szlot erőnk
meg h gyűl; úgy az mi gondok
miat meg faradt elménk is nyu-
godgyék meg h: Sőt bűnűnk el
meg h terhelterett bus lelkűnk
isméreti is te benned könnyeb-
bedgyék és esendefedgyék meg.

Mivel tovább a el aluvan
mint egy meg h holtak ollyakka
lé szűnk, és magunk olthalmara
alkalmatlanok vagyunk, kérűnk

tege-

tegedet edes Istenűnk hogy te
vigyaz mi erettűnk és sz. Angya
liddal jártass rá bört mi kő rnyű-
löttűnk, hogy semmi gonosz
minekűnk ne arthasson, sem
hazunkhoz semminemű vesze-
delem ne járulhasson, mert
ha te minket nem ő rizsz, hejjá
ban vigyaznak az mi ő rizőink.

Te nek ed ajánlyuk kegyelem
nek Istené lelkűnk et testűnk et,
minden nálunk levő lelki testi
javaiddal, országunkal, Ecclesi-
ankkal, Fejedelműnkkel, Gond
viselőinkkel, Tanítóinkkal, és
házunk nepevel egyetemben,
ez et izaka s életűnk nek minden
idejébé. Fő dőzz bé kerűnk ben
nűnk et a' te job kez ed nek paif-
saval és ő riz meg minden go-

K 3

nosztul

tul: Örögi kéfertetektül, betegségűtül, kárvallastul, tüztül, gonosz embereknek ártalmoktul, és minden véletlen veszelyektül: hogy az holnapi naprais az te gond-viselésed által békével fel virradván, ismét te szent Felsegednek alázatos háláddal megköszönhesűk, és keresztyeni hivatalunk szerent való munkainkhoz nagy boldogul kezdhesűnk.

Igy tégy mi velűnk mi kegyelmes Atyánk Istenűnk, az te Fia dért az mi Urunk Jესus Christusfért, ki mi nekűnk azt fogadta, hogy valamiket te tőled az ő nevében kerűnk, mindeneket meg adsz mi nekűnk, és azt parancsolta, hogy teneked ekképpen könyörögjűnk. Mi Atyánk.

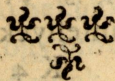
M A S E S T V E L I K ö-
nyörges.

A Z én megh-feszítettettdvőzűd Uram J E S U S Christusomnak nevében megyek le-fekűnni, ő engemet megh-áldgyon, megh-őrizzen, és az örök életre vezérellyen. Amen.

M A S E S T V E L I K ö N Y Ö R-
gések az le-fekűnni menő embereknek.

O Erőkké-valo irgalmasságnak nagy hatalmu Istene, hálákat adok te-neked, hogy engemet e' mai napon a' te kegyelmességed által minden gonosz veszedelemtől meg-őriztél. Kérlek-is Vram tégedet, hogy valamellyeket ez napon

gondolkodásomban, szollásomban avagy cselekedetemben te ellened vétettem, azokat az te keserves kin-szenvedésedért, és drágalatos halálodnak érdemeért, bocsásd-megh kegyelmes-sen énnékem szegény nyavalyás bűnösnek, hogy az reánk virradando napra, minden telki és testi veszedelmektől megmenekedvén, épsebben és békésebben, az te Isteni felsegednek nevének dicséretire felkelhessek, és te benned tisztá sziből való hálaadással örvendezvén, néked ártatlanul szolgálhassak, Amen.

Midőn te magadat az álomra bocsátod.

VEgy kegyelmes gondviseled alá engemet, oh én erős oltalmazóm Vr Jესus Christus, és cselekedgyed, hogy testemet az álom bé fogván, szivem te reád vigyázzon, és amaz boldogságos és örvendeteres mennyei életről örömmel és rőpöső indulattal elmélkedgyék, az melyben csak te vagy egyedül az Atyával és szént Lélekkel amaz győzhetetlen hatalmas Vr, az szént Angyalok és az meg-dicsőült lelkek pediglen annak örök boldogsággal tündöklő lakos Polgari.

AZ EMBERIGYSE-
kentse-fel az ő lelki ismérteit.

E Bredgyél feloh én lelkem, és vi-
gyáz, ime az napel ment, az
vilagosság meg-homályosodot, az éj-
nek sötéttsége el közelgetet. Ne hadd
feledékenységben magadat, hogy
valamiképpen az te read törő ellen
segidnek az őrdögöknek és az söt-
érségnek fejedelmének körülöt-
ted leselkedő kölykeinek martalékja
ne légy: mondgy ellene ezeknek, és
vald be az te nevedet amaz igaz
vilagosságnak erős Fejedelmének az
Ur Jესus Christusnak, és előtte
térd hajtással leborulván, ezeket
mondgyad.

Oh én idvősegemnek megh
ho-

homályosíthatatlan fényes vilá-
ga, Vr Jესus Christus, kérlek en-
gedgyed én nékem arról megh
emlekezmem, miképpen ez mai
napot felet cselekedetimmal,
gonosz gondolatimmal, szollá-
sommal és tisztettnék hátra ha-
gyásával mulattam-el: Kérlek
Vram hogy ezekben semmit
hátra ne hagyassak, sem penig-
len ezeknek rutfagit ne palástol
hassam és ne fődözgethessem,
avagy magamat ne menteget-
hessem, de sőt inkább minden
vérkeimet meg utálván, te-előt
ted megh valhassam, és az te
könyörülő kegyelmedet
kivánhassam,
Amen.

Annak utánna mondgyad.

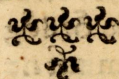
Aldgyad én lelkem az Vrat,
és minden és belső részeim
magasztallýátok az Ő szent ne-
vét. Aldgyad én lelkem az V-
rat, és el ne felelkezzél az Ő sok
jó-téteményéről. Mert az min-
den Vraknak erős Vra sok kü-
lőmb külőmb féle jó tétemé-
nyit közlőtte ujjonnan te ve-
led, és az Ő buzgo szerelméből
véghetetlen kegyelmét nyuj-
totta te néked. Oh én Istenem,
engedgyed, hogy minden te
hozzám mutatott jó-téteményi
det vehessem igazán és valósá-
goson eszemben, hogy soha
te-hozzád hálaadatlának
ne találtaßsam.

I S T E N I D I T S E R E T E K.

Nota: Az Ur ennékem őriző pász.

HAlat adok néked menybéli
Isten, Sz. Fiadnak a' Chri-
stusnak nevében, hogy engemet
ez éjjel meg őriztél, minden ve-
szedelemtől megh-mentettél:
Tarts-meg kérlek ez napon-is
életem, büntől és minden kár-
tul ments-meg engem.

Mert Vram én te kezeden
ajánlom, mind testem lelkem
és minden jószágom, a' te szent
Angyalod légyen én velem, és
soha el ne távozzék én tőlem:
hogy a' gonosz Sátánnak sem-
képpen, rajtam semmi hatalma
ne lehessen.

REGGELIDITSERET.

Ditserlek Vram téged, hogy
ez el-múlt éjjel, életem
meg-őrizted hatalmas kezed-
del. Sőténységnek tőreből, melly
környűl vött vala, imé enge-
met ki-vől, oh mindeñek Vra!

Néked adok hálákat, én ke-
gyes Istenem, és kérlek mint
Atyámat, ma is tarts-megen-
gem. Hogy szolgálhassak né-
ked akaratom szerent, életem
vezérlyed, légy velem o-
ránként.

Hogy el ne tévelyedgyem a'
te ősvényidről, ne ártson ellen-
ségem, őrizkedgyem büntől.
Őrizz meg jóvoltodból, Vram
téged kérlek, őrdög álnokságá-
tól, hogy semmit ne fellyek.

Adgyad

Adgyad hogy erős hittel biz-
hassam Sz. Fiadban, bűneimet
tőrdől-el, tarts-meg irgalmad-
ban, hiszem hogy ezt meg-a-
dod, a' mint meg-igérted, bű-
nünket meg-botsátod, ha kő-
nyörgünk néked.

Szerels jó reménsséggel, mely
nem ejt szégyenben, atyafi sze-
retettel építs életemben, hogy
szívből szerethessem felebará-
tomat, és ebben ne keressem
csak az én hasznomat.

Engedd hogy szent igédet,
bátran meg-valhassam, tisztem-
ben hűségemet, néked megh-
tarthassam, senki engem e' föl-
dön tőled el ne vonnyon, hive-
id seregében felséged megh-
tartson.

Hogy

Hogy szent ditseredre végezzem e' napot, tőled ne térjek felre, vezérlyed útamot, áld meg termő földünket, őrizz életünkben, mert minden szerenetsénket ajánlyuk kezédben.

M A S.

Reggeli Ditsíret.

Jesus Christus szép fenyés hajnal, ki fel-támadz új világgal, és meg-áldasz minden jokkal.

Te vagy nekünk edgy reménységünk, Isten előtt Prokátorkunk, szép koronánk, ekeféségünk.

Világosítsa a' mi szívünket, ismerhesünk-meg tégedet, tanulhassuk Sz. igédet.

Az Őrdőgneck tsalárdságátul, lelki, testi nyavalyátul, őrizz hamis tudománytul, Az

Az Atyával és szent Lelekkel, hogy tegedet tiszta szível, mind örökké áldgyunk Amen.

ESTVELI.

Christus ki vagy nap és világ, minket sötétségben ne hadgy, igaz világosság te vagy, kárhozatra mennünk ne hadgy, kárhozatra mennünk ne hadgy.

Téged kérünk szent Vr Isten, oltalmaz minket ez éjel, nyugodalmunk benned légyen, az mi lelkünkkel ne veszfzen, a' mi:

Nehéz álom el ne nyomjon, az ellenség meg ne tsallyon, tefünk hozzá ne hajollyon, és haragodban ne hozzon, és har:

Mi szemeink ha alusznak, szívünk reád vigyázzanak, te hatalmadnak ereje, légyen hiveknek őrzője, légyen hivek: Vr

Vr Isten hozzád kiáltunk,
légy kegyelmes gondvise'őnk,
őriz-meg ellenségtől, őrdög
nek tsalárdságatul, őrd:

Parantsollyad Angyalidnak,
hogy minket meg-őrizzenek, a'
mi gonosz-ellenségünk, hogy
távul járjon mi tőlünk, hogy:

Emlekezzél-meg mi rolunk,
jól tudod melly gyarlok va-
gyunk, kiket véreddel meg-val-
tál, Vr Isten kérünk ne hadgy-el,
Vr Isten kérünk:

Ditsőtség légyen Atyának,
ő szent Fiának Christusnak, sz.
Lélekkelegyetembé, őrókkön
őrókké Amen, őrókkön őrók-
ké, Amen.

Szent

SZ. DAVIDNAK

Hét

Poenitentialis Soltari.

VI. SOLTAR.

*Davidnak meggyógyulásaért és egészsége-
ért való könyörgése.*

VRam te nagy haragodban,
Ki miat vagyok buban,

Engemet ne fedgy meg,

Es haragodnak tüze,

Szűnnyék meg sebefsége,

Kiben ne büntess meg.

2. Nekem Uram legy irgalmas,

Mert vagyok nagy fájdalmas,

Ne hagy Uram kérlek,

Gyógyíts meg sérelmimet,

El-rettent tetemimet

Ujjijs meg, hogy ellyek

3. Lelkem igen haborodik,

Inségiben bánkodik,

Kesergek szivemben,

Vram

Uram meddig hádsz engem
Ekképpen veszekednem
Ez nagy gyötrelemben?

4. Térj Uram kegyesfen hozzám,
Mert jaj el fogyatkozám,
Te nagy irgalmadból
Szánny meg nyavalyáimban;
Es ne hadgy kinaimban,
Ments meg az haláltól.

5. Mert ha mindnyájan meg halunk,
S-ez világból ki mulunk,
Nintsemlkezeted
Senkinél az halálban.
Fekvén az koporsóban,
Ki dicsérne téged?

6. El-faradtam bánatimban;
Egesz éjjel sírcomban,
Könyhullarásimmal
Nedvesítem ágyamat,
Asztatom nyoszolyámat
Sűrű síralmimmal.

7. En sok beszédszágim miatt,
Az én ortzám elhírvatt,

Szemem

Szemem homályosult,
Ezt szerzek ellenségit,
Vigadnak gyűlölöim;
Kin szivem elbűsult.

8. Azért tölem el mennyetek,
Kik gonoszságban éltek,
Tavozzatok innen,
Mert az Ur kiáltásom
Meg halgata sírásom
Es bé von kedvében.

9. Könyörgésem meg halgattya
Az Ur, és elfogadgya
En imádságomat,
Es az mit tőle kérek,
Minden jokat meg nyerek,
Ugy kívánnya jomat.

10. Azert minden ellenségit,
Es én haborgatoim,
Pironkodgyatok el.
Már mind hátra térjetek
Es meg ne szégyenüllyetek,
Nagy hirtelenséggel.

XXIII

XXXII. SOLTAR.

O Melly boldog az olly ember életében
Az kit az Isten bé vőtt kegyelméb,
Es meg bocsátta az ő vétkeit,
Es bé fedezte minden bűneit.

Boldog az kinek ő nagy hamissága
Istenről nincs néki tulajdonitva,
Es kinek családtság nincs szívében,
Tettetés nélkül járéletében.

2. Hogy bűnömöt el akarnam halgatni
Es néked meg nem akarám vallani,
Ottan csontaim el száradának,
Soksága miatt én síralmimnak.

Mert éjjel nappal kezéd nehez vőlta
Nagy bűneimért rajtam fekszik vala,
Bennem el fogya minden erősség,
Mint nyári hevségben az nedveség.

3. De hogy bűnömöt előtted meg vallá,
Es nagy vétkeimet el nem halgatám,
De hiven elő befzélém néked,
Ottan bocsánatot nyerék tőled.

Ezért az Ur Istennek minden hivek
Könyörögjenek mig vagy on idejek,

Mert

Mert ha nagy ár vizek jönnek is
De nem árthatna ezeknek még is.
4. Té vagy oltalmam, őriz meg engemet
Minden gonosz ellen tarts meg lelkemet,
Vigáztallj meg, hogy örvendezhessek,
Es vígan neked énekelhessek.

Tanítlak teged, úgy mond az Ur Isten,
Es vezérellek az igaz ősvényen,
Szememmel mindenkor rád vigyázok,
Igazgatlak, réád gondot tartok.
5. Ne légyetek ollyak mint az őszvérek,
Es a' lovak, kiknek nincsen értelmek,
Kiknek zabolat vetnek szájokra
Hogy ne nyargalhafsanak szájokra.

Az gonoszoknak szinte ez nyavalyaja,
Az melly ötet szájára nem bocsátta:
De környül veszi az Ur kegyelme
Az kinek ő minden hiedelme.
6. Örüllýetek azért az Ur Istenben
Igaz hivek, legyetek nagy örömben,
Vigadgyatok és énekellyetek,
Az kiknek vagy on tiszta szívétek.

LI.

LI. Soltar

Külömb külömb könyörgése Davidnak.

VR Isten kegyelmezz meg énnékem,
Kegyelességedszerént könyörűly raj-
ram, Bűneimből töled meg tisztítassam,
Nagy irgalmaddal vagy környül engem,
Töröld el az én nagy bűneimet,
Mofogás jó meg fertelmességimből,
Kikkel fertőztettem életemet

Tisztítsd el nagy kegyelmességedből.
2 Mert jól ismerem gyarló voltomat,
Es bűnöm mindenkor forog előttem,
Mellyet csak te ellened tselekedtem,
Ki miatt tészek én nagy siralmat.

Vérkeztem az te szemeid előtt,
Kíért engemer méltán meg büntethetisz,
Rám vedhed kemény ítéletedet,
Mind az által igaz ítélő lehetisz.

3 Mert im látom és nyilván jól értem,
Hogy én az gyarlóságban fogantattam,
Es bűnben az én anyámtól származtam,
Szüleim bűnös vérekből löttem.

De te az igazságot szereted,

Es igen

LI. Soltar.

Es igen kedvelled az tiszta szívet,
Es az te titkos bölcseségedet
Nagy kegyelmessen nekem meg jelentéd.

Uram hincsz meg engemet isoppal,
Es én azontul tisztán meg ujjulok,
Mofsz meg engé, és szépen meg tisztulok,
Es fejeérb lészek az tiszta hónál.

Hogy örvendezheszen az én szívem,
Add ismét értenem nagy irgalmadat,
Es meg vidúl minden én teremem,
Kiket az te haragod öszve rontot.

Rejts el színedet vérkeim elől,
Fertelmes bűneimet ne tekintsd,
Haragos ortzádat rolam el vegyed,
Szabadíts ki minden-bűneimből.

Uram teremts bennem tiszta szívet,
Minden dolgaimat jora vezérlyed,
Ujjíts meg bennem az igaz lelket,
Hogy életem kedves légyen előtted.

Ne vész el engemet színed elől,
Es ne vedd el szent lelkedet én tölem,
Sőt tellyes örömet szerezz én bennem,
Tégy bizonyossá engedelmedről.

I

Indiét

Indits szivemben nagy vigaságot,
 Es vidám lélekkel engem erőfits,
 Hogy örömmel értsem irgalmadot,
 Kegyelemességeddel engem bátorits.

Es pelda lészek erről mindennek,
 Az bűnösöket utadra tanítom,
 Bűnökből hozzad térésre indítom,
 Hogy ők tsak te benned reménylenek.

Oh én Istenem, én időtliségem,
 Szabadíts meg ez vérrel buzgó büntől?
 Kiért örökké téged én nyelvem
 Dicsér, és énekel kegyelemességedről.

Nyisd meg azért az én ajakimat,
 Hogy az én szájam dicsérhesse téged,
 Ha az áldozat kedves volna néked,
 Nem kimélleném áldozatomat.

De nem kell néked égő áldozat,
 Az alázatos lelket te szereted,
 Az te nálad az kedves áldozat,
 Az törődelmes szívet meg nem veted.

Jovoltodból tégy jól az Sionnal,
 Hogy kö falai az Jerusalemnak
 Nagy dicsőségeffen meg épüllyenek,
 Ekeüllyenek magas tornyokkal.

Ak-

Akkoron áldoznak igazságot,
 Az melly kedves leszen te felségednek,
 Es készítenek égőáldozatot,
 Az te oltárodra tulkokat tésznek.

LVII. Soltar

*Megszabadításért való könyörgése
 Davidnak.*

Irgalmazz Uram, irgalmazz nékem,
 Mert te benned bízik az én lelkem,
 Több segedelmem nekem nincsen sohol,
 Szárnyad árnyékában nyugszik fejem,
 Miglen az nép gonofsága el romol.
 2. En az fölséges Istenben bizom,
 Ki jóra vezérli minden dolgom,
 Segedelmet küld alá inségemben,
 Az ellen leszen nékem óltalmom,
 Az ki engem kerget hogy bé nyelhesse.
 3. Az én lelkem oroszlánnok közt ül,
 Kik sebes lángal vőttenek környül,
 Fogok olly hegyesek mint nyíl és dárda.
 Naponként nyelvekugy meg élesül,
 Mint az jól meg közfőrtült éles szablya.

4. Magasztaltassál Uram ez égre,
Nagy dicsőséggel ez egész földre.
Mert én járásomra hálókat hántak,
Szegény lelkemet el nyomták szinte,
Es én előmben ők mély vermet ástak.

5. De önön magokbelé estenek,
Kin tellyes szivemből örvendezek,
Az én szívem kész mindennek előtte
Hogy dicseretit szent felségednek
Szüntelen énekellye életébe.

6. En nyelvem és lantom mar serkenny
Ren dicseretire zendülyfől, (fől,
Jo hajnalban én ágyamból föl kelek,
Es éneklek nagy dicsőségedről,
Uram téged minden népnek hirdetlek.

7. Mert mind az égig föl hat jo voltod,
Az fölyhőköt éri igaságod,
Dicsőségedet láttasd meg az égen,
Es jelents meg nagy hatalmaságod,
Minden embereknek ez egész földön.

LIX. Soltar.

Könyörgése Davidnak az megh szaba-
ditásért.

Szaba-

S Zabadits meg engem Ur Isten,
Es tarts meg ellenségim ellen,
Ments meg azoktól életem,
Kik föl támattak ellenem,

Oltalmaz meg az hamis néptől,
Kién veszedelmének örül,
Melly szomjuzik ártatlant vért,
Ments meg attul szent nevedért.

2. Mert szörnyen életemre törnek,
Es én ellenem köteft tesznek,
Hatalmasok vadnak rajtam,
Kiknek soha nem ártottam,

Azok készülnek én ellenem,
Kik ellen semmit nem vétöttem,
Kelly fel azért Uram láts meg,
Es kegyelmessen őrizz meg.

3. Zebaorth Isten téged kérlek,
Oh Istene az Izraelnek!
Látogasd meg az népeket.
Visgály meg minden nemzetet,

Ne vedd azokat kegyelmedben,
Az kik élnek hitetlenségben,
Eltve mint az eb ugatnak,

Az város környül futónak.

4. Mint az éles kard az ő nyelvek,
Mordáltság minden ő beszédek,
Sőt még szolnakilly bolondul:
Ki hallja az mit nyelvünk szól?

De őket Uram meg neveted.
Es őket mind meg szégyenited,
Az pogányoknak jutalmot
Adsz szégyent és gyalázatot.

5. En ellenségimnek ereje
Kezedben minden tehetése,
Benned bízom én Istenem,
Mert te vagy én segédemem,

Az Isten jó voltat jelenti,
Nyavalyámnak eleit veszi,
Es meg láttattya én velem,
Hogy elvész én ellenségem.

6. De őket Uram ne veszéds el,
Hogy népem ezt ne felejtse el,
De meg említse ezeket,
Hanem csak kergesd el őket.

Uram mi paisunk kergesd el,
Széleszd el őket nagy erőddel,

Azt érdemli hamiságok,
Kevélységek, szitkos szajok.

7. Oennön hálojokban eszenek,
Veszesse álnok kevélységek,
Fogja meg átkozódások,
Es ő gyalázatos szajok,

Haragod azért gerjedven fel
Es őket bűnökért veszéds el,
Törölteszenek el szörnyen,
Hogy még csak hírek se legyen.

8. Ugy hogy tégedet ismerjenek,
Kit hívják Jákob Istenének,
Hogy néked hatalmad legyen
Ezege sz föld kerékiségén,

Estve midőn ők viszsza térnek,
Nagy haraggal fenekedgyenek,
Mint az ebb úgy ugassanak,
Az várasón futossanak.

9. Es végre meg lássák mindenek,
Hogy ők futva kenyért keresnek,
Es fekünni mennek késén,
Morgolodnak nagy éhségben,
De én dicsérem hatalmadat,

Enekben áldom jo voltodat,
 Es én föld kelek jo reggel,
 Magasztalok nagy örömmel.
 10. Mert te vagy Uram én oltalmam,
 Reménségem és bizodalom,
 Azért oh én erősségem,
 Mindenütt neved dicsérem,

Hogy nékem az én szűkségemben
 Segedelmem vagy inségemben,
 Te vagy én erős kövárom,
 Kegyelességed nagy én hozzám.

CXXX. Soltar.

*Könyörgés az bűnnek bocsánat-
 yáért.*

TE hozzád tellyes sziből
 Kiáltok szüntelen

Ez siralmas melységből,
 Halgáts meg Ur Isten.
 Nyisd meg te fűleidet,
 Midőn téged hilk,
 Tekints meg én igyemet,
 Mert régen ohajtlak

2. Ha Uram bűnünk szerént

Minket

Minket büntetnél meg,
 Uram ez világ szerént
 Kiálhatna ugy meg?
 De az te irgalmad nagy
 Az téged felőkén,
 Es te engedelmes vagy
 Hogy dicsérjen minden.

3. En nékem reménségem
 Vagy on csak Istenben,
 Es bizik az én szívem
 Oe szent igéjében.
 En lelkem erős hittel
 Az Urat ohajtya,
 Mint az virrasztó éjjel
 Az virrattat várja.

4. Izrael az Istenben
 Vefd reménségedet,
 Mert szent irgalma bőven
 Nagy megszűze ki terjet,
 Oe segítő mindenben:
 Hivein könyörül,
 Az Izraelt kegyessen
 Ki menti bűnéből.

CXLIII. Soltar.

Davidnak külömb külömb könyörgése és
kérese.

Halgasd meg Uram kérésemet
Vedd füleidben könyörgésemet

Az te igéreted szerént,

Halgasd meg és tarts meg engemet

Te szent igazságod szerént.

2. Szolgád törvényben ne idézd,

Haragodat reám ne gerjezd

Az én gonosz bűneimert,

Mert ez egefz földet bár el nézd

Nem találhatz igaz embert.

3. Az ellenség kerget engemet,

Azföldhöz verte eletemet,

Helyheztetött az őtetben,

Őrettségben engem el rejtet,

Mint az halottat az sírben.

4. Az én lelkem el keferedett,

Sérelem miatt el epedett,

Azért hogy el hagyal engem,

Csak nem el szántam életemet,

Ugy el keferedett szívem.

5. Ez illyen nagy in segim közöt,

Emlitem az regi időkört,

Nézvén csuda dolgaidat,

Mellyeket kezéd cselekedött,

Kikkel biztatom magamat,

6. Te hozzád én Uram Istenem

Nagy siralommal fel emelem

Es ki nyujtom kezeimet,

Tégedet úgy ohajt én lelkem,

Mint az száraz föld az vizet.

7. Ne keffel, halgass meg kérésem,

Mert elfogy bennem az én lelkem;

Szined tölem el ne terjen,

Mert majd el olyanná kell lennem,

Mint az kik szálnak az sírban.

8. Kegyelmez meg Uram ennékem,

Halgass meg és őrizz meg engem,

Mert én csak te benned bizom,

Utaidat adgyad ísmérnem,

Mert te hozzád kívánczozom.

9. Szabadíts meg ellenségimől,

Kik engem kergetnek ok nélkül,

Benned vetem reménységem,

Da

Vifelly gondot az én igyemről,

Uram kerlek ne hagy engem.

H

10. Taníts meg engemet szolgádat,

Hogy tehessem akaratodat,

Mert te vagy az én Istenem,

Az

Hogy őrizhessem utaidat,

Hal

Szent lelkeddel vezérly engem.

Te

11. Uram engemet erőíts meg,

2.

Te szent nevedert vigasztally meg,

Har

Es az te kegyefségedből

Az

Az én életem szabadíts meg

Me

Mindennémű inségekből.

Ne

12. Gondold meg hozzám jó kedvedet

3.

Veszesd el én ellenségimer,

Az

Töröltesse nek el azok,

He

Az kik kergetik életemet,

Sö

Mert én te hű szolgád vagyok.

Mi

4.

Sér

Az

Cs

Ug

